

**Salgótarján Megyei Jogú Város
Polgármestere**

Iktatószám:22608/2016.

**Javaslat
Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata
Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálatára**

Tisztelt Közgyűlés!

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben (a továbbiakban: törvény) foglaltak alapján a község, a város és a főváros kerületeinek önkormányzata öt évente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el. A törvényben foglaltak értelmében a helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását két évente át kell tekinteni, az áttekintés alapján a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően, a statisztikai adatok változásának tükrében kell módosítani.

A települési önkormányzat az államháztartás alrendszereiből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata 2014-2019. időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programját (a továbbiakban: HEP) a Türr István Képző- és Kutató Intézet esélyegyenlőségi mentorának koordinálásával készítette el, a Közgyűlés – a hatályos jogszabályi előírásoknak megfelelően - a 16/2014. (II. 14.) Öh. sz. határozatával fogadta el.

A HEP felülvizsgálata 2016. évben esedékes, Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése 84/2016.(IV.28.) Öh. sz. határozata alapján a HEP felülvizsgálata elkészítésének határideje: 2016. szeptember 30.

Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Népjóléti Irodájának szakapparátusa a Türr István Képző- és Kutató Intézet mentorálásával elkészítette a felülvizsgálati dokumentációt. A HEP Fórum az anyagot megtárgyalta, és a Fórum ülésén elhangzott javaslatokkal kiegészítve elfogadásra javasolja a Közgyűlésnek.

A felülvizsgálati dokumentáció szerkezetét tekintve teljes egészében illeszkedik Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata hatályos Helyi Esélyegyenlőségi Programjához, de csak az adatok aktualizálását, az új helyzetnek megfelelő módosításokat, változásokat tartalmazza.

Tisztelt Közgyűlés!

A fentiek alapján kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy az alábbi határozati javaslatot fogadja el!

Határozati javaslat

1. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése jóváhagyja Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Program 2014 - 2019. felülvizsgálatát az 1. melléklet szerint.

Határidő: azonnal

Felelős: Fekete Zsolt polgármester

2. A Közgyűlés felkéri a Népjóléti Iroda vezetőjét, hogy gondoskodjon a Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatának a www.salgotarjan.hu weblapon történő megjelentetéséről, továbbá a Türr István Képző és Kutató Intézet elektronikus felületére történő feltöltéséről.

Határidő: 2016. szeptember 30.

Felelős: dr. Romhányi Katalin

Salgótarján, 2016. szeptember 16.

Fekete Zsolt
polgármester

Helyi Esélyegyenlőségi Program Felülvizsgálata

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata

2016. szeptember 10.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	
Bevezetés.....	3
Népesedési adatok	3
Célok	6
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	6
1. Jogszabályi háttér bemutatása	6
2. Stratégiai környezet bemutatása	12
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	19
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége	45
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	65
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	70
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	79
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződés, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	
9. A Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánossága	
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	85
HEP IT részletei	
Az intézkedési terület részletes kifejtése	85
Összegző táblázat	104
1. Megvalósítás	
A megvalósítás folyamata	112
Monitoring és visszacsatolás	112
Nyilvánosság	113
Kötelezettségvállalás és felelősség	113
Érvényesülés, módosítás	113
2. Elfogadás módja és dátuma	114
HEP felülvizsgálati jegyzék.....	115

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003.évi CXXV. törvény (továbbiakban Ebtv.), a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól, az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm.rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata 2014. február 14-én a 16/2014.(II.14.) Öh. sz határozattal Esélyegyenlőségi Programban rögzítette az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az Ebtv. 31.§ (6) bekezdése szerint „A települési önkormányzat az államháztartás alrendszereiből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.”

Az önkormányzat vállalta, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalta továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel az köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Az Ebtv. 31.§ (4) bekezdése alapján a helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását két évente át kell tekinteni, szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

Jelen dokumentum az Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatának elvégzését rögzíti, szerkezetét tekintve pedig teljesen illeszkedik Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata 2014. február 14-én elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programjához. A felülvizsgálat során a Helyi Esélyegyenlőségi Programhoz tartozó indikátortáblát a 2013-2014-es adatokkal aktualizáltuk, a kitöltetlen táblák közül azokat, melyekhez tudtunk adatokat gyűjteni a 2008-2014-évek vonatkozásán feltöltöttük.

A település bemutatása

Népességi adatok

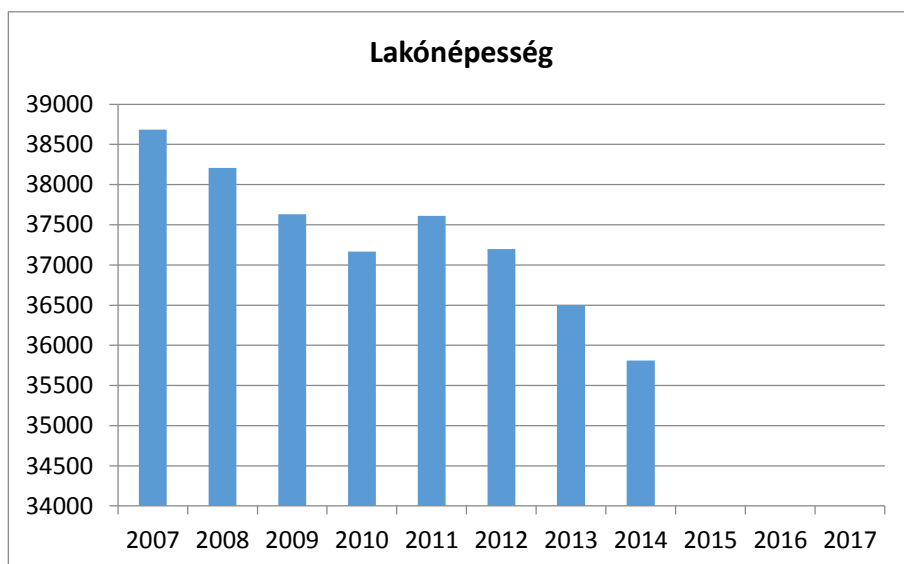
Salgótarján népessége a 1980-as évektől fokozatosan csökken, 2001-től a csökkenés mértéke évente 1-2% százaléka az előző évi népességnek. Ez alól csak a 2007. év és a 2011. év volt kivétel. Az első esetben a nagymértékű népességfogyáshoz képest is megugró csökkenés Somoskőújfalu Salgótarjánból történő kiválásával (2006.10.01.) magyarázható.

A 2010. és 2011.év között a lakónépesség számadatokban tapasztalható növekedése viszont inkább adminisztratív okoknak tudható be, hiszen ekkor korrigálta Központi Statisztikai Hivatal a korábbi 2001-es népszámlálás bázisán számított lakónépességi adatokat a 2011-es népszámlálás adataival.

2001 január 1. és 2014 január 1. között Salgótarján népessége 9.217 fővel, több mint 20%-kal csökkent. (Salgótarján népessége 2014.12.31-én 35.811 fő).

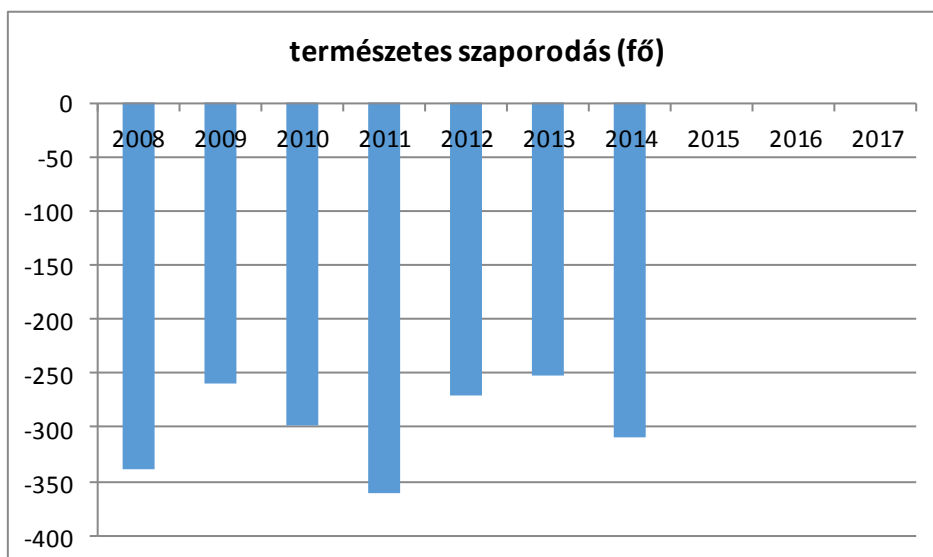
A csökkenés igen nagymértékű és jelentősen meghaladja, mind a megyei, mind a régiós, mind pedig az országos értékeket. Nógrád megye lakónépessége ezen időszak alatt csak 10,5%-kal, az Észak-Magyarországi régióé 9,7%-kal, Magyarorszáé pedig „csupán” 3,2%-kal csökkent.

A település korösszetételének változására is a fejlett társadalmak tendenciája jellemző, egyre nő az időskorúak és csökken a gyermekkorúak száma, ami egy öregedő és fogyó népesség képét vetíti előre.

forrás: TEIR, KSH-TSTAR

Salgótarján népességének jelentős csökkenése egyaránt magyarázható természetes népmozgalmi folyamatokkal és a vándorlás magas mértékével.

forrás: TEIR, KSH-TSTAR

A természetes fogyás mértéke Salgótarjánban az országos átlagot meghaladó nagyságú, és szerepe a város elnéptelenedésében egyre meghatározóbb.

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	789	906	-117
2009	671	915	-244
2010	704	884	-180
2011	653	781	-128
2012	773	772	1
2013	599	738	-139
2014	608	842	-234

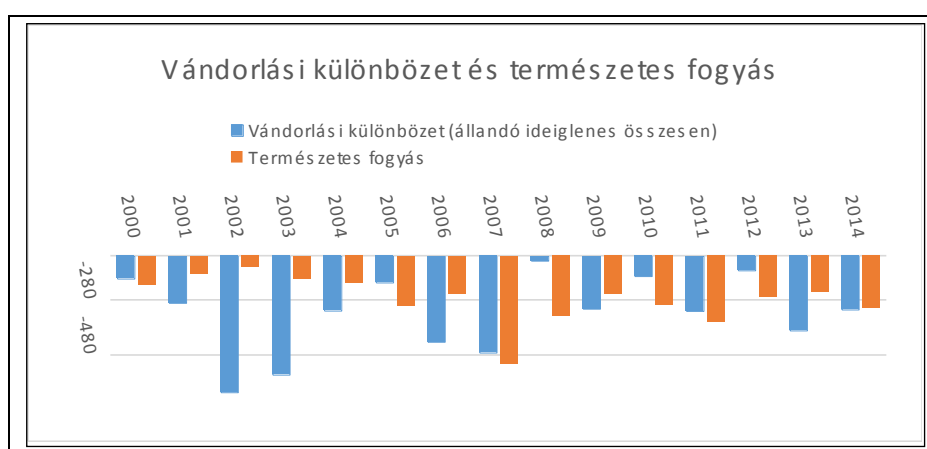
forrás: TEIR, KSH-TSTAR

Fenti adatok csak az állandó vándorlások számát mutatják. Ha az állandó és az ideiglenes oda-és elvándorlások számadatait együtt vizsgáljuk, akkor kapunk teljes képet a vándorlási különbözet alakulásáról.

	Odavándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen) (eset)	Elvándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen) (eset)	vándorlási különbözet
2011	1505	1824	-319
2012	1734	1906	-172
2013	1426	1816	-390
2014	1496	1810	-314

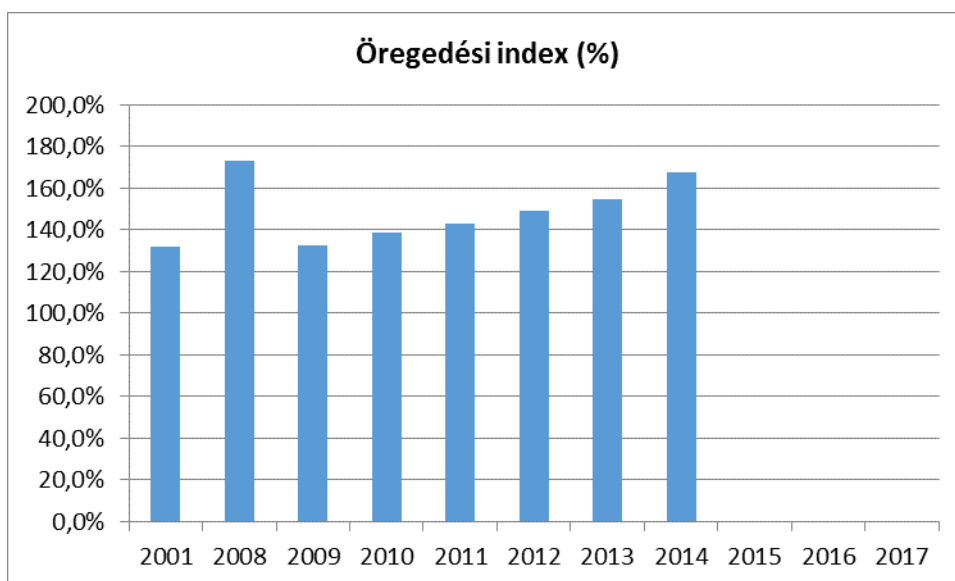
forrás: www.ksh.hu

A következő diagram az állandó és az ideiglenes vándorlások számának különbözetét mutatja a természetes fogyás számadatával.

forrás: www.ksh.hu

A várost elhagyók elsősorban a munkaképes korúak köréből kerülnek ki. Ennek következtében a város korösszetétele is jelentősen megváltozott, megnőtt az idősek aránya, ez az elvándorlás mellett az alacsony születési számmal is magyarázható.

2009-től a 65 év felettek aránya a 0-14 éve közötti lakosság számához viszonyítva folyamatosan növekszik.

A város korösszetétele is kedvezőtlenebb az országos és a régiós átlagnál, de kismértékben még az amúgy igen rossznak mondható nőgrádi értékeknél is.

Állandó népesség alakulása korcsoportok és nemek szerint

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	19861	17636	37497	53%	47%
0-2 évesek	383	431	814	47%	53%
0-14 éves	2268	2414	4682	48%	52%
15-17 éves	520	559	1079	48%	52%
18-59 éves	10700	10640	21340	50%	50%
60-64 éves	1644	1224	2868	57%	43%
65 év feletti	4729	2799	7528	63%	37%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Célok

A HEP áttekintése után megállapítást nyert, hogy a 2014. óta bekövetkezett változások miatt a felülvizsgálat a helyzetelemzést és az intézkedési tervet is érinti. A 2014-2020 közötti időszakban jelentős uniós forrás áll Magyarország rendelkezésére. A HEP felülvizsgálatának további célja az is, hogy az Európai Unió 2014-2020 közötti költségvetési időszakban a pályázatok tervezéséhez az esélyegyenlőségi problémák feltüntetésre kerüljenek, ugyanis Eu forrásból származó pályázati támogatásban csak hatályos HEP megléte esetén részesülhet az Önkormányzat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A HEP felülvizsgálatát az: Ebtv.) előírásai alapján végeztük. Az Ebtv. 31. §-a rendelkezik a helyi esélyegyenlőségi programokról, a törvény 31.§ (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat öt évente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, amelyet a 31.§ (4) bekezdése értelmében két évente át kell tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni.

1.1.1. Változások a szabályzókbán:

- 17/2012.(III.29.) önkormányzati rendelet - A Salgótarjáni Kistérség Többcélú Társulása által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról – **hatályon kívül helyezve, helyette:** 9/20104. (III. 27.) önkormányzati rendelet a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról; hatályos: 2014. április 1-jétől;
- 34/2011.(VIII.25.) önkormányzati rendelet - Az óvodáztatási támogatásról – **hatályon kívül helyezve** 2015. 09. 01-jétől;
- 21/2005.(IV.28.) rendelet - Az adósságkezelési szolgáltatásról – **hatályon kívül helyezve** 2016.10.01-től
- 18/2005.(III.31.) rendelet - Az oktatási intézményekben fizetendő térítési díjakról és tandíjakról – **hatályon kívül helyezve,** 2013. október 1-től; hatályon kívül helyezte: a nevelési-oktatási intézményekben fizetendő térítési díjakról és tandíjakról szóló 42/2013. (IX. 26.) önkormányzati rendelet;
- 24/2003.(VIII.28.) rendelet - A háziiorvosi körzetek meghatározásáról **hatályon kívül helyezve:** 2016. 01. 01-től, **helyette:** 38/2015. (XI. 27.) önkormányzati rendelet a háziiorvosi körzetekről;

- 12/2000.(III.27.) rendelet - A szociális ellátások rendjéről – *hatályon kívül helyezve* 2015. március 1-jétől, *helyette*. 6/2015. (II. 19.) önkormányzati rendelet;
- 15/2000.(V.29.) rendelet - A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról;
- 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet – A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról;

1.1.2. A szociális területet lefedő, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) jelentős változáson ment keresztül.

A 2013. évi LXXV. törvény és a 197/2013.(VI.13.) Korm. rendelet módosította fenti jogszabályokat. A törvényt módosítás értelmében 2014. január 1-jétől az átmeneti segély, a temetési segély és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás önálló ellátási formaként megszűnt, és önkormányzati segéllyé olvadt össze. A törvény felhatalmazása szerint a települési önkormányzatnak legkésőbb 2014. december 31-ig kellett megalkotnia az önkormányzati segély megállapításának, kifizetésének, folyósításának valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló rendeletét.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015.március 1. napjától jelentős mértékben átalakult, az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztódnak. A helyi önkormányzatok felelőssége növekedett a helyi közösség szociális biztonságának erősítésében, a szociális segélyek biztosításában.

A következő kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1-től a járási hivatalok állapítják meg:

- aktív korúak ellátása,
- időskorúak járadéka,
- ápolási díj,
- közgyógyellátás,
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

A hatáskörváltás az aktív korúak ellátását érinti, a felsorolt többi ellátást az eddigiekben is a járási hivatalok állapították meg.

Egyéb támogatás biztosításáról a települési önkormányzatok döntenek. Az önkormányzatok által nyújtható támogatás neve egységesen települési támogatás lett, amelynek jogosultsági feltételeit, típusait az önkormányzatok határozhatták meg.

Az Szt.-hez kapcsolódó kormányrendeletek legfontosabb változásai

- A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények ágazati azonosítójáról és országos nyilvántartásáról szóló 226/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet módosításai
- A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X.24.) Korm. rendelet módosításai
- A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 29/1993. (II.17.) Korm. rendelet módosításai
- A támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozásának rendjéről szóló 191/2008. (VII. 30.) Korm. rendelet módosításai
- Az egyházi és nem állami fenntartású szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok állami támogatásáról szóló 489/2013. (XII. 18.) Korm. rendelet
- A Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalról, valamint a szakmai irányítása alá tartozó rehabilitációs szakigazgatási szervek feladat - és hatásköréről szóló 95/2012. (V. 15.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezése, a hatályban lévő a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalról szóló 74/2015. (III.30.) Korm. rendelet módosítása

Az Szt.-hez kapcsolódó miniszteri rendeletek legfontosabb változásai

- A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről szóló 9/1999. (XI.24.) SZCSM rendelet módosításai.
- A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet módosításai
- A gondozási szükséglet, valamint az egészségi állapoton alapuló szociális rászorultság vizsgálatának és igazolásának részletes szabályairól szóló 36/2007. (XII. 22.) SZMM rendelet módosítása

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 2013. november 28-i ülésén módosította a szociális ellátások rendjéről szóló 12/2000. (III. 27.) Ör. sz. rendeletét, 2014. január 1-jei hatálybalépéssel, ettől az időponttól az átmeneti segély, illetve a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás önkormányzati segélynek minősült. A Közgyűlés egyúttal a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásról szóló 12/2006. (IV. 27.) Ör. sz. rendeletét hatályon kívül helyezte.

1.1.3. Hatáskörök

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 41.§ (4) bekezdése lehetővé teszi, hogy a képviselő-testület hatáskörét a jegyzőre átruházza. Salgótarjánban a **hatáskörök** nem kerültek módosításra.

1.1.4. Önkormányzati segély **(jogszabályi háttér: Szt. 45.§)**

Az önkormányzatok által biztosított ellátás neve 2015. március 1-jétől egységesen települési támogatás lett. E támogatás keretében az önkormányzatok az általuk támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást. Az önkormányzat kötelezettsége abban állt, hogy a települési támogatásról rendeletet alkosson. Annak eldöntése, hogy e támogatás keretében milyen célokra, mely feltételek teljesülése esetén milyen összegű támogatást nyújt, teljes mértékben az önkormányzat mérlegelési jogkörébe tartozott.

Az Szt. által szabott egyetlen kötelezettség az volt, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. A létfenntartást veszélyeztető élethelyzet, a létfenntartási gond meghatározása az önkormányzat jogosultsága, hasonlóan az ilyen helyzetekben nyújtandó támogatás összegének meghatározásához.

A települési önkormányzat képviselő-testületének a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló rendeletét legkésőbb 2015. február 28-ig kellett megalkotnia. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 2015. február 19-i ülésén alkotta meg a szociális ellátásokról szóló 6/2015. (II. 19.) önkormányzati rendeletét.

1.1.5. Hátrányos helyzet

2013. szeptemberétől a Gyvt.-ben került szabályozásra a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fogalma. **Hátrányos helyzetű** az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében 3 körülményből (szülők alacsony iskolázottsága, alacsony foglalkoztatottsága, illetve a gyermek elégtelen lakókörnyezete) legalább 1 fennáll, halmozottan hátrányos helyzet megállapításához pedig a fenti 3 körülményből legalább kettőnek kell fennállnia. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítása a gyermekek részére a köznevelés területén kedvezményeket, támogatásokat, jogosultságokat biztosít.

A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzet megállapítása a Gyvt.-ben megállapított szabályok szerint történik a Polgármesteri Hivatal Hatósági Irodáján.

1.1.6. Étkeztetés

Az **étkeztetés** esetében a Szt. 62.§(1) bekezdése határozza meg a szociális rászorultság szempontjait, melyek között szerepel a hajléktalanság is, mint rászorultsági szempont.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata kötelező szociális és gyermekjóléti alapellátási feladatait társulási formában, a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása útján látja el. A Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 9/2014. (III. 27.) önkormányzati rendelete értelmében az étkeztetés igénybevétele szempontjából a hajléktalan személyt szociálisan rászorultnak kell tekinteni.

1.1.7. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-től jelentős mértékben átalakult.

Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerülnek. A helyi önkormányzatok felelőssége növekszik a helyi közösség szociális biztonságának erősítésében, a szociális segélyek biztosításában.

A kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1-től a járási hivatalok állapítják meg. Ezek az ellátások a következők:

- aktív korúak ellátása,
- időskorúak járadéka,
- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj),
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák),
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

A hatáskörváltás az aktív korúak ellátását érinti, a felsorolt többi ellátást az eddigiekben is a járási hivatalok állapították meg.

Egyéb támogatás biztosításáról a települési önkormányzatok döntenek. Az önkormányzatok által nyújtható támogatás neve egységesen települési támogatás lesz, amelynek jogosultsági feltételeit, típusait az önkormányzatok határozhatják meg.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése megalkotta a szociális ellátásokról szóló 6/2015. (II. 19.) önkormányzati rendeletét. A rendelet értelmében települési támogatás nyújtható a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, valamint a gyógyszerkiadások viseléséhez.

1.1.8. Az egyes ellátásokat érintő változások

a) Aktív korúak ellátása

(jogsabályi háttér: Szt. 33.§-37/C.§, az átmeneti rendelkezések vonatkozásában: 134.§, 134/B.§)

Az aktív korúak ellátása az aktív korú, nem foglalkoztatott személyeknek nyújtott ellátás, amely olyan személyeknek állapítható meg, akiknek a családjában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladhatja meg az öregségi nyugdíjminimum 90%-át (25 650 Ft), és a családnak nincs a törvényi értékhatárt meghaladó vagyona. Az aktív korúak ellátása keretében kétféle támogatás állapítható meg, a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint a rendszeres szociális segély helyébe lépő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás.

Az aktív korúak ellátásának megállapítása 2015. március 1-től jegyzői hatáskörből **a járási hivatal hatáskörébe került**. Ettől az időponttól kezdődően az ellátással kapcsolatos ügyek intézésére a járási hivatal jogosult. A kérelmeket továbbra is be lehet nyújtani a polgármesteri hivataloknál, amelyek azt továbbítják a járási hivatalok részére.

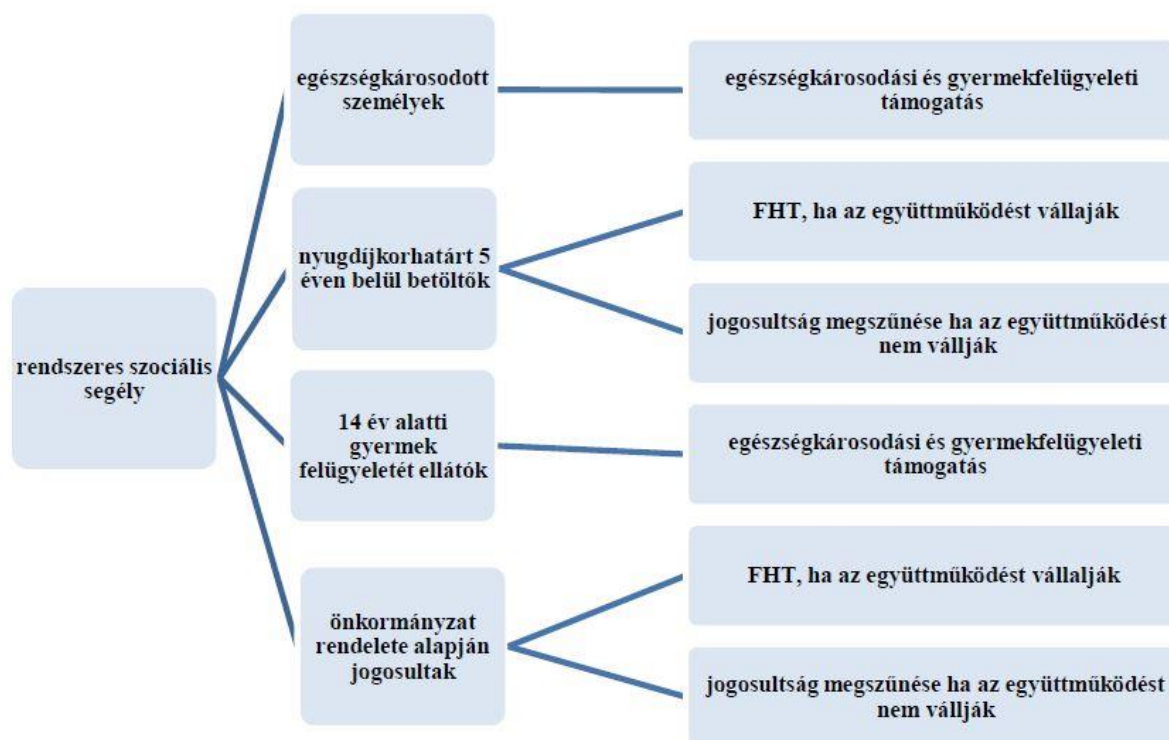
Az aktív korúak ellátása keretében megállapítható ellátástípusok és az ellátásra jogosultak körei esetenként változtak.

b) A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályaiban nem volt változás azon kívül, hogy a támogatást a járási hivatal állapítja meg. A támogatás havi összege – 2014-hez hasonlóan – 22 800 Ft.

c) Rendszeres szociális segély nevű ellátás 2015. március 1-től megszűnt. A korábban erre a támogatásra jogosult személyek más ellátásokra szerezhetnek jogosultságot.

- A rendszeres szociális segélyre jogosult személyek ellátásra való jogosultságát a jegyző 2015. január 1. és 2015. február 28. között felülvizsgálta.
- A felülvizsgálat eredményeként a jegyző határozatban megállapította, hogy az ügyfél 2015. március 1-től milyen ellátásra lett jogosult.
- Automatikusan, **az új egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra** lettek jogosultak azok a személyek, akik azért kaptak rendszeres szociális segélyt, mert egészségkárosodottnak minősültek, vagy 14 év alatti gyermekük felügyeletét másképp biztosítani nem tudták.
- Ha vállalták a foglalkoztatást helyettesítő támogatáshoz kapcsolódó együttműködési kötelezettséget (álláskeresőként való nyilvántartásba vétel, együttműködés a munkaügyi központtal), akkor **foglalkoztatást helyettesítő támogatást** kaphattak a nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltők, és azok, akik az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek alapján jogosultak voltak rendszeres szociális segélyre.

- Ha a nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltő vagy az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek alapján rendszeres szociális segélyre jogosult személy az együttműködést nem vállalja, akkor az aktív korúak ellátására való jogosultságát meg kellett szüntetni.

Az újonnan bevezetendő **egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (EGYT) összegét** a rendszeres szociális segély összegére vonatkozó szabályok alapján kellett kiszámítani, egyedül a családi jövedelemhatár összege változik:

Az EGYT havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg nettó közfoglalkoztatási bér 90%-át. (A nettó közfoglalkoztatási bér 90%-a, tehát az EGYT maximuma 2015. március 1-jétől 46 662 Ft., 2016. évben 47.374 Ft.)

A családi jövedelemhatár összege megegyezik a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege (ÖNYM) 92%-ának szorzatával (2015. február 28-ig az ÖNYM 90%-áig kellett kiegészíteni a család jövedelmét). Az új szabályok szerint egy egyedülálló személy esetében a családi jövedelemhatár összege 26 220 Ft, mert a fogyasztási egység arányszáma: 1, az ÖNYM 92%-a: 26 220 Ft.)

Az Szt. 2015. február 28-ig hatályos 37/A. § (1) bekezdés alapján rendszeres szociális segély akkor volt megállapítható és akkor volt folyósítható – kivéve az egészségkárosodásuk okán ellátásban részesülő személyeket – ha a személy nyilatkozatában vállalta az együttműködési kötelezettséget a települési önkormányzat által erre kijelölt szervvel. Az Szt. alapján az együttműködés intézményi feltételeiről a települési önkormányzat elsősorban a családsegítő szolgálat útján gondoskodott.

A rendszeres szociális segély ellátórendszerből történő kivezetésével megszűnt a családsegítés szerepe az aktív korúak ellátásában részesülők együttműködési kötelezettségének biztosításában. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult ellátotti kör részére speciális élethelyzetük miatt nem került előírásra együttműködési kötelezettség. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személyek pedig az állami foglalkoztatási szervvel kötelesek együttműködni.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően, a Polgármesteri Hivatal Népjóléti Irodájának munkatársai a rendszeres szociális segélyben részesülő személyek ellátásra való jogosultságát felülvizsgálták, az aktív korúak ellátásával kapcsolatos ügyiratokat és adatbázist – az informatikusok segítségével – 2015. február 28-át adták a Salgótarjáni Járási Hivatal Hatósági Osztálya részére.

1.1.9. Lakásfenntartási támogatás

(jogszabályi háttér az átmeneti rendelkezésekre: Szt. 134/C.§ (1)-(2) bekezdés)

A lakásfenntartási támogatás szabályai 2015. március 1-étől kikerültek a szociális törvényből. Ettől az időponttól kezdődően a támogatás ebben a formában nem állapítható meg a kérelmezők részére.

Lakásfenntartási támogatás iránti kérelmet utoljára 2015. február 28-án lehetett benyújtani.

Azoknak az ügyfeleknek a jogosultsága, akik 2015. március 1. előtt kérelmezték a lakásfenntartási támogatást, a következőképpen alakult:

- Ha az ellátásra való jogosultságot 2014. december 31-ig megállapították, akkor az ügyfél a korábbi szabályoknak megfelelően egy év időtartamra volt jogosult a lakásfenntartási támogatásra.
- Ha a hatóság 2015. január 1-ét követően döntött a támogatásra való jogosultságról, akkor a lakásfenntartási támogatást csak 2015. február 28-ig lehetett biztosítani.

Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez.

Salgótarjánban a települési támogatás rendeletben szabályozott egyik formája a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás.

1.1.10. Adósságkezelési szolgáltatás

(jogszabályi háttér az átmeneti rendelkezésekre: Szt. 134/C.§ (4) bekezdés)

Az adósságkezelési szolgáltatás szabályai 2015. március 1-étől kikerültek a szociális törvényből. Ettől az időponttól kezdődően a támogatás ebben a formában nem állapítható meg a kérelmezők részére.

Azoknak az ügyfeleknek a jogosultsága, akik részére 2015. március 1. előtt került megállapításra az adósságkezelési szolgáltatás, a szolgáltatást a korábbi szabályok alapján kell nyújtani.

Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek számára.

Az Önkormányzat lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek számára nem biztosít támogatást.

1.1.11. Méltányossági közgyógyellátás

(jogszabályi háttér az átmeneti rendelkezésekre: Szt. 134/C.§ (3) bekezdés)

A méltányossági közgyógyellátás szabályai 2015. március 1-től kikerültek a szociális törvényből, ettől az időponttól kezdődően a támogatás ebben a formában nem állapítható meg a kérelmezők részére.

Méltányossági közgyógyellátás iránti kérelmet utoljára 2015. február 28-án lehet benyújtani.

A korábban hatályos szabályokat kell alkalmazni, tehát az ellátásra való jogosultság egy éves időtartamban fennáll az alábbi esetekben:

- Ha az ellátásra való jogosultságot 2015. március 1-jét megelőzően megállapították, vagy
- Ha az ellátásra való jogosultság megállapítása iránti eljárás 2015. február 28-án folyamatban volt.

Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a gyógyszerkiadások viseléséhez.

Salgótarjánban a *települési támogatás* rendeletben szabályozott másik formája a gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás

1.1.12. Méltányossági ápolási díj

Az ellátás biztosítása az települési önkormányzatok számára jelenleg sem kötelező. A méltányossági ápolási díj szabályai 2015. március 1-jétől kikerültek a szociális törvényből.

A 2015. március 1-jét megelőzően megállapított ellátások az önkormányzat mérlegelésétől függően biztosíthatóak 2015. március 1-jét követően, települési támogatás formájában.

Az önkormányzatok a települési támogatás keretében ellátást biztosíthatnak a 18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását, gondozását végző hozzátartozók részére. Az ellátást nem nyújtottuk, az új szabályozással sem vezettük be.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 2013. november 28-i ülésén módosította a **szociális ellátások rendjéről szóló 12/2000. (III. 27.) Ör. sz. rendeletét**, 2014. január 1-jei hatálybalépéssel, ettől az időponttól az átmeneti segély, illetve a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás önkormányzati segélynek minősül. A Közgyűlés egyúttal a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásról szóló 12/2006. (IV. 27.) Ör. sz. rendeletét hatályon kívül helyezte.

Az Szt. 92. § (1) bekezdés b) pontja, valamint a Gyvt. 29. § (3) bekezdése alapján a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról önkormányzati társulás fenntartó esetén a társulási megállapodásban erre kijelölt települési önkormányzat a társulási megállapodásban meghatározottak szerint Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése megalkotta a **Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló 9/2014. (III. 27.) önkormányzati rendeletét**.

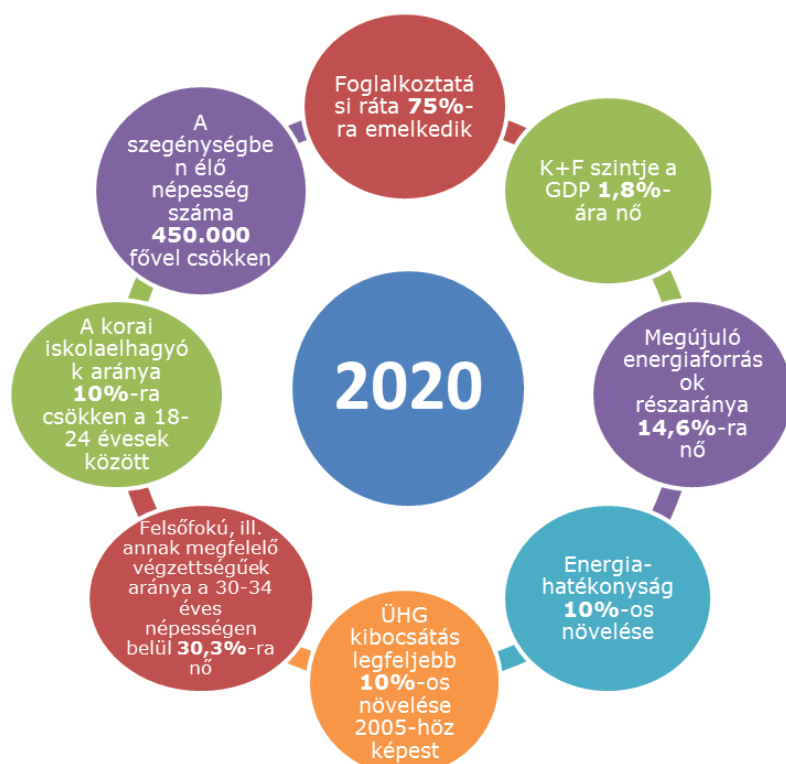
Tekintettel a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszerében történt, 2015. március 1-től hatályos jelentős mértékű változásra Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése megalkotta a **szociális ellátásokról szóló 6/2015. (II. 19.) önkormányzati rendeletét**. A rendelet értelmében települési támogatás nyújtható a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, valamint a gyógyszerkiadások viseléséhez.

2. Stratégiai környezet bemutatása

Széchenyi 2020.

A 2014-2020 közötti időszakban jelentős uniós forrás áll Magyarország rendelkezésére. A korábbi hét éves periódushoz képest – melynek a legfőbb célja a leszakadt régiók felzárkóztatása volt – a most induló ciklusban az EU más célkitűzéseket vállalt. Ezeket 11 pontban foglalta össze. Az összes tagállamnak a 11 célhoz kell igazítania saját fejlesztési terveit, így mind a 28 ország egy irányba fejlődik majd tovább.

Magyarország a következő hét éves időszakban összesen 7480 milliárd forintot használhat fel. Az összes forrás 60%-át a Gazdaságfejlesztésre fordíthatjuk majd, melynek részét képezi a foglalkoztatottság elősegítése is. Az előző időszakhoz képest másfélszer több forrás jut majd munkahelyteremtésre, háromszor több a kutatás-fejlesztésre és innovációra, energiahatékonyságra és az infokommunikációs szektor fejlesztésére pedig a korábbi dupláját használhatjuk fel. A teljes pénzügyi keret legalább 15 százalékát közvetlenül a kis- és középvállalkozások megerősítésére fordítják majd, és a pályázati rendszerben is több változásra számíthatunk.

A 2007-2013 és a 2014-2020-as tervezési időszak összehasonlítása

	2007-2013	2014-2020
Uniós tervezési keretek	<ul style="list-style-type: none"> - Strukturális alapok és vidékfejlesztés elkülönül; - Tagállami szintű keretdokumentum; (Nemzeti Stratégiai Referenciakeret, NSRK) 	<ul style="list-style-type: none"> • Integrált tervezés: Közös Stratégiai Keret (5 alap egységes keretben) uniós szinten; • Tagállami szintű keretek (Partnerségi Megállapodás)
Tematikus súlypontok	- 15 OP	<ul style="list-style-type: none"> • 9 OP, célzottabb tervezés uniós és hazai szinten (11 tematikus cél, EU 2020)
Prioritások	<ul style="list-style-type: none"> - Gazdaságfejlesztés: 24 % - Foglalkoztatás, mint szociális kérdés 	<ul style="list-style-type: none"> • gazdaságfejlesztés: 60 % • foglalkoztatás a gazdasági fejlesztés része
Intézményrendszer	<ul style="list-style-type: none"> - Központi irányítás (NFÜ) - Regionális dekoncentráció (RFÜ) 	<ul style="list-style-type: none"> • központi koordinációval (ME) működő decentralizált intézményrendszer (IH-k a szakpolitikáért felelős tárcáknál), • valós térségi decentralizáció (megyei szinten);
Eljárásrendek, támogatási formák	<ul style="list-style-type: none"> - Komoly adminisztrációs kötelezettségek; - 2010-től racionalizáció, egyszerűsítések; - Pályázatok vissza nem térítendő támogatással; - Kombinált mikro-hitel 	<ul style="list-style-type: none"> • egyszerűbb eljárásrendek, központi koordinációval; • vissza nem térítendő támogatások mellett nagyobb teret kapnak a pénzügyi eszközök; • a pénzügyi eszközök teszik ki a teljes összeg 10 %-át; • közzféra ne pályázzon: szakmailag kijelölt fejlesztések, ismert programozható forráskeretek; • nyílt pályázatok mellett optimalizált projekt kiválasztási eljárások;

2014-2020 időszak Operatív programok:

Gazdaságfejlesztési és Innovációs OP (GINOP)
Versenyképes Közép-Magyarország OP (VEKOP)
Terület és Településfejlesztési OP (TOP)
Intelligens Közlekedésfejlesztési OP (IKOP)
Környezet és Energetikai Hatékonyság OP (KEHOP)
Emberi Erőforrás Fejlesztési OP (EFOP)
Koordinációs OP (KOP)
„Vidékfejlesztés, halászat” OP

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- A Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata ifjúsággal kapcsolatos feladatainak ellátásához Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése (Közgyűlés) 156/2012. (VI.28.) Öh. sz. határozatával elfogadott középtávú **gyermek-és ifjúsági koncepcióban** foglalt 2012-2014. évekre szóló **cselekvési tervét** felülvizsgálta és újat készített, melyet a Közgyűlés a 2015. február 26-án elfogadott. A cselekvési terv meghatározza az önkormányzat által a fiatalok részére nyújtott szolgáltatások kialakításával és fejlesztésével kapcsolatos intézkedéseket, azok határidejét, felelőseit, valamint a megvalósításban közreműködő intézményeket és szervezeteket, illetve a szolgáltatások működtetésére és fejlesztésére fordítandó pénzügyi forrásokat. Az önkormányzat fontosnak tartja, hogy a fiatalok a döntéshozatal minden szintjén képesek legyenek, illetve akarjanak is beleszólni az élethelyzetüket befolyásoló folyamatokba és erre a lehetőségeik is biztosítottak legyenek.
- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 115/2015. (V.28.) határozatával adott felhatalmazást az újjászerveződött **Kábítószér Egyeztető Fórum** (továbbiakban: KEF) működésére. A KEF összefogja és koordinálja a prevenció, a kezelés és a kínálatcsökkentés terén folyó munkát. A KEF elkészítette a helyi szükségletek feltárására, helyzetértékelésre alapozva a helyi drogellenes stratégiát, melyet a Közgyűlés 2016. március 21-én hagyott jóvá.
- A képviselő-testület a 2014. évi önkormányzati választások után megalkotta a 2015-2019. időszakra vonatkozó **gazdasági programját**, melyről a lakosság a 2015. évi költségvetéshez kapcsolódóan, 2015. áprilisában kapott tájékoztatást.
- Salgótarján szociális problémáit, a városban tapasztalt helyzetet látva szükségessé vált egy olyan komplex szociálpolitikai koncepció kidolgozása, mely a teljes lakónépességet átfogó helyzetelemzésre

építve, egy fejlesztési irányvonal meghatározásával megoldási javaslatokat határoz meg a problémák kezelésére. Elkészült Salgótarján Megyei Jogú Város **Szociálpolitikai Konceptiója**, melyet a Közgyűlés 2016. április 28-án a 83/2016.(IV.28.) Öh. sz. határozatával fogadott el.

- Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlése 2015. októberében jóváhagyta a Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Salgótarjáni Szakképzési Centrum között kötött, ingyenes vagyonkezelésbe adásáról szóló vagyonkezelési szerződést.

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) fenntartásában működő egyes szakképző intézmények átadásáról szóló 146/2015. (VI.12.) Korm. rendelet alapján a KLIK-ből kiválással érintett köznevelési intézményből a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter a költségvetési szerv alapítására vonatkozó szabályok szerint 2015. július 1-jével szakképzési centrumokat alapított. Az átalakítás tekintetében a KLIK jogutódja a szakképzési centrum. Salgótarjánban a fenti dátummal létrejött a Salgótarjáni Szakképzési Centrum, amelynek tagintézményeiként működnek tovább a Nógrád megyei szakképzést folytató köznevelési intézmények.

1. Salgótarjáni SZC Kanizsai Dorottya Egészségügyi Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája,
2. Salgótarjáni SZC Táncsics Mihály Szakgimnáziuma Szakközépiskolája,
3. Salgótarjáni SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája,
4. Salgótarjáni SZC Stromfeld Aurél Gépipari, Építőipari és Informatikai Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája.

- Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata 2014 novemberében nyújtotta be a Széchenyi 2020 program keretében a „*Területi együttműködést segítő programok kialakítása a Salgótarjáni járásban, a Helyi Esélyegyenlőségi Programok célkitűzéseinek megvalósítása érdekében*” című pályázatát.

A projekt célja a társadalmi felzárkózást elősegítő és a helyi esélyegyenlőségi programok végrehajtásához kapcsolódó olyan modell jellegű járási együttműködés kialakítása volt, melynek során Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata – mint járásszékhely – koordináció tevékenységének megvalósításával szorgalmazta a járáshoz tartozó települések, helyi gazdasági szereplők, civil szervezetek és egyházak közötti együttműködés létrehozását és megerősítését.

A projekt keretében elkészült az **Esélyteremtő programterv**, amely járási szinten tárja fel az esélyegyenlőségi célcsoportok tekintetében a problémákat. Ennek alapján célokat és megoldási javaslatokat, intézkedési terveket fogalmaztak meg. A programterv életre hívta a Salgótarjáni **Járási Esélyteremtő Fórumot**, amely a projekt lezárását követően irányítja a programtervben meghatározottak megvalósulását. Ezzel a járásban új, szakmai alapokon nyugvó együttműködés alakult ki, amely hatékonyabban segíti a felzárkóztatást és az esélyegyenlőség biztosítását.

- Tanulói bérlet, illetve kísérő bérlet biztosítása

Tekintettel az egyes városrészek földrajzi elhelyezkedésére, ezáltal a kötelező felvételt biztosító tagiskolák elhelyezkedésére, rászorultság alapján a tanulók részére az önkormányzat továbbra is ingyen bérletet biztosított, ezzel is segítve a családoknak. A támogatott gyermekek száma havi szinten 2015. január-december között 205-225 fő között mozgott (átlag 215 fő). 2015. évben 2151 db bérletet (4.689.180,-Ft) vásárolt az önkormányzat (a bérlet ára: 2.180,-Ft).

Az Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola (3100 Salgótarján, Acélgyári út 3/A.) (továbbiakban: intézmény) 2015-ben benyújtott kérelmét felülvizsgálva Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata az intézménnyel óvodai, illetve tanulói jogviszonyban álló, szociálisan rászorultakat kedvezményes ösztöndíjas kísérő bérlet bevezetésével támogatja (jelenleg 6 fő).

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Az eltelt időszakban *Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulásának* (továbbiakban: társulás) tagönkormányzatainak száma az alábbiak szerint változott:

1.) csatlakozó önkormányzatok:

- 2014. október 15. napjától Lucfalva, Nagybárkány és Márkháza települések önkormányzatai tagjai a társulásnak, azonban a településeken a tényleges feladatellátás 2015. január 1. napjával kezdődött meg;

- 2016. január 1. napjától Kisbárcány, Sámsonháza, Nagykeresztúr és Vizslás települések csatlakoztak a társuláshoz.

2.) kilépő önkormányzatok:

- Vizslás település önkormányzata 2014. december 31. napjával, Szalmatercs Község Önkormányzata 2015. december 31. napjával kilépett a társulásból.

A fentiek szerint a tagönkormányzatok száma 2016.01.01-től 29-re emelkedett:

Salgótarján Megyei Jogú Város, Bárna, Cered, Egyházasgerge, Etes, Ipolytarnóc, Karancsalja, Karancsberény, Karancskeszzi, Karancslapujtó, Karancsság, Kazár, Kisbárcány, Kishartyán, Litke, Lucfalva, Márkháza, Mátraszele, Mihálygerge, Nagybárcány, Nagykeresztúr, Rákóczibánya, Ságújfalu, Sámsonháza, Somoskőújfalu, Sóshartyán, Szilaspogony, Vizslás, Zabar Községek.

A társulás illetékességi területe a Salgótarjáni járás valamennyi településére kiterjed.

A társulás Társulási Tanácsa a 19/2016. (IV. 27.) TTh. sz. határozatával döntött arról, hogy az általa fenntartott intézmény (Egészségügyi-Szociális Központ) elnevezése Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja elnevezésre változik. A módosítás 2016. 06. 01-től hatályos.

A társulás szociális és gyermekjóléti feladatait a fenntartásában működtetett Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja (ESZK) látja el.

Kelet-Nógrádi Hulladékrektivációs Társulás

A rektivációs feladatok finanszírozására a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség 2007. nyarán hirdette meg a Környezet és Energia Operatív Program keretében a KEOP-2.3.0 kódszámú, „A települési szilárdhulladéklerakókat érintő térségi szintű rektivációs programok elvégzése” című pályázatát, melyre önkormányzatok és önkormányzati társulások pályázhattak.

A támogatás alapvető célja volt a felszíni és a felszín alatti vizek további szennyezésének megakadályozása a környezetterhelés csökkentése érdekében, összhangban az Országos Hulladékgazdálkodási Tervvel, illetve a hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről szóló 20/2006. (IV. 5.) KvVM rendelettel; illetve hogy térségi szinten rektiválják a környezetet és a lakosságot is folyamatosan veszélyeztető, régi, műszakilag nem megfelelő, bezárt, illetve felhagyott települési szilárd hulladéklerakókat.

A pályázati forráslehetőség felhasználása érdekében 2008-ban megalakult a Kelet-Nógrádi Hulladékrektivációs Társulás Nógrád megye 4 kistérségéhez – bátonyterenyei, pásztói, salgótarjáni és szécsényi – tartozó települések összefogásával; név szerint: Bátonyterenye, Borsosberény, Cered, Ecseg, Etes, Karancslapujtó, Karancskeszzi, Karancsság, Mátraterenye, Nógrádmegyer, Pásztó, Salgótarján, Somoskőújfalu, Szalmatercs, Szécsény. A nyertes projekt keretében 16 db bezárt nem veszélyes szilárdhulladék-lerakó rektivációja valósult meg 2014-2015-ben.

Kelet-Nógrád Térségi Hulladékgazdálkodási Társulás

A Társulást 2011-ben 51 tagönkormányzat alapította, név szerint Alsótold, Bátonyterenye, Cered, Cserhátszentiván, Dorogháza, Ecseg, Endrefalva, Felsőtold, Garáb, Karancsalja, Karancsberény, Karancskeszzi, Karancslapujtó, Karancsság, Kazár, Kisbárcány, Kishartyán, Kozárd, Lucfalva, Ludányhalászi, Magyargéc, Márkháza, Mátramindszent, Mátranovák, Mátraszele, Mátraterenye, Mátraverebély, Mihálygerge, Nagybárcány, Nagykeresztúr, Nempti, Nógrádmegyer, Pásztó, Rákóczibánya, Rimóc, Ságújfalu, Salgótarján, Sámsonháza, Somoskőújfalu, Sóshartyán, Szalmatercs, Szécsényfelfalu, Szilaspogony, Szuha, Szurdokpüspöki, Varsány, Vizslás, Zabar. A Társulás célja a Kelet-Nógrád térségben a hazai és európai uniós követelményeket kielégítő, korszerű, komplex hulladékgazdálkodási rendszer kialakítása.

A cél megvalósítása érdekében 2014-2015 között a Környezet és Energia Operatív Program „Települési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek továbbfejlesztése” (KEOP-7.1.1.1/09-11 és KEOP-1.1.1/09-11) című pályázati kiírás keretében a Társulás megvalósította a „Kelet-Nógrád Térségi Hulladékgazdálkodási

Rendszer fejlesztése" elnevezésű projekt-ötletet; valamint a „**Települési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek közparkjának fejlesztése, informatikai korszerűsítése**” (KEOP 1.1.1/C/13) című pályázati kiírás keretében a „Kelet-nógrádi hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése eszközbeszerzésekkel” elnevezésű, projekt-ötletet.

A nyertes projektekből az új hulladékgyűjtő járművek és munkagépek beszerzése mellett a térségben három helyen létesült hulladékgyűjtő udvar (Salgótarján, Bányaterenye, Pásztó), 151 db szelektív hulladékgyűjtő szigetet hoztak létre, új egyedi azonosítóval ellátott lakossági hulladékgyűjtő edények és konténerek kerültek beszerzésre, valamint egy komplex hulladékkezelő központ jött létre új építményekkel (válogatómű, komposztáló, mechanikai-biológiai hulladékkezelő), amelyek üzemeltetésével a lerakóra érkező hulladék jelentős része újrahasznosíthatóvá válik.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. számú mellékletének (a 8-as pontba feltöltött indikátor tábla) a 2013-2014 évi adatokkal való feltöltése.

A felülvizsgálat során több adattábla adatait kellett módosítani, illetve egyes adattáblákat adathiány miatt nem tudtunk feldolgozni. A korábban kitöltetlen tábláknál, illetve azok egyes részeinél viszont helyi adatgyűjtés segítségével információhoz tudtunk jutni, ezeket feltöltöttük az indikátor táblába.

3.2.1. számú táblázat – Nyilvántartott állásukeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

A 15-54 év közötti lakónépességi számadatok helyett korábban állandó népességre vonatkozó adatok kerültek feltöltésre, így a korábbi adatokat is javítottuk.

3.2.5 számú táblázat – alacsony iskolázott népesség

Az adatok ellenőrzése során a mutatók javításra kerültek.

Az alábbiakban felsorolt táblázatok adatai nem, vagy csak nagyon hiányosan álltak rendelkezésünkre a felülvizsgálat során:

3.2.10. számú táblázat – A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - vállalkozások

3.2.16. számú táblázat – Mélyszegénységben élők és romák foglalkoztatása

3.4.2. számú táblázat - Veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

3.5.1. számú táblázat - Telepek, szegregátumok helyzete

3.5.2. számú táblázat - Telepek, szegregátumok helyzete - lakásállomány

3.5.3. számú táblázat - A telepeken, szegregátumokban élők

4.1.4. számú táblázat – Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma

4.2.1. számú táblázat – A településen szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek száma

4.2.2. számú táblázat – Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete

4.2.3. számú táblázat – Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

4.2.4. számú táblázat – Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

4.4.4. számú táblázat - Az óvodai ellátás igénybevétele

4.4.5. számú táblázat - A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása

4.4.6. számú táblázat - Óvodai körzethatár

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai

4.4.10. számú táblázat – Iskolai körzethatár

4.4.11. számú táblázat - Iskola személyi feltételek

4.4.13. számú táblázat - Iskolai ellátás igénybevétele - telephelyi bontásban

4.4.17. számú táblázat – Hátránykompenzáló programok

5.1.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés

5.1.4. számú táblázat - Alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

5.4. számú táblázat - A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

5.6. számú táblázat - A nők szerepe a helyi közéletben

5.7. számú táblázat - A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

6.2.2. számú táblázat - Tevékeny időskor (lehetőségek a településen)

6.3.3. számú táblázat - Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

6.3.4. számú táblázat - Idősek informatikai jártassága

6.4. számú táblázat - Az időseket célzó programok a településen

7.1.3. táblázat - Fogyatékos személyek részvétele a foglalkoztatásban

7.1.4. táblázat - A településen élő fogyatékos személyek önálló életvitelét támogató helyi intézmények, szociális szolgáltatások

7.2.1. táblázat - Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezmények

7.3.2. táblázat – Akadálymentesítés a foglalkoztatónál

7.3.4. táblázat - Fogyatékos személyek rendelkezésére álló helyi szolgáltatások

Megjegyzés: az indikátor táblázatban egyes táblákon belül több helyen rossz volt a hivatkozás, így azok hibás adatot, vagy értékelhetetlen jeleket tartalmaznak pl.: 3.2.1. tábla)

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete terén történő vizsgálatoknál nagyon sok esetben nem tudunk konkrét adatokra támaszkodni, csak a népszámláláskor feltárt információkkal dolgozhatunk.

Fontos lenne egy szociális térkép elkészítésére, melynek célja az, hogy a helyi társadalomról az általános ismeretknél jóval mélyebb, relevánsabb képet nyújtson. Mutassa meg a helyi társadalom rétegződését, térbeli elhelyezkedését, a helyi társadalmi viszonyok rendszerét.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A gazdasági mutató számok közül a legelterjedtebb fokmérő az egy főre jutó GDP. Ha az egy főre jutó bruttó hazai termék növekedési ütemét vizsgáljuk hosszú távon (2000 – 2014.), régiós összehasonlításban az Észak-magyarországi régió dobogós helyet foglal el.

Ha azonban az egy főre jutó GDP-t más megközelítésben vizsgáljuk, már korántsem ilyen kedvező a helyzet. Az Észak-magyarországi régió – az alföldi régiókhöz hasonlóan - az egy főre jutó GDP országos átlagának a 60-65%-át adta a 2000 – 2014-ig terjedő időtartamban, míg a Közép-magyarországi régió a 150%-át, a Dunántúl értéke 82 és 94% között mozgott. Az egy főre jutó GDP alapján a régiók között az utolsó, 7. helyet foglaljuk el, csupán 2005-ben és 2006-ban értük el a 6. helyet.

Az Észak-magyarországi régió megyéi közül a GDP növekedési ütemében Nógrád megye mindvégig alulmarad.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

Az esélyegyenlőség tekintetében egyik legmeghatározóbb tényező a foglalkoztatottság helyzete. Salgótarján és környékére összpontosul a nógrád megyei foglalkoztatók jelentős része. Salgótarjánban 2015-ben az 1000 főre jutó vállalkozások száma (108 db) a legmagasabb a megyében, noha ezek közül mindössze 1 munkáltató foglalkoztat 1000 főnél több dolgozót.

A munkaerőhelyzetet a demográfiai viszonyok is befolyásolják (természetes szaporodás = élveszületések és halálozások számának különbözete; illetve a vándorlási különbözet; lásd népesedési adatoknál). Tekintettel arra, hogy az elvándorlók zöme a gazdaságilag aktív, szakképzett lakosságból kerül ki statisztikailag a foglalkoztatás és a munkanélküliség mutatói, valamint a jövedelmi helyzet szempontjából mind kedvezőtlenebb kép rajzolódik ki.

Új tendenciák jelentek meg a munkaerőpiacon. Az elsősorban a szakképzett munkaerő elvándorlása következtében napjainkban egyidejűleg van jelen a munkanélküliség és a munkaerőhiány. A tipikusan strukturális munkanélküliségnek nevezett jelenség azzal jellemezhető, hogy a munkaerő mennyiségi megléte mellett egyre súlyosabb problémát jelent a munkaerő iránti keresletnél a minőségi, szerkezeti, képzettségi struktúra meg nem felelése. A városban működő cégek jelzései alapján mintegy 5-600 főre tehető a város és környékének munkaerő igénye, miközben mintegy 3000 fő álláskeresőt tartanak nyilván Salgótarjánban.

Ugyancsak a cégvezetők tapasztalata, hogy egy-egy (csupán egyszerű betanított) munkára történő alkalmazáshoz, akár 10-20 meghallgatást és próbát kell megtenni, mire az alkalmas személyt sikerül kiválasztani. Ez a jelenség egyenes úton elvezet a mentális problémák területére is. Ezen problémák kezelése nehezebb kihívást jelent, mint a munkahelyteremtés maga.

Ma az álláskereső jellemző átlagos időtartama több mint 1 év. Ez idő alatt az álláskereső gyakran „elszokik” a rendszeres munkától. A szociális támogatás és a „fekete” alkalmi foglalkoztatás gyakorta a minimálbértől jobb megélhetést biztosít, és a bejelentett bérét terhelő esetleges letiltást sem tudják foganatosítani. Ezen munkanélküliek körében a szervezett keretek közötti munkára való készség és alkalmasság (képeség) sokszor hiányzik, a motivációról nem is szólva.

Az adatok elemzése során látható, hogy a városban a közfoglalkoztatásban részt vevők száma növekszik, ezzel megközelíthető mértékben csökken a regisztrált álláskeresők száma. Mondhatni, hogy a közmunka az

alacsonyabb iskolai végzettségű és képzettségű, hátrányosabb szociális helyzetű álláskeresők munkához, jövedelemhez, megélhetéshez való hozzájutást segíti.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

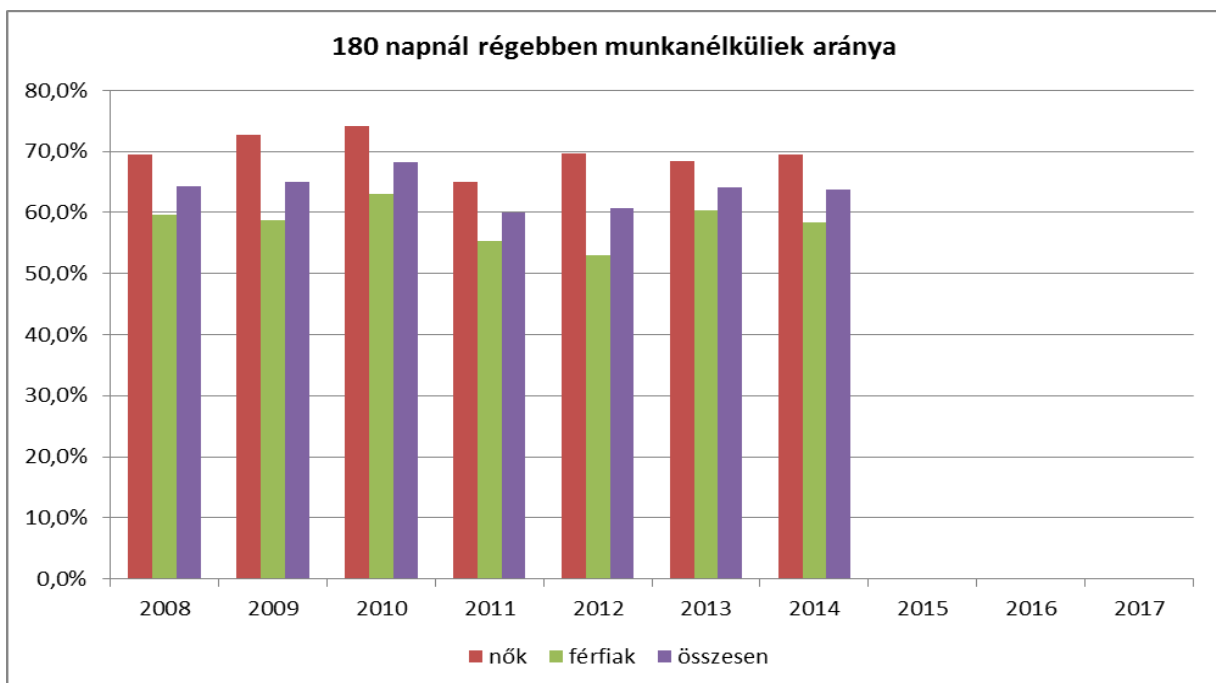
év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	13467	12426	25893	1602	11,9%	1772	14,3%	3374	13,0%
2009	13156	12194	25350	1894	14,4%	2272	18,6%	4166	16,4%
2010	12903	12077	24980	1965	15,2%	2224	18,4%	4189	16,8%
2011	13092	12204	25296	1859	14,2%	1956	16,0%	3815	15,1%
2012	12864	12048	24912	1949	15,2%	2258	18,7%	4207	16,9%
2013	12547	11694	24241	1243	9,9%	1450	12,4%	2693	11,2%
2014	12195	11422	23617	1453	11,9%	1555	13,6%	3008	12,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A salgótarjáni álláskeresők éves **átlagos létszáma** 2010 -2014. között 4148 főről 3124 főre csökkent. A legintenzívebb létszámfogyás tavaly valósult meg, amit döntően a képzéssel kombinált téli átmeneti közfoglalkoztatás segítette elő. 2015. I. negyedév adatai alapján ez a kedvező tendencia idén kissé megtorpant, de továbbra is számottevő a csökkenés a korábbi évekhez képest.

A városban, 2015. márciusában a munkavállalási korú népesség 13,8 %-a számít munkanélkülinek, ami az országos átlag (6,7 %) kétszeresét meghaladó értéket jelent¹

A nyilvántartott álláskeresők nemek szerinti megoszlása szerint láthatjuk, hogy a férfiak 2008-2014-ig folyamatosan nagyobb arányt képviselnek. Viszont a 180 napnál régebben munkanélküliek közül a nők vannak többségben.

forrás: TEIR

¹Tájékoztató Nógrád megye és Salgótarján munkaerőpiacáról – Nógrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály – 2015. május

A 180 napnál régebben munkanélküliek száma 2012-től kismértékben, de folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. Véltetően a foglalkoztatási lehetőségek (például a közfoglalkoztatás) számának az emelkedése hat az elhelyezkedés javulására.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		fő	%	fő	%	fő	%
2008	3374	180	5,3%	1398	41,4%	1796	53,2%
2009	4166	184	4,4%	1667	40,0%	2315	55,6%
2010	4189	180	4,3%	1710	40,8%	2299	54,9%
2011	3815	162	4,2%	1564	41,0%	2089	54,8%
2012	4207	172	4,1%	1712	40,7%	2323	55,2%
2013	2693	58	2,2%	1068	39,7%	1567	58,2%
2014	3008	130	4,3%	1232	41,0%	1646	54,7%

forrás: TEIR

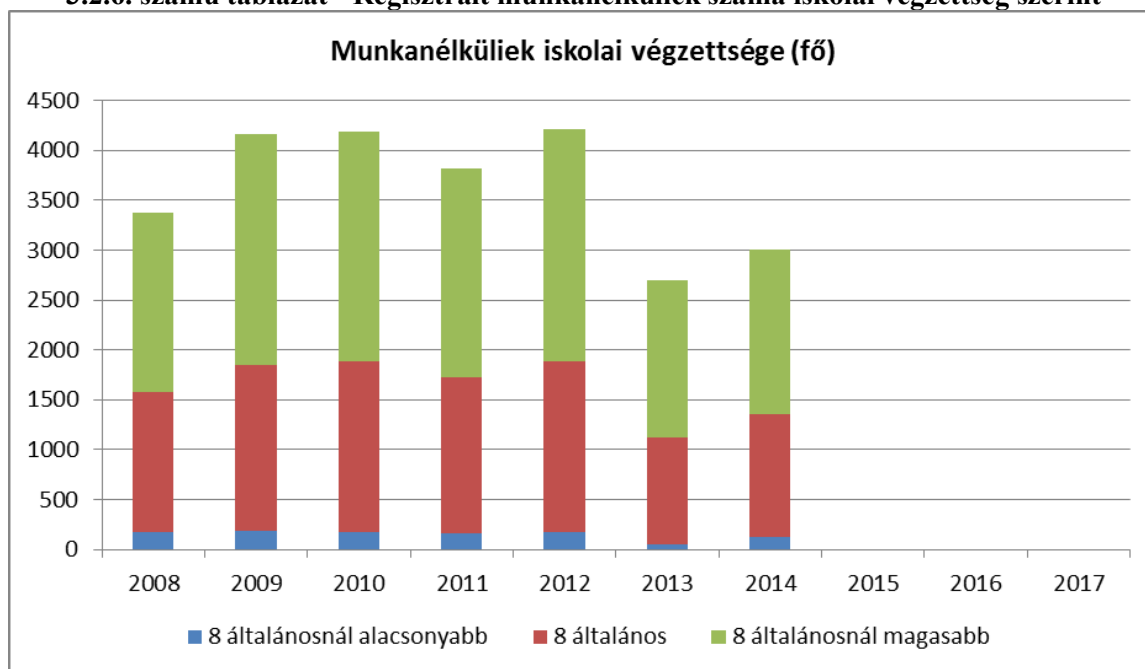
A regisztrált álláskeresők iskolai végzettségi szintje a megyeszékhelyen kicsivel magasabb, mint Nógrád megyében, de valamivel rosszabb, mint az országos átlag. 2015. első negyedéves adatok szerint 8 általános vagy annál alacsonyabb végzettségűek aránya 46,6 %. Szakiskolai vagy szakmunkás végzettsége 21,7 %-nak volt. Érettségivel 28,3 %, diplomával 3,5 % rendelkezett.

Regisztrált álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Regisztrált álláskeresők száma 2015.03.20.	ált. iskolai végz. nélkül	általános iskola	szakiskola	szakmunkásképző	gimnázium	szakközépiskola	technikum	főiskola	egyetem	összesen
SALGÓTARJÁN	185	1476	85	686	330	594	82	88	35	3561
	46,6%		21,7%			28,3%		3,5%		

forrás: Nógrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály (saját készítésű ábra)

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

forrás: TEIR

A vizsgált éveket tekintve a tendencia nem változott, a munkanélküliek 40-45 %-a 8 általános vagy attól alacsonyabb végzettséggel rendelkezik.

c) közfoglalkoztatás

A közmunkaprogramok alapvető célja, hogy a munkát és a képzést összekötve növelje a résztvevők munkaerőpiacra történő visszatérésének esélyeit, ezáltal fontos a közfoglalkoztatási programok folytatása, illetve az új programokban történő részvétel.

A közfoglalkoztatásnak Salgótarjánban kiemelt szerepe van, mivel a munka világából tartósan kiszorultak egy részének az elsődleges munkaerőpiac jelenleg nem tud megfelelő munkát biztosítani, ezért szükséges az átmeneti lehetőségek kiaknázása. Az elmúlt években, illetve 2015-ben is az álláskeresőknél nagyobb hányadának a közfoglalkoztatásban való részvétel nyújtott/nyújt átmeneti segítséget a mindennapok nehézségeihez, ugyanis az álláskeresőknél döntő többségének évek óta a közfoglalkoztatás jelenti az egyetlen jövedelemszerzési lehetőséget.

A közmunkaprogramban foglalkoztatottak elsősorban önkormányzati feladatokat látnak el. A Salgótarjáni Foglalkoztatási Nonprofit Kft. továbbra is folyamatosan pályázik a közfoglalkoztatási programokat lebonyolítására.

A 2015-ben megjelent Terület és Településfejlesztési Operatív Program TOP-6.8.2-15 azonosító számú. „Helyi foglalkoztatási együttműködések a megyei jogú város területén és várostérségében” című pályázati konstrukció keretében a támogatási pályázat előkészítése érdekében Salgótarjánban 2016-ban megalakult a *paktumiroda*, melynek működését a már foglalkoztatási, munkaerő-piaci ismeretekkel, tapasztalatokkal rendelkező Salgótarjáni Foglalkoztatási Nonprofit Kft. látja el.

START Téli Egyéb és Értéktartó	
2014.05.07. - 2015.02.28.	208 fő
START Helyi Sajátosságra Épülő program	
2014.10.15.-2015.02.28.	76 fő
Hosszabb idejű Önkormányzati program	
2014.12.01. - 2015.03.31.	175 fő
Hosszabb idejű Önkormányzati program (OKTATÁS)	
2014.12.01 - 2015.03.31.	227 fő
Hosszabb idejű Önkormányzati program	
2014.12.01., 2014.12.15. - 2015.04.09.	213 fő
Hosszabb idejű Önkormányzati program	
2014.12.31. - 2015.02.28.0	100 fő
Hosszabb idejű Önkormányzati program	
2015.03.16. - 2015.08.31.	238 fő
Hosszabb idejű Önkormányzati program	
2015.04.20- 2015.08.31	222 fő
START Mezőgazdasági program	
2015.03.16. - 2016.02.29.	24 fő
START Helyi Sajátosságra Épülő program	
2015.04.06. - 2016.02.29.	370 fő
START Belvízelvezetési program	
2015.04.06 - 2015.11.30.	71 fő
START Hajléktalanok foglalkoztatására irányuló program	
2015.05.04. - 2016.02.29.	18 fő
Hosszabb idejű Önkormányzati program (KÉPZÉS)	
2015.08.01. - 2015.10.31.	126 fő
Hosszabb idejű Önkormányzati program	
2015.08.01., 2015.09.04. - 2016.02.29.	113 fő
Hosszabb idejű Önkormányzati program	
2015.08.01., 2015.09.14. - 2016.02.29.	472 fő
Hosszabb idejű Önkormányzati program	
2015.10.01., 2015.11.01.,2015.12.08. - 2016.02.29.	219 fő
összesen:	2872 fő

A Salgótarjáni Foglalkoztatási Nonprofit Kft. alapfeladata továbbra is a város foglalkoztatási gondjainak enyhítése, kiemelten a tartós munkanélküliek közfoglalkoztatásával úgy, hogy a foglalkoztatottak munkavégzésükkel elsősorban a város kommunális, szociális feladatainak ellátását segítsék. A működés fenntartása, a fejlesztések gazdasági feltételeinek biztosítása érdekében vállalkozási tevékenységet is végezhet, melyek az alaptevékenységének ellátását nem veszélyeztetik. A vállalkozási tevékenység technikai alapján igyekszik folyamatosan megteremteni.

A közfoglalkoztatottakat az alábbi területeken foglalkoztatja: fakivágás, terület-épület karbantartás, temetői szolgáltatás, útjavítás, faipari térbútorok készítése, kerítésfonás, brikett gyártás, üvegházi kertészet, palánták, virágok termesztése, tyúkfarmon tojástermelés, mosodai feladatok végzése, gombatermesztés, gépek bérbeadása, betongyártás, stb.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A 3.2.10. számú táblázat a foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja vizsgálja a vállalkozások egy-egy adata tükrében. Látható a regisztrált vállalkozások száma jelentős, bár a gazdasági válság a szolgáltatási szektort visszavetette. A regisztrált vállalkozások száma 2012. évtől 3% -kal, a vendéglátóhelyek száma 20%-kal csökkent. A befizetett iparűzési adó mértéke a korábbi évek csökkenő tendenciája után 2012 évtől kismértékű növekedést mutat, ezzel jelzi a gazdaság enyhe élénkülését.

3.2.10. számú táblázat – A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - vállalkozások

év	regisztrált vállalkozások száma a településen	Kiskereskedelmi üzletek száma	vendéglátóhelyek száma	állami szektorban foglalkoztatottak száma	kivetett iparűzési adó	befizetett iparűzési adó	működő foglalkoztatási programok száma helyben	foglalkoztatási programokban részt vevők száma
2008	4565	777	259	n.a.	1511255	1234222	n.a.	n.a.
2009	4562	766	253	n.a.	1433829	1056427	n.a.	n.a.
2010	4599	789	247	n.a.	1322421	1047830	n.a.	n.a.
2011	4393	802	257	n.a.	1259605	990216	n.a.	n.a.
2012	4279	819	237	n.a.	1187763	985331	n.a.	n.a.
2013	4241	772	211	n.a.	1212620	987003	n.a.	n.a.
2014	4156	727	189	n.a.	1266924	1029387	n.a.	n.a.

2015-ben tovább folytatódott az előző években a Társadalmi Megújulás Operatív Program, illetve a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív program intézkedései keretében megkezdett programok.

- A GINOP „Út a munkaerőpiacra” című program az álláskeresőket, különösen az alacsony iskolai végzettségűeket foglalkoztathatóságának javítását, nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedését szolgálja az

eszközök hatékonyságának javítása mellett, másrészt a közfoglalkoztatásból a versenyszférába való átlépést kívánja elősegíteni azon közfoglalkoztatottak esetében, akik képessé tehetők és készek munkát vállalni a versenyszférában.

A projekt a munkanélküliek és regisztrált álláskeresőik számának csökkenéséhez, a nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatás bővítéséhez járul hozzá részint személyre szabott, foglalkoztatást támogató eszközök nyújtása révén (célzott képzés, szolgáltatások, a foglalkoztatás költségeinek átmeneti támogatása), másrészt az álláskeresőiknek és a munkáltatóknak nyújtott szolgáltatások minőségének, hatékonyságának javítása révén.

- A GINOP-6.1.1-15 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” című kiemelt projekt célja, hogy ösztönözze az alacsony iskolai végzettséggel, munkaerőpiacon keresett kompetenciával vagy szakképesítéssel nem rendelkező felnőtt lakosság, kiemelten a közfoglalkoztatottak részvételét az oktatásban, képzésben, és lehetőséget biztosítson számukra a munkaerő-piaci szempontból releváns képzettség, ismeretek, készségek, kompetenciák megszerzésére.
- A TÁMOP 2.1.6-12 kódszámú „Újra tanulók” című kiemelt projekt célja az alacsony iskolai végzettségű, illetve szakképzetlen felnőttek számára lehetővé tenni, hogy képzésben vegyenek részt, és ezáltal javuljon a munkaerő-piaci helyzetük.
- A „Nők 40 +” program célja az álláskeresőként nyilvántartott és döntően kora miatt elhelyezkedési esélyekkel nem rendelkező nők foglalkoztatását segítse elő, hogy ezzel együtt a nyugdíjba vonulásukhoz szükséges hiányzó jogosultsági időt megszerezhessék.
- TÁMOP-1.1.1-12/1 „Megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjának és foglalkoztatásának segítése” című kiemelt projekt megvalósításával kívánja elősegíteni a megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci re-integrációját, sikeres foglalkozási rehabilitációját.
- A hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása (Decentralizált programok a konvergencia régiókban)” elnevezésű projekt (továbbiakban: TÁMOP 1.1.2-11/1 projekt) keretében foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatásban foglaltak szerint a járási munkaügyi kirendeltségre (továbbiakban: munkaügyi kirendeltség) benyújtott kérelem alapján olyan munkaadók kaphatnak támogatást, ha TÁMOP 1.1.2-11/1 projektben résztvevő álláskeresőt foglalkoztatnak munkaviszony keretében. A támogatás legfeljebb nyolc hónap időtartamú foglalkoztatáshoz nyújtható.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A Kormány kiemelt céljának tekinti a munkanélküli fiatalok számának visszaszorítását, ezért – összhangban az Európai Unió elvárásaival – 2015-ben megkezdte **Ifjúsági Garancia** Akciótervének megvalósítását. Az Ifjúsági Garancia célja, hogy az állami foglalkoztatási szervként eljáró megyei kormányhivatalok főosztályai, illetve a járási hivatalok osztályai közreműködésével a 25 év alatti fiatalok személyre szabott segítséget kapjanak munkaerő-piaci helyzetük, esélyeik javításához.

"Első munkahely garancia" munkaerő-piaci program célja: a 25 év alatti pályakezdőket sújtó munkaerő-piaci feszültség kezelése, ami a fiatal munkavállalók munkaerő-piaci helyzetének javítását, az első munkahely megszerzésének elősegítését, valamint a szükséges munkatapasztalat megszerzését biztosítja. A program elősegíti a nyugdíjba vonulás miatt jelentkező szakember utánpótlás biztosítását is azzal, hogy a támogatás ideje alatt lehetőséget biztosít a nyugdíjba készülő munkavállalók aktív életpályája alatt megszerzett széles körű tapasztalat és szaktudás átadására is.

A pályakezdők foglalkoztatásának támogatása megalapozza a Kormány „Munkahelyvédelmi Akcióterv” 25 év alattiakat érintő programelemét is, biztosítva a foglalkoztatás munkakipróbálási szakaszát. Az egymásra épülő támogatások eredményeként a programba vont 25 év alatti pályakezdők jelentős hányadának tartós foglalkoztatása várható. A program közvetlen célja az egymásra épülő támogatások eredményeként a bevont 25 év alatti pályakezdők legalább 30%-ának a program befejezését követő 180. napon történő foglalkoztatása.

A Garancia megvalósulását számos szervezet, forrás és program segíti. Ezen programok egyike a **GINOP 5.2.1-14 jelű munkaerő-piaci program** (Az Ifjúsági Garancia Rendszer keretében megvalósuló Ifjúsági Garancia GINOP 5.2.1-14-2015-00001 munkaerő-piaci program), amely többféle támogatási lehetőséget kínál a fiatalok, illetve munkáltatójuk számára.

A programba vont, kiemelten a szakképzetlen fiatalok számára lehetőség nyílt az elhelyezkedést elősegítő képzések támogatása révén az alapfokú iskolai végzettség, illetve egy szakképesítés megszerzésére, vagy egyéb (pl. nyelvi, hatósági) képzésen történő részvételre.

A **nyári diákmunka**” elnevezésű munkaerő-piaci program célja a korai munkatapasztalat és munkajövedelem szerzés elősegítése.

A program célcsoportjába azok a 16-25 év közötti, nappali tagozaton, tanulói, vagy hallgatói jogviszonnyal rendelkező diákok tartoznak, akik nem rendelkeznek sem vállalkozói, sem egyéb, foglalkoztatásra irányuló jogviszonnyal.

Látható, hogy a foglalkoztatási problémák válaszaként minden szegmensben rendelkezik a térség foglalkoztatási programmal.

Fentiekén kívül Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata is igyekszik segíteni a fiatalok elhelyezkedését. Az „Itt van az otthonunk, itt van a jövőnk” ösztöndíj pályázata első ízben 2013. május 1-jét követően került meghirdetésre. Az eltelt három évben 25 fő került be az ösztöndíj programba. Elmondhatjuk, hogy a program sikeresen működik és egyre nagyobb népszerűségnek örvend. A 25 főből 4 fő már befejezte tanulmányait és megkezdte az ösztöndíj szerződésben foglaltak teljesítését, azaz salgótarjáni munkáltatónál dolgozik.

Salgótarján		Fiatalok								
25 év alatt										
Érintett nettó létszám	2014			2015			2016			
	Férfi	Nő	Összeg	Férfi	Nő	Összeg	Férfi	Nő	Összeg	
Foglalkoztatást elősegítő képzés támogatása	187	88	275	104	68	172	36	21	57	
Bértámogatás	42	20	62	32	13	45	4	2	6	
Álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatások	0	1	1	1	1	2	1	0	1	
Bérköltség támogatás	75	79	154	91	109	200	58	65	123	
Helyközi utazás támogatása	2	3	5	0	2	2	0	0	0	
Munkaerőpiaci támogatás eszközei	306	191	497	228	193	421	99	88	187	
Nem ismert	29	14	43	21	6	27	5	1	6	
"A nyári diákmunka elősegítése"	30	39	69	29	43	72	0	0	0	
"Újra tanulok"	8	0	8	2	0	2	0	0	0	
Első munkahely garancia (de minimis támogatással)	1	1	2	0	0	0	0	0	0	
Első munkahely garancia 2013	2	0	2	0	0	0	0	0	0	
GINOP6.1.1 "Alacsony képzettségűek és közfogl.tatottak képz"	0	0	0	0	0	0	3	2	5	
Ifjúsági Garancia Rendszer GINOP5.2.1 munkaerő-piaci pr.	0	0	0	65	58	123	77	70	147	
T2.1.6-2015.évi Országos közfoglalkoztatáshoz tart. képzések	0	0	0	2	3	5	2	1	3	
T2.1.6-Önkorm. kiseg. fel.-ok(digitalizálás) 2015. é. képzés	0	0	0	3	10	13	0	0	0	
TÁMOP-1.1.2-11/1	162	84	246	64	32	96	1	0	1	
TÁMOP 1.1.2 program	0	3	3	0	0	0	0	0	0	
TÁMOP 2.1.6 - téli közfogi. 2014-2015	0	0	0	27	31	58	11	14	25	
TÁMOP 2.1.6 - téli közfoglalkoztatás	83	52	135	19	13	32	0	0	0	
Munkaerő-piaci Programok	306	191	497	228	193	421	99	88	187	

A Nógrád Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály által összeállított tábla összesítve mutatja a városban elérhető foglalkozást elősegítő programokat és az ezeken részt vettek számát.

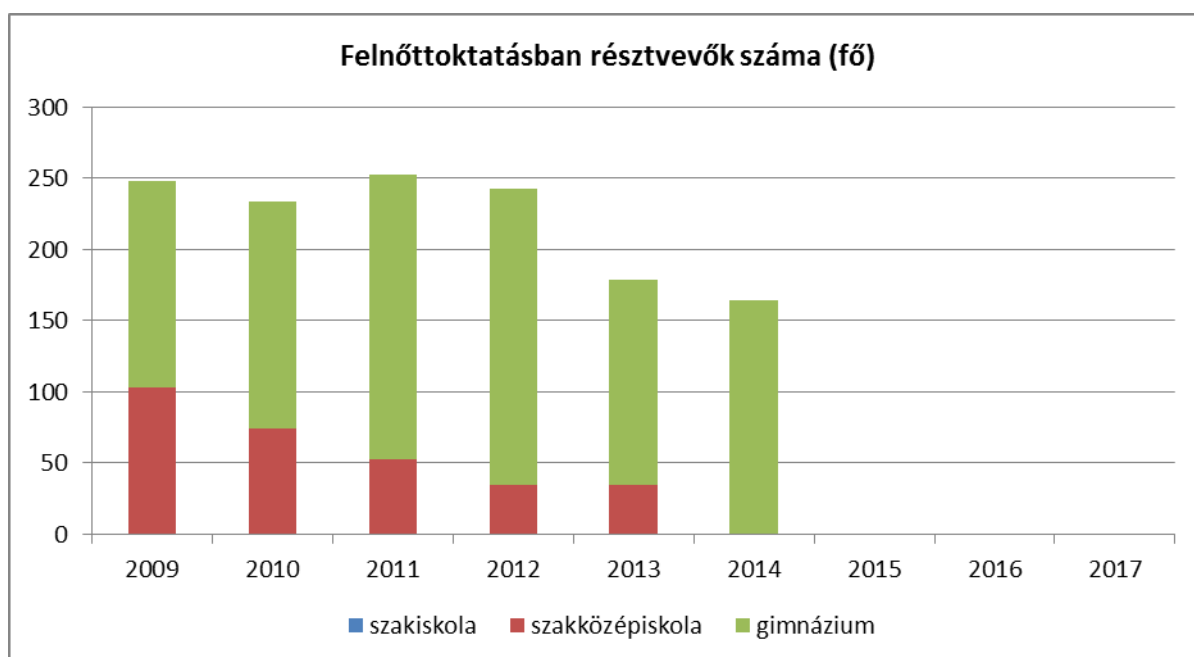
f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A munkaerő-piaci integráció elsődleges szervezete a már járási formában szerveződött, Salgótarjáni Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya.

A kirendeltség feladata a kormány foglalkoztatáspolitikájának a végrehajtásában való közreműködés, az egyes ellátások biztosítása a jogosultak részére, munkaerő-piaci szolgáltatások, a munkaadók, munkavállalók tekintetében, az önkormányzati közfoglalkoztatási programok koordinálása, ellenőrzése.

Az önkormányzat is aktív tevékenységet folytat a közfoglalkoztatás területén (lásd. közfoglalkoztatás).

A Salgótarjáni Szakképzési Centrum felnőttoktatásban elvégezhető OKJ szakképesítést kínál, illetve a miskolci Milano Szakközép- és Szakiskola és a Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Kft. közös 2 éves projektet hirdetett 2016. augusztusában, melynek keretében akár munka mellett elvégezhető érettségi képesítés szerezhető meg.

forrás: TEIR

Az országos adatok alapján a 2014/2015-ös tanévben a köznevelési intézmények nem nappali képzéseinek keretében összesen 79 ezer tanuló folytatja tanulmányait, 6,3 ezer fővel kevesebb, mint az előző tanévben. A csökkenés minden szinten jelentkezett. Az alapfokú oktatásban az előző tanévhez képest 2%-kal, 2,5 ezerre fogyott a felnőttoktatásban részt vevők száma. A középfokú oktatási intézményekben összességében 7,6%-os, 6,3 ezer fő volt a létszámcsökkenés.

A változás legnagyobb mértékben a szakiskolákat érintette, 18%-kal lett kevesebb a felnőttoktatásban tanulók száma, a szakközépiskolákban 8,9, a gimnáziumokban pedig 2,5%-kal. Az átalakulás következtében nőtt az általános képzést nyújtó iskolák részaránya a szakképzőkkel szemben.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők			
év	általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
	fő	Fő	%
2009	104	19	18%
2010	22	10	45%
2011	25	10	40%
2012	30	7	23%
2013	78	17	22%
2014	69	18	26%

Országosan a felnőttoktatásban végzettek száma az egy évvel korábbival közel azonos. 2014-ben a felnőttoktatás keretei között 8,1 ezren szereztek érettségi bizonyítványt, a sikeres szakmai vizsgázók száma pedig közel 12 ezer volt.

Salgótarjánban az általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma 2012- évtől lényegesen megugrott, azonban a középkorú felnőttképzésben részt vevők száma folyamatos, jelentős mértékű – (több mint 30%-os) csökkenést mutat.

A 8. évfolyamot igen alacsony %-ban végzik el eredményesen, ez a mutató 2013-2014 években átlag 24 %.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a Salgótarjáni Foglalkoztatási Nonprofit Kft. által szervezett közfoglalkoztatási programokban (Út a munkához program, START munkaprogram) tudatosan és elsődlegesen alkalmaz olyan személyeket, akik az állami foglalkoztatási szervként eljáró járási hivatalnál történt regisztrációjukon kívül foglalkoztatást helyettesítő támogatásban, mint szociális ellátásban részesülnek.

Továbbra sem állnak rendelkezésünkre adatok a foglalkoztatottak szociális helyzetére és nemzeti hovatartozásukra vonatkozó konkrét adatok.

A társadalmi szociológiai kutatások alapján a mélyszegénységben élők jelentős része a roma nemzetiséghez tartozik, azonban a nemzetiségre vonatkozó adatokkal kapcsolatban kiemelendő, hogy csak önkéntes nyilatkozat alapján lehet valakiről nyilvántartani azt, hogy milyen nemzetiséghez tartozik.

Csak népszámlálási adatokkal rendelkezünk erre vonatkozóan.

Az önkéntes nyilatkozatok alapján a romák aránya Salgótarjánban, az össznépeséghez képest - a **2011-es népszámlálás idején - mindössze 5,3% volt.**

	2001.			2011.		
	roma	össznép.	mutató	roma	össznép.	mutató
Salgótarján	1124	44964	2,5%	*1980	37262	5,3%
Nógrád megye	9950	220261	4,5%	15489	202427	7,7%
St-i járás	n.a.	n.a.	n.a.	2829	68833	4,1%

*a 2011-es népszámlálásnál 5363 fő nem kívánt válaszolni erre a kérdésre.

forrás: www.ksh.hu (saját készítésű tábla)

Ez az alacsony százalékos mérték valószínűleg annak köszönhető, hogy – a széleskörű tájékoztatás ellenére - a romák nem szívesen vallják magukat hivatalosan romának, még mindig tartanak attól, hogy esetlegesen ennek a nyilatkozatnak hátrányos következményei lehetnek rájuk nézve.

Valamilyen attitűdformáló, bizalomépítő információs tevékenységgel ösztönözni kellene a roma népet nemzetiségi hovatartozásuk felvállalására, természetesen továbbra is önkéntes nyilatkozat útján, de pontosítani volna szükséges az eddig rendelkezésre álló adatokat.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Gyakran merül fel a kérdés, hogy egy új munkatárs kiválasztásánál a szakmai felkészültség, a tapasztalat és a különböző képességek mellett mennyire számítanak azok a tulajdonságok, amik felvetik a diszkrimináció gyanúját. Sok esetben maguk a felvételiztetők sincsenek tisztában a szabályozással, pedig a jelenlegi jogi környezet szigorúan szabályozza az egyenlő bánásmód követelményének megvalósulását. Számos esetben már az álláshirdetés is magában hordozza a hátrányos megkülönböztetést, vagy a pozitív diszkriminációt.

Közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül minden olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt személyi kvalitása (neme, faji hovatartozása, nemzetisége stb.) miatt kedvezőtlenebb bánásmódban részesül, mint más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport. Az egyenlő bánásmód követelményének köszönhetően nem csak a munkavállalók interjúztatása, valamint munkabérük megállapítása során, hanem már az álláshirdetések szövegében sem szerepelhet nemre, korra, illetve jellemzőre vagy tulajdonságra vonatkozó megkülönböztetés.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata, illetve Polgármesteri Hivatalánál foglalkoztatáspolitikája legfőbb eleme a rászorultak részére elérhető támogatások maximalizálására törekvés, az adott támogatási mértéken belül a legnagyobb foglalkoztatási létszám elérése, produktív tevékenységek kifejtésével az önkormányzati feladatellátás hatékonyságának növelése. Az önkormányzat további szempontokat nem alkalmaz a munkavállalók kiválasztása során. Nem került sor arra, hogy ha a munkavállaló kiválasztásakor indokolatlanul nem objektív körülmény kerüljön meghatározásra, a foglalkoztatás megtagadása mindig valós objektív elvárásokon alapult pl. egészségi alkalmatlanság, szaktudás hiánya. A város vezetése folyamatosan törekszik az objektív feltételek és elvárások megfogalmazásával a hátrányos megkülönböztetés felszámolására.

Tudomásunk szerint hátrányos megkülönböztetés nem történt.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-től jelentős mértékben átalakult. Tovább bővült az állam jövedelem kompenzáló feladatköre, ugyanakkor a helyi önkormányzatok felelőssége is jelentős mértékben növekedett a helyi közösség szociális biztonságának megtartásában, a rászorulókat részére nyújtandó pénzbeli és természetbeni ellátások biztosításában.

2015. március 1-jétől a hatáskörváltás az aktív korú, nem foglalkoztatott személyek részére nyújtandó aktív korúak ellátását érintette, részükre a fenti időponttól a járási hivatalok állapíthatják meg foglalkoztatást helyettesítő támogatást, valamint egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást.

Az önkormányzatok által nyújtandó támogatás neve 2015. március 1-jétől egységesen települési támogatás, illetve rendkívüli települési támogatás. Települési támogatás nyújtható: a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére, a gyógyszerkiadások viseléséhez, valamint a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a fenti időponttól a települési támogatáson belül a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatást, valamint a gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtott települési támogatást nyújtja a rendeletében foglalt feltételekkel.

2015. február 28-ig a törvényi kötelezésnek megfelelően nyújtotta az önkormányzat a normatív lakásfenntartási támogatást. 2015. március 1-jétől a lakhatáshoz kapcsolódó kiadásokhoz nyújtott támogatásként a normatív lakásfenntartási támogatást fokozatosan felváltotta a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás. 2015. február 28-ig a normatív lakásfenntartási támogatás mellett a szociálisan rászorult személyek részére megállapítható volt szintén a lakhatást segítő ellátásként az adósságkezelési szolgáltatás.

Az Szt. értelmében továbbra is kötelező a köztemetés, valamint a rendkívüli települési támogatás. A rendkívüli települési támogatás az önkormányzati segínyt váltotta ki.

A természetben nyújtott szociális ellátások közül a lakásfenntartási támogatás, az adósságkezelési szolgáltatás, az önkormányzati segély, a méltányossági közgyógyellátás a törvény erejénél fogva megszűnt, illetve átalakult.

A nem foglalkoztatott személyek a szociális ellátórendszeren belül az Szt., vagy a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény szabályai alapján részesülnek ellátásban. Az egyes ellátások számának alakulását a következő táblázatok tartalmazzák:

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	25893	221	0,9%
2009	25350	266	1,0%
2010	24980	384	1,5%
2011	25296	271	1,1%
2012	24912	79	0,3%
2013	24241	97	0,4%
2014	23617	122	0,5%

forrás: TEIR

A táblázat az álláskeresési segélyben részesülők számát mutatja az aktív korú lakónépességhez viszonyítva. Látható, hogy az álláskeresési segélyben részesülők száma csekély az aktív korú népesség arányában.

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresési járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	3378	463	13,7%
2009	4166	698	16,8%
2010	4189	491	11,7%
2011	3815	422	11,1%
2012	4207	260	6,2%
2013	2693	136	5,1%
2014	3008	124	4,1%

forrás: TEIR

A 2012. évtől jelentkező, a járadékosok számának alakulásában látható drasztikus csökkenő tendencia továbbra is mutatkozik, melynek oka az ellátás rendszere átalakulásában kereshető. Az új álláskeresési járadék folyósításának időtartama jelentősen csökkent, és a munkanélküli segély összege is változott.

A rendszeres szociális segélyben részesülők számában 2012-2014 között nincs nagy eltérés, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma viszont 2014-évben jelentősen visszaesett.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályozási rendszerében beépült azon elvárás, hogy az ellátottnak legkevesebb 30 nap foglalkoztatási jogviszonyt kell igazolnia. Ezen intézkedés a munka világába való visszatérésre, még ha az időleges is ösztönözte és ösztönzi jelenleg is a segélyezettet.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési támogatás)	
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában
2008	133	0,51	2133	63,2
2009	807	3,18	1785	42,8
2010	269	1,08	1996	47,6
2011	331	1,31	1818	47,6
2012	296	1,19	1986	47,2
2013	277	1,14	1932	71,7
2014	295	1,25	1455	48,4

A szabályozás későbbi változása lehetőséget teremtett az önkormányzatoknak arra, hogy az ellátás törvényi szabályain felül helyi rendeletben további elvárásokat fogalmazzanak meg a támogatás folyósítása érdekében. Ezek az előírások a lakókörnyezet, lakhatási körülmények, illetve az ingatlan előtti közterület rendjére, tisztaságára vonatkoztak.

A táblázatok elemzéséből levonható az a következtetés is, hogy az álláskeresők közel fele részesül foglalkoztatást helyettesítő támogatásban.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

a) bérlakás-állomány

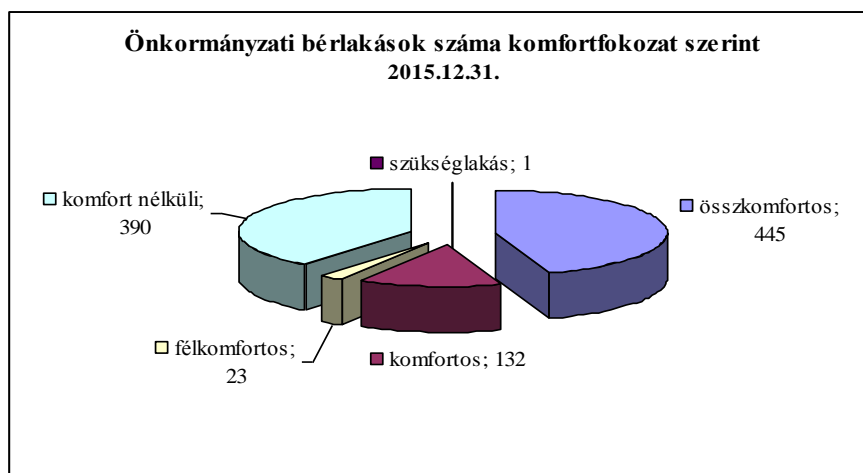
A 2011-es népszámlálás szerint a lakások csak 6 %-a volt önkormányzati bérlakás. Ami bár az országban nem mondható rossznak, messze a kívánatos szint alatt van. A helyzet azóta valamelyest romlott is, mert a Salgó Vagyon Kft.(feladata az önkormányzati tulajdonú lakás,- és nem lakáscélú helyiségek, forgalomképes ingatlanok hasznosítása, bérbeadása, értékesítése) kimutatása szerint a bérlakás állomány 2009 és 2014 között 224 db-al, az összes bérlakás csaknem ötödével csökkent. A csökkenés leginkább a komfort nélküli és a komfortos bérlakásokat érintette. Míg az előbbi típusból 89-el az útibiből 78-al lett kevesebb.

A Salgó Vagyon Kft. 2015. január 1-jével 1.037 db önkormányzati tulajdonú lakáskezeléssel és 28 db magántulajdonú lakásüzemeltetéssel kezdte meg a működési évet. 2015. december 31-re az önkormányzati lakásállomány 991 db-ra csökkent, a magántulajdonú lakásüzemeltetésben változás nem történt, az továbbra is 28 db lakásingatlant érint.

2015. december 31-én a 991 db lakásból:

- • 530 db lakás bérbe adott,
- • 196 db lakás üres,
- • 265 db lakás falazott.²

² Javaslat a 2016. évi lakás juttatási jogcímeinek sorrendjének meghatározására, valamint tájékoztató az önkormányzati tulajdonú lakások 2015. évi hasznosításáról -2016.02.11. Salgó Vagyon Kft.

forrás: Salgó Vagyon Kft.

A jelenlegi bérlakás állomány többségét így már az összkomfortos lakások alkotják, tőlük alig maradva következnek a még mindig igen jelentős komfort nélküli lakások.

b) szociális lakhatás

2015. évben 211 db lakásbérleti szerződés került megkötésre, melyből 14 db volt, aki szociális névjegyzék alapján kapott bérlakást. Piaci ajánlattétel alapján 35 db új lakásigénylőnek biztosítottak önkormányzati összkomfortos lakást. A közgyűlési határozat által jóváhagyott szanálásokkal érintett lakások helyett 13 db családnak biztosítottak áthelyezéssel másik lakást.

A bérlakásokat piaci, költségelví, vagy szociális alapon lehet bére venni. Megfelelő piaci ajánlat esetén várakozás nélkül is szerződés köthető, költségelví bérbeadásnál az ajánlattevők közül licit alapján kerül kiválasztásra a későbbi bérlő (licitálni az előre befizetett bérleti díj mértékével lehet), szociális alapon pedig egy adott prioritáslista alapján dől el a későbbi bérlő személye. Salgótarján *szociális bérlakás-állományának majdnem fele olyan lakás, amelyben a lakók a lakásvesztés küszöbén állnak. Az új szociális bérlőkkel legfeljebb egy évre kötnek határozott idejű szerződést, úgynevezett határozatlan idejű szerződéseket már nem köt a város. Bár ez az eljárás csökkenti az önkormányzat kintlévőségének növekedésének a mértékét, a korábbi évtizedek gyakorlatához képest mégis csökkenti az amúgy is kiszolgáltatott, alacsony státuszú családok létbiztonságát.*³

2015 őszi 28 db érvényes lakásigénylési ajánlatot vettek nyilvántartásba és egyben került névjegyzékre. Az őszi névjegyzék érvényességének megnyílásakor lakás biztosítására várt 1 db 3 gyermekes család, 3 db 2 gyermekes család, 5 db egy gyermekes család, 4 db házaspár/élettársi kapcsolat/családtag, valamint 15 db egyedülálló.

2015 tavaszi/őszi névjegyzékről összesen 13 db lakásigénylőnek sikerült önkormányzati tulajdonú bérlakást biztosítani. A jelenleg érvényes névjegyzékről 13 db lakásigénylőt tartunk nyilván, akik még bérlakásra várnak, mivel 1 lakásigénylő idő közben elhunyt, 1 db lakásigénylő pedig visszalépett.

2015. december 31-i állapot szerint 196 db önkormányzati tulajdonú üres, nem falazott lakásingatlant tartanak nyilván, melyből az önkormányzat lakáskonceptiója alapján a tömblakásos lakóépületekben lévő 167 db összkomfortos/komfortos lakás áll rendelkezésre melyből 13 db lakás bérlőkijelöléses, 10 db komfort nélküli, a további 6 db lakás pedig félkomfortos.⁴ A 13 fő lakásigénylő a felkínált üres önkormányzati tulajdonú lakást valamely oknál fogva (számára nem megfelelő helyen van, a nagysága vagy komfortfokozata nem megfelelő, stb.) nem fogadta el, ezért lehetséges, hogy bár rengeteg üres önkormányzati lakás van, mégis vannak olyan személyek, családok, akik jelenleg is bérlakásra várnak.

A bérlakások többsége kis alapterületű egy vagy másfél szobás lakás. Az 50m²-et meghaladó lakások száma 40 db alatt van. Tömegével található a városban alacsony komfortfokozatú, olcsó bérlakás, jelentős részük üresen bontásra vár- kedvező terepet jelent máshonnan kiszorított, alacsony státuszú népesség beáramlásának a városba, lakásfoglalással, rokoni befogadással, egyéb technikákkal.

³ SMJV Integrált településfejlesztési stratégiája 2014. szeptember 11.

⁴ Javaslat a 2016. évi lakás juttatási jogcímei sorrendjének meghatározására, valamint tájékoztató az önkormányzati tulajdonú lakások 2015. évi hasznosításáról -2016.02.11. Salgó Vagyon Kft.

A hajléktalanság problémája városunkban is jelen van. A hajléktalanná válás okai településünkön is meglehetősen sokszínű. Az esetek nagy részében **kapcsolati konfliktusok** (válás, élettársi kapcsolatok felbomlása, szülőkkel történő összeveszés, nyugdíjas magára maradása stb.) állnak a háttérben. Ehhez társul gyakran problémaként a függőséget kiváltó anyagok használata, a fizikális és mentális egészség romlása, anyagi ellehetetlenülés, valamint a bűnözés. Az **állami intézményekből való kikerülés** (állami nevelés, pszichiátriai intézet, kórház, börtön, szociális otthon) is lehet oka a hajléktalanná válásnak. Jelentős a **gazdasági okokból** bekövetkező hajléktalanság nagysága (munkanélküliség, önálló életkezdés és a lakáshoz jutás nehézségei, tartós szegénység).

A hajléktalanság bekövetkezésében központi jelentőségű tényező a **lakástalanság**. Hajléktalanságot válthat ki az is az egyén vagy család életében, amikor **váratlan krízishelyzet** (betegség, életmódváltás, a vállalkozás sikertelensége, betörés, elemi kár stb.) áll elő.

A hajléktalanok számának vonatkozásában csak becslésekre támaszkodhatunk. Pontos számadatot lehetetlen mérni, hiszen nincs bejelentett lakcímük, sok esetben személyazonosságot igazoló dokumentumok sem állnak már rendelkezésre, így teljesen kikerülnek a népszámlálás köréből. Az érvényes lakcímmel nem rendelkezők közé azon személyeket sorolandók, akik utolsó érvényes lakcímeik salgótarjáni volt.

	érvényes lakcímmel nem rendelkezik	Salgótarján településszintű lakcímmel rendelkezik ⁵
2009.01.01	139	89
2010.01.01	126	156
2011.01.01	115	189
2012.01.01	118	267
2013.01.01	129	342
2014.01.01	134	378
2015.01.01	125	386

forrás: KEKKH

Salgótarjánban településszintű lakcímmel rendelkezők száma 2014.12.31-ei adatok alapján 386 fő, és megfigyelhetjük, hogy évről évre drasztikusan emelkedik. A hajléktalanok helyzetére sürgős megoldást kell keresni.

A hajléktalanok konkrét számának meghatározásánál egyetlen adat biztos, a gondozottak száma. Hiszen a hajléktalanok átmeneti szállása, melegezők, éjjeli menedékek befogadóképessége adott.

	Férfi átmeneti szálló		Kihasznátság %	Női átmeneti szálló		Kihasznátság %
	Eng. férőhely	átlag-létszám		Eng. férőhely	átlag-létszám	
2010.év	42	30	71%	20	13	65%
2011.év	42	34	81%	20	16	80%
2012.év	42	32	76%	20	14	70%
2013.év	42	36	86%	20	15	75%
2014.év	42	37	88%	20	19	95%

forrás: ESZK

⁵ Az ideiglenes szálláshellyel sem rendelkező hajléktalan személynek lakóhelyeként azt a települést (fővárosi kerületet) kell bejelentenie, ahol szokásosan megtalálható. A nyilvántartásba ebben az esetben a bejelentett település neve (a fővárosban a kerület megjelölése) mellett „lakcím nélküli” bejegyzést kell tenni.

Salgótarjánban Női és Férfi Átmeneti Szálló is működik. A Férfi Átmeneti Szállón 2014. december 31-én 35 fő lakó, a Női Átmeneti Szállón 20 fő lakó volt.

A hajléktalanok között az egyedülálló férfiak mellett azonban egyre nagyobb számban találhatóak fiatalok, nők, széteső családok áldozatai.

A hajléktalan személyek átmeneti szállása azoknak a hajléktalan személyeknek az elhelyezését biztosítja, akik az életvitelszerű szálláshasználat és a szociális munka segítségével képesek az önellátásra.

A Női Átmeneti Szálló (engedélyezett férőhelyek száma: 20 fő) felújítására 2014. évben került sor. A felújított intézmény kulturált, modern és rendezett körülményeket biztosít a szálló ellátottjai számára.

	Férfi átmeneti szálló		Női átmeneti szálló	
	új lakó	kiköltözött lakó	új lakó	kiköltözött lakó
2010.év	24	24	21	20
2011.év	28	28	19	12
2012.év	40	43	15	15
2013.év	33	31	35	31
2014.év	27	34	25	23

forrás: ESZK

A Férfi Átmeneti Szálló (engedélyezett férőhelyek száma: 42 fő) jelenleg 2016. 12. 31-ig szóló ideiglenes hatályú bejegyzéssel rendelkezik, mert a tárgyi feltételei nem felelnek meg mindenben a jogszabályi rendelkezéseknek (az intézmény épületének építészeti megoldásai nem teszik lehetővé az akadálymentes közlekedést, egy ellátottra jutó minimális lakóterület, az ellátottakra jutó illemhelyek száma). A működést engedélyező hatóság és a fenntartó között a hiányosságok rendezésére hatósági szerződés jött létre.

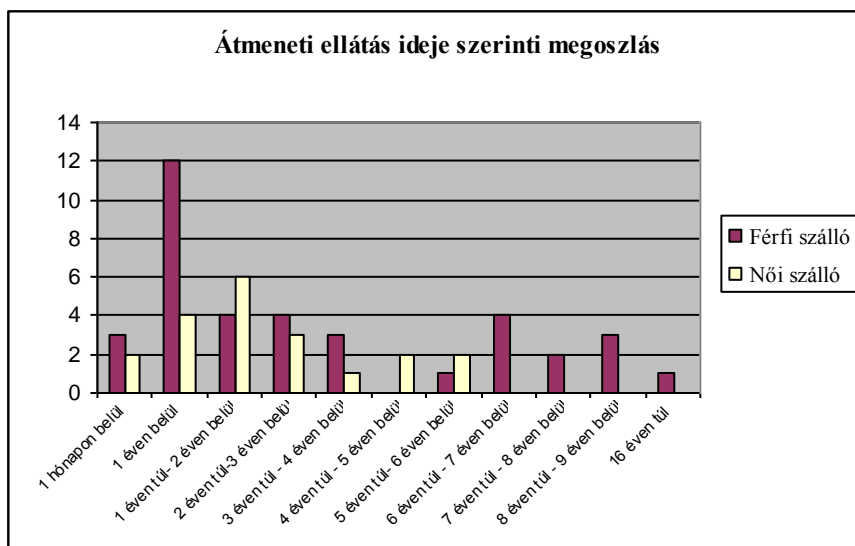
A Nógrád Megyei Kormányhivatal a Férfi Átmeneti Szállón április 1. és október 31. között 30 fő betöltött férőhelyszám eléréseig új ellátott felvételét nem engedélyezi, mivel a működés tárgyi feltételei nem biztosítottak.

A bekerülési okokat vizsgálva látható, hogy a szállást igénybe vevők 81 %-a családi konfliktusok, gazdasági okok miatt került be. Figyelemkeltő azonban a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerültek aránya is – 12 %. Sokan nem a hajléktalanná válást követően keresik fel a hajléktalanszállásokat, hanem később. Jellemző az alternatív, illetve az időszakos szálláshasználat, valamint a hajléktalanná válást követően a tartalékok felélése és a barátoknál, rokonoknál, ismerősöknél történő szíveségi lakáshasználat.

Bekerülési okok	Férfi szálló	Női szálló	Összesen	%os arány
család-gazdasági	28	18	46	81 %
gyvéd.gond.kikerült	7	0	7	12 %
BV int.-ből kikerült	1	0	1	2 %
más int.-ből átkerült	1	2	3	5 %
összesen:	37	20	57	100 %

forrás: ESZK

A hajléktalan átmeneti szállóban eltelt évek számát vizsgálva azt látjuk, hogy az egy évnél rövidebb ideje itt gondozott hajléktalanok aránya közel 41 %-ot mutat. Kettő - négy év között hajléktalanok száma 11 fő, ez közel 20 %-ot tesz ki. A négy éven túl, de nyolc éven belüli hajléktalanok száma szintén 11 fő. Nyolc évnél is régebben a hajléktalan szállón élők száma 4 fő, azaz 7 %.

forrás: ESZK

A hajléktalan és fedélnélküli ember mindennapi ellátása, valamint rehabilitációjának érdekében kellene működtetni a hajléktalan-ellátás rendszerét.

Sajnos a hajléktalan-ellátás törvényben meghatározott feladatai nem igazán igazodnak a szükségletekhez és a gyakorlatban nyújtott szolgáltatásokhoz, nincsenek meghatározva a hajléktalanságból kivezető utak.

Magyarországnak nincs elfogadott hajléktalanstratégiája, és a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia sem nevesíti a hajléktalanság kezelésének szükségességét a társadalmi befogadás folyamatában.

A lakástalanok és otthontalanok problémái sokkal inkább lakáspolitikai megközelítést igényelnek. Kevés a hajléktalanok számára hozzáférhető szociális bérlakás és a lépcsőzetes „kigondozás” elvét követően kiépült ún. kiléptető lakásokkal csak néhány nagyobb szervezet rendelkezik (városunkban a családok átmeneti otthonából kikerültek részére a Magyar Vöröskereszt „Remény” program támogatásával 2 db kiléptető lakást működtet), a salgótarjáni járásban a hajléktalanok kigondozása részére kialakítva egy ilyen sincs. Ezek országos szinten is a szükségletekhez képest rendkívül elenyésző elhelyezési lehetőséget tudnak csak kínálni. A hajléktalan-ellátás a törvényi szabályozás szerint az önkormányzatok kötelezettsége a város területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása, azonban napjainkra a nem önkormányzati fenntartású intézmények, a civil szervezetek feladatvállalása egyre szélesebb körűvé vált. Célszerű lenne a helyi szinten is működő segítő szervezetek (Málta, Vöröskereszt) bevonása a közös gondolkodásba.

Az adatokból kiderül, hogy a hajléktalanszálló lakói közül vannak olyan személyek, akik több éve ezt az ellátási formát veszik igénybe, nem tudnak bekerülni akár egészségi, akár mentális állapotuk miatt más szociális intézménybe, illetve a segítséggel önálló életvitelre képes személyek nem tudnak eljutni a társadalom peremvidékéről való visszailleszkedés első lépcsőfokára sem.

Fentiek mind azt támasztják alá, hogy szükséges egy átfogó „hajléktalanpolitika” kidolgozása, mely megoldási javaslatokat kínál a hajléktalanság visszaszorítására, egy olyan komplex program kimunkálása, előkészítése, mely segítséget nyújt a hajléktalanok lakáshoz jutásához, a munka világába történő visszavezetéséhez, önálló életük újrakezdéséhez, társadalmi integrációjuk elősegítéséhez.

e) lakhatást segítő támogatások

A lakhatást segítő támogatások tekintetében a lakásfenntartási támogatásban és az adósságcsökkentési támogatásban részesülők számát mutatja a következő táblázat.

3.4.3. számú táblázat - Támogatásban részesülők		
év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	1469	314
2009	1624	253
2010	1813	365
2011	2147	285
2012	2159	220
2013	1777	234
2014	1713	99

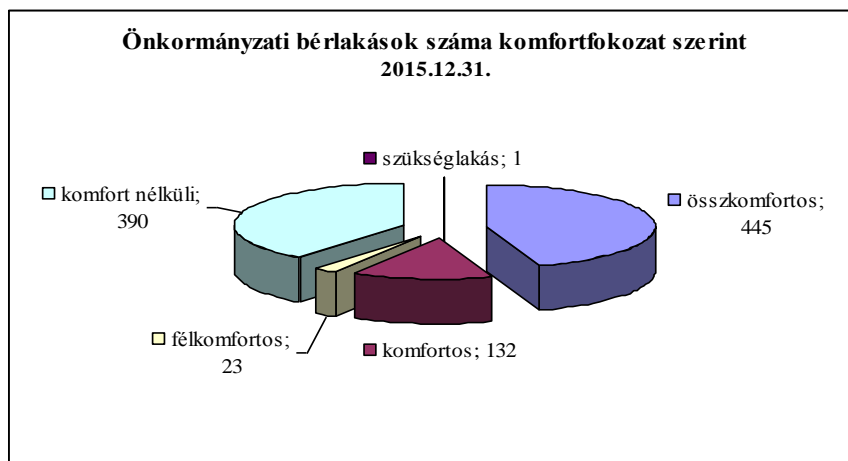
forrás: TEIR

f) eladósodottság

Exponenciálisan növekedik a jogcím nélküli, lakáshasználati díjat és rezsiköltséget sem fizető „lakók” aránya, amely már vállalhatatlan terheket ró az Önkormányzatra.

A bérlakás állomány kezeléséből keletkező adósságállomány meghaladja a 130 MFt-ot, éves szinten 10-20 MFt-al emelkedik, 80%-a olyan tartozás, amely gyakorlatilag behajthatatlan, mivel egy-egy adós tartozása 100 eFt-ot meghaladó és a bérlő nem rendelkezik jövedelemmel, vagyonnal, vagy fiktív állományba került, mert ismeretlen helyre távozott.

Fontos döntés hozni, az un. szórvány bérlakások ügyében, amelyek a városban szerteágazóan találhatók különböző társasházak részeként. Ezek a lakások a korábbi Önkormányzati bérlakások privatizációjakor maradtak meg, mivel vagy üres volt, vagy a bérlőjük, a kedvező feltételek ellenére sem vásárolta meg. Fenntartásuk nem racionális az Önkormányzat számára, a bonyolult társasházi működtetés miatt.

forrás: Salgó Vagyon Kft.

A fenti táblázatból egyértelműen megállapítható, hogy a lakásállomány összetétele több szempontból is kedvezőtlen. A már említett nagyarányú kolónia jellegű lakáscsoport mellett jelentős hányadot (76,4%) képviselnek az egy szobás lakások, így a családok számára nincs valódi lehetőség a portfólión belüli minőségi cserére (sem komfortfokozatot sem pedig alapterületet/szobaszámot tekintve).

A komfortnélküli lakások teljes mértékben szociális alapon kerülnek bérbeadásra, bérlők alacsony jövedelmű (túlnyomórészt segélyekből élő) családok, akik a lakás műszaki állapotát még megőrizni sem minden esetben képesek.

A bérlakás állomány fenntartása jelen körülmények között az Önkormányzat számára veszteséges tevékenység. Egyrészt a bérbe adott lakások nagy része szociális alapon kerül kiadásra és csak elenyésző része piaci alapon.

Másrészt az önkormányzati lakások bérlői óriási nagyságú (lakbér-, víz-és fűtésből eredő) díjhátralékot halmoztak fel.

A Salgó Vagyon Kft. év végi ingatlankezelési mérlege évek óta negatív, ebből adódóan kevés pénz jut a lakások megfelelő karbantartására és felújítására.⁶

Lakásokra vonatkozó hátralékok mértékének alakulása

Megnevezés	Összesen (eFt)						
	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Lakás	190 246	235 814	275 088	276 150	253 567	217 087	217 748

forrás: Salgó Vagy Kft.

Hátralék megoszlása 2015-ben

Megnevezés	0 - 30 nap	31-60 nap	61-90 nap	91 -180 nap	181 - 365 nap	365 nap feletti	Összesen:
e Ft	4 906	1 853	1 410	4 589	12 416	192 574	217 748
fő	271	152	88	148	178	809	1 646

forrás: Salgó Vagyon Kft.

2015. december 31-i állapot szerint 1.158 db folyamatban lévő eljárás volt a hátralék behajtására és lakáskiürítésre.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A város Településfejlesztési koncepciójában (2014.) foglaltak szerint a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) a város rendelkezésére bocsátotta a 2011-es népszámlálási adatok alapján elkészített települési kartogramot, amely jelzi, hogy mely területek tesznek eleget a szegregátum kritériumainak, vagyis ahol a szegregációs mutató 50%, illetve a fölötti értéket vesz fel. A térkép azt is mutatja, hogy melyek azok a területek, ahol a szegregációs mutató 40 % feletti, az ilyen területek szegregáció szempontjából veszélyeztetett területnek számítanak.

Akkor a KSH az alábbi térképen is ábrázolt adatok alapján 7db szegregátumot határolt le a városban. Mivel a tereptaszatlatok alapján ezek a lehatárolások nem fedték le az összes városi szegregátumot, ezért a KSH adatai mellett a segélyezési mutatókkal is dolgoztak a szakemberek, ahol azt nézték, hogy mely területeken és milyen mértékben haladja meg a segélyezettek száma a városi átlagot. Ennek alapján még 5 db szegregációval veszélyeztetett területet határoltak le.

A szegregációs mutatók határértékeiben történt változások miatt 2016-ban a KSH ismét elvégezte a településen található lehatárolásokat. A lehatárolás a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (X.8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató⁷ alapján történt. A jogszabály szerint a megyei jogú városok esetében szegregált területnek számít az a település területén belüli területileg egybefüggő tömb, melynél a szegregációs mutató

⁶ SMJV Integrált településfejlesztési stratégiája 2014. szeptember 11.

⁷ szegregációs mutató: legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya aktív korúakon (15-59) belül (314/2012. (X.8.) Korm.rendelet).

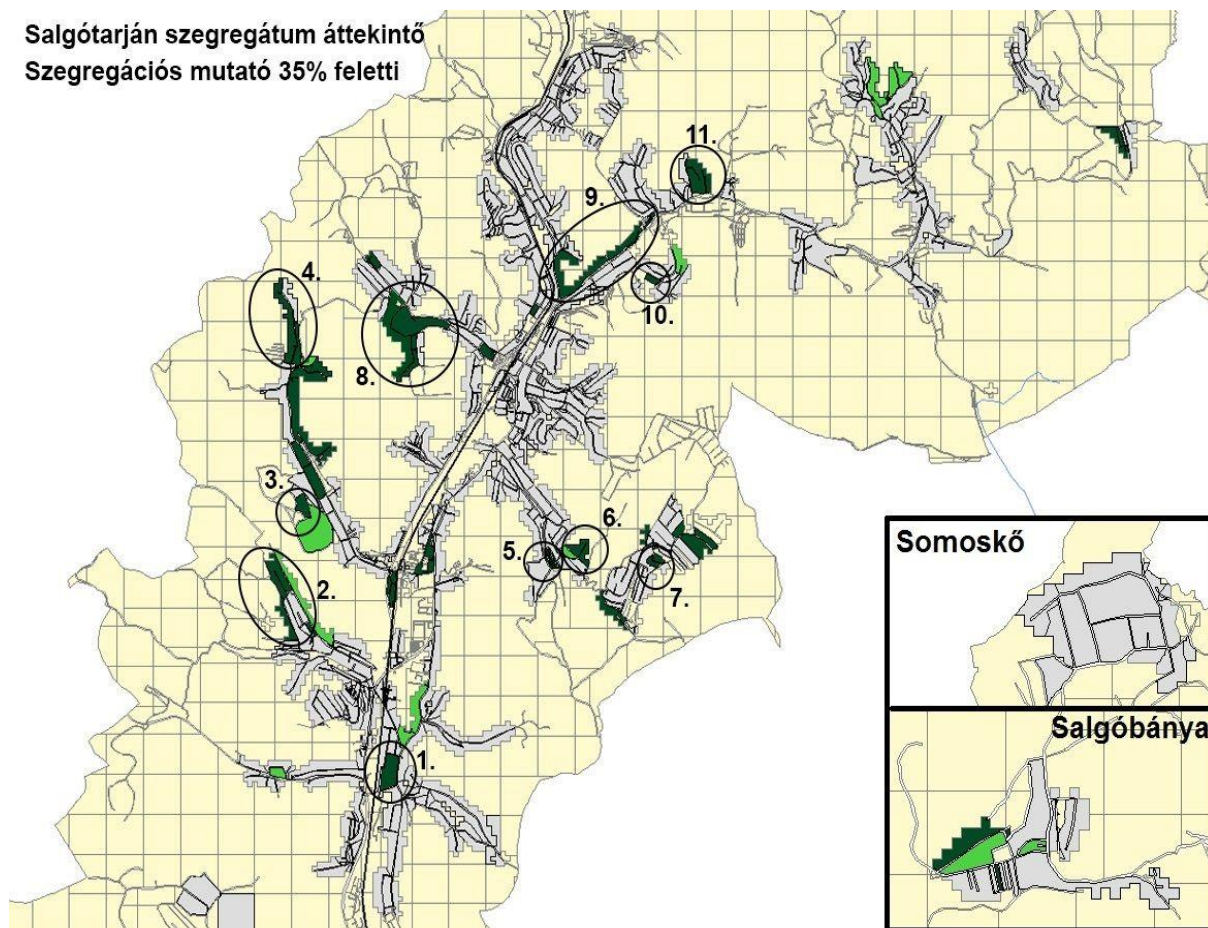
értéke nagyobb egyenlő, mint 35% és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt. Szegregációval veszélyeztetett terület az, melynél a szegregációs mutató nagyobb vagy egyenlő, mint 30%, de kisebb, mint 35 %.

Ezek alapján a KSH 11 db szegregátumot és 4 db szegregációval veszélyeztetett területet határolt le:

Szegregátumok:

1. **Szegregátum: Zagyvapálfalva (falurész)** (Szabó E. út - Csokonai út – 23302.sz.út)
2. **Szegregátum: Zagyvapálfalva** (Hősök útja- Zöldfa út-névtelen u.- belterületi határ)
3. **Szegregátum: Baglyasalja** (Frankel Leo út – Névtelen u. – belterületi határ)
4. **Szegregátum: Baglyasalja** (II. András király út – Kisvasút út – Katalin u – Petőfi út – névtelen u.- belterületi határ)
5. **Szegregátum: Forgách –telep** (Forgách A. telep – Somlyói út – Kazári út)
6. **Szegregátum: Forgách –telep** (Egri út- belterületi határ)
7. **Szegregátum: Somlyóbánya** (Somlyói út- névtelen u. Teréztáró u. – Csille köz)
8. **Szegregátum: Idegér** (Karancs út- Kővár út- Bereczkei M.út. - Felsőidegér út –névtelen út – belterületi határ – Kővirág u.)
9. **Szegregátum: Városközpont** (Gedőczy u.- Salgó út – Füleki út- Báthory tér – Zrínyi M. út – belterületi határ)
10. **Szegregátum: Határ út** (Határ út – Határ út által határolt terület)
11. **Szegregátum: Művésztelep** (Bátki J. u. –belterületi határ - Kisfaludy Sándor út)

Salgótárján szegregátum áttekintő
Szegregációs mutató 35% feletti

forrás: KSH

Szegregációval veszélyeztetett területek:

1. **Zagyvapálfalva** (Csokonai út páratlan oldala- Batsányi út a Bródy S. u. kereszteződése)
2. **Jónásch telep** (Ilona út – névtelen u – Jónásch körút belterületi határ)
3. **Zagyvaróna** (Váralja út – belterületi határ- Fenyvesalja út – Mátyás király útja – Őrhegy út- Mátyás király útja)
4. **Salgóbánya** (belterületi határ- Szapolyai J. út - Vár út – Árpád út – Deák F. út – Mikes K. út - Vár út)

A KSH által is lehatárolt szegregátumok átlagos statisztikai adatait vizsgálva azt látjuk, hogy a szegregátumokban több a fiatal és kevesebb az idős lakó. A munkanélküliségi ráta majdnem triplája a városi átlagnak, a lakások komfortfokozata pedig kirívóan rossz. Emellett az iskolázottsági adatok is nagymértékben a városi átlag alatt maradnak.⁸

Ezen területek mindegyikére elmondható, hogy a szociális problémák halmozottan jelennek meg.

A telepeken élő családok többnyire középkorú, többgyermekes családok. Életmódjuk, megélhetési nehézségeik, táplálkozási szokásaik miatt egészségi állapotuk normál átlagtól eltérő, alacsony iskolázottsággal. Jövedelmük többnyire a gyermekek után járó ellátások, ill. a szociális támogatások jelentik. Munkával, munkabérrel az itt élő családok nem, vagy átmeneti jelleggel rendelkeznek, amíg a közfoglalkoztatások időtartama tart. Az itt élő gyermekek lakókörnyezetük miatt hátrányos helyzetűek, s ha még a nevelésbeli hiányosságokat is figyelembe vesszük, kimerítik a halmozottan hátrányos helyzetűek fogalmát.⁹ Fontos feladat a szegregátumokban élő lakosság szociális-társadalmi státuszának emelése, a területek szegregációjának oldása.

A szegregált, vagy szegregációval fenyegetett területekkel kapcsolatos beavatkozások esetében kulcsfontosságú az önkormányzati bérlakás szektor. Ezt az önkormányzat is felismerte, és a 2008-ban megszületett Salgótarján Bérlakásgazdálkodási Konceptióját hatályon kívül helyezve 2013-ban megalkotta Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzat Hosszú Távú Vagyongazdálkodási Tervét (2013-2022), melynek 2.sz. melléklete a SMJV Bérlakásgazdálkodási Konceptiója. A Bérlakásgazdálkodási Konceptióban foglaltak szerint a jelenlegi bérlakás állomány összetétele, szerkezete, nem minden tekintetben tükrözi azt az elképzelést, amelyet a város célkitűzései között fontosnak tart.

A város Településfejlesztési Konceptiójában a szakemberek már rámutattak arra, hogy a koncepció jelen formájában való megvalósítása felveti a szegregáció veszélyét, azaz a koncepció átdolgozása nélkül nem látják biztosítottak azt, hogy a városban tapasztalható szegregációs folyamatok nem intenzifikálódnak.¹⁰ A bérlakáskonceptió felülvizsgálatát javasolták.

⁸ *SMJV Településfejlesztési Konceptió –2014.09.11.*

⁹ *SMJV HEP 2014.*

¹⁰ *SMJV Településfejlesztési Konceptió –2014.09.11.*

Mutató megnevezése	Salgótarján összesen*	1. szegregátum (Szabó E. út - Csokonai út - 23302. sz. út)	2. szegregátum (Hősök útja - Zöldfa út - névtelen u. - belterületi határ -)	3. szegregátum (Frankel L. út - névtelen u. - belterületi határ)	4. szegregátum (II. András király út - Kisvasút út - Katalin u. - Petőfi út - névtelen u. - belterületi)	5. szegregátum (Forgách A. telep - Somlyói út - Kazári út -)	6. szegregátum (Egri u. - belterületi határ)	7. szegregátum (Somlyói út - névtelen u. - Teréztáró u. - Csille köz -)	8. szegregátum (Karancs út - Kővár út - Bereczki M. u. - Felsőidegér út - névtelen u. - belterületi határ - Kővirág)	9. szegregátum (Gedőczy u. - Salgó út - Füleki út - Báthory tér - Zrínyi M. út - belterületi határ)	10. szegregátum (Határ út - Határ u. által határolt terület)	11. szegregátum (Bátki J. u. - belterületi határ - Kisfaludy S. út)
Lakónépesség száma	37262	105	535	75	213	181	52	177	367	419	81	203
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,5	27,6	23,7	32,0	24,4	23,8	11,5	26,6	27,5	26,7	25,9	19,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,3	61,0	63,6	58,7	59,2	56,9	53,8	58,8	56,7	58,2	61,7	61,6
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	27,2	11,4	12,7	9,3	16,4	19,3	34,6	14,7	15,8	15,0	12,3	19,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15- Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában)	19,1	51,6	61,8	47,7	59,5	57,3	75,0	63,5	55,8	63,5	60,0	60,0
Lakásállomány (db)	18105	36	176	21	77	77	22	84	126	183	42	72
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	8,8	33,3	9,7	23,8	46,8	90,9	18,2	95,2	54,8	66,7	38,1	6,9
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15- Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres	43,4	57,8	67,1	63,6	73,8	70,9	53,6	74,0	69,2	75,4	72,0	71,2
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	13,4	39,1	47,6	40,9	48,4	44,7	46,4	47,1	45,7	54,1	40,0	44,8
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	51,8	40,3	31,0	32,0	25,9	26,8	41,9	24,5	27,8	22,8	26,9	26,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	46,3	45,9	56,7	57,7	69,0	69,3	57,1	69,1	60,5	70,3	66,7	67,1
Allandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	37980											
Alacsony presztízsi foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	34,0	48,1	72,8	62,5	66,7	83,3	78,6	66,7	54,5	54,8	71,4	61,1
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	56,0	61,0	63,2	68,0	70,9	66,3	61,5	72,9	70,0	69,0	61,7	66,0
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	20,0	34,1	42,1	33,3	41,9	50,8	30,0	43,8	40,0	52,3	54,8	47,8
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	11,8	29,3	31,0	25,0	29,0	29,5	25,0	25,0	22,7	31,5	32,3	27,5
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon	7,6	34,3	8,6	25,0	45,1	90,4	19,0	95,4	57,5	65,1	42,4	7,1
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	14,4	17,1	3,4	5,0	45,1	74,0	9,5	75,4	31,9	44,3	42,4	15,7

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a helyi önkormányzat köteles gondoskodni az egészségügyi alapellátásról. Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi 5. § (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról, a fogorvosi alapellátásról, az alapellátáshoz kapcsolódó háziiorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról, a védőnői ellátásról, és az iskola-egészségügyi ellátásról.

a) az egészségügyi alapellátásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Salgótarján egészségügyi ellátórendszerét az általánosan ismert tényezőkön túl (rossz szociális helyzet, munkanélküliség, alacsony iskolázottsági arány, dohányzás, alkoholfogyasztás, stb.) nehezíti az alapellátásban tapasztalható orvoshiány. A felnőtt háziiorvosok körzetek közül 2 tartósan, a házi gyermekorvosi körzetek közül 3 tartósan betöltetlen, ezekben a körzetekben helyettesítéssel látják el a feladatot (2015.12.31.-i állapot).

A helyzetet tovább súlyosbítja a háziiorvosok, házi gyermekorvosok magas életkora is. Salgótarjánban praktizáló orvosok közül a legtöbben már betöltötték az 50. életévüket.

Háziiorvosi alapellátás Salgótarjánban¹¹ 2015.12.31.

	háziiorvosok száma	50.életévüket 2015.12.31-ig betöltött háziiorvosok száma	ebből 60.életévüket 2015.12.31-ig betöltött háziiorvosok száma	ebből 65. életévüket 2015.12.31-ig betöltött háziiorvosok száma
Salgótarján MJV	22	21	11	4
Nógrád megye	102	89	52	30

forrás: Nógrád Megyei Kormányhivatal

A 60-65 év feletti háziiorvosok számának magas aránya arra hívja fel a figyelmet, hogy pár éven belül valószínűleg még jelentősebb orvoshiánnyal kell szembenéznünk.

Házi gyermekorvosi alapellátás Salgótarjánban¹² 2015.12.31.

	házi gyermekorvosok száma	50.életévüket 2015.12.31-ig betöltött háziiorvosok száma	ebből 60.életévüket 2015.12.31-ig betöltött háziiorvosok száma	ebből 65. életévüket 2015.12.31-ig betöltött háziiorvosok száma
Salgótarján MJV	6	5	3	1
Nógrád megye	20	19	9	5

forrás: Tájékoztató Nógrád megye egészségi helyzetéről (Nógrád Megyei Kormányhivatal 2015.)

Az egészségügyi alapellátás körébe tartozó feladatokat Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a Salgótarján és Térsége Egészségügyi – Szociális Központja (ESZK) szervezeti keretei között működtetett körzetekben közalkalmazott orvosokkal, valamint egyéni vállalkozó orvosokkal és gazdasági társaságokkal kötött megbízási szerződések alapján biztosítja.

A felnőtt háziiorvosi ellátást 22 területi ellátási kötelezettség mellett működtetett körzetben, illetve jogszabályi kötelezettségének eleget téve a hajléktalanok háziiorvosi ellátását is biztosítja az Önkormányzat

¹¹ www.nograd.hu/files/vitanap/NMKH_Nepeg_Szakigazg_Szerv_taj.pdf kiegészítve Nógrád Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály megküldött adataival (2015.12.12.)

¹² www.nograd.hu/files/vitanap/NMKH_Nepeg_Szakigazg_Szerv_taj.pdf- Tájékoztató Nógrád megye egészségi helyzetéről

Egy körzet működtetését közgyűlési döntés alapján – területi elhelyezkedése miatt – Somoskőújfalu Község Önkormányzata végzi.

forrás: SMJV Önkormányzata Népjóléti Iroda

A 22 körzetnek helyt adó rendelőből 5 önkormányzati tulajdonban, 17 magántulajdonban van.

A 22 körzetben 19 orvos (1 fő közalkalmazott, 11 fő egyéni vállalkozó, 7 Bt, 1 Kft, 2 körzet tartósan betöltetlen, helyettesítéssel) látja el a házi orvosi feladatokat, és egy vállalkozó orvos biztosítja a hajléktalanok ellátását.

A házi gyermekorvosi ellátást 6 rendelőben, 9 körzetben biztosítja az Önkormányzat. A rendelők közül 3 önkormányzati tulajdonú rendelő, 3 magántulajdonú. A 9 körzetben 2015. november 1-től 5 gyermekorvos (2 fő egyéni vállalkozó, 3 Kft.) látja el a feladatokat. A körzetek közül 2 tartósan betöltetlen, 1 egy éven belül helyettesített.

Salgótarjánban 10 fogorvosi körzetből 1 körzet működtetését – szintén területi elhelyezkedés okán – Somoskőújfalu Község Önkormányzata végzi. A rendelők közül 1,5 önkormányzati, 4,5 magántulajdonban van, egy körzetnek helyt adó rendelőt a Szent Lázár Megyei Kórháztól bérel a fogorvosi alapellátást működtető ESZK.

A 10 salgótarjáni körzetben 9 fogorvos (3 közalkalmazott, 4 egyéni vállalkozó, 2 Kft.) látja el a feladatokat. A központi ügyelet 2008. február 1-jétől, a hétfői és ünnepnapra házi gyermekorvosi ügyelet 2006. január 1-jétől a Szent Lázár Megyei Kórház épületében működik, 2013. július 1-jétől a működtetés is ténylegesen átadásra került. Az átadás oka a Sürgősségi Betegellátási Osztály és az ügyelet hatékonyabb együttműködésének elősegítése. Az ellátási terület elsősorban a társulás tagönkormányzatainak közigazgatási területe, de sok beteg érkezik a bátonyterenyi járásból is.

A fogászati ügyeletet szintén az ESZK működteti, az önkormányzati tulajdonban lévő Salgótarján, Szerpentin út 19. szám alatti rendelőben.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A népegészségügyi feladatok ellátásában, ezen belül a közösségi egészségfejlesztésben, a betegségek megelőzésében, megbetegedés esetén az egészségügyi állapot helyreállításában jelentős szerepük van a védőnőknek. A városban a védőnői körzetek működtetését a Salgótarján és Térsége Egészségügyi – Szociális Központja végzi. A védőnők az intézménynél közalkalmazotti jogviszonyban állnak.

A védőnői szolgálat az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló megelőző tevékenységet, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlás megelőzése érdekében egészségfejlesztést végez.

A védőnői hálózaton keresztül a lakosság legszélesebb rétegéhez juthatunk el.¹³

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás keretében gondoskodik a védőnői ellátásról. Ide tartozik az óvodáskorúak ellátást is magába foglaló területi védőnői ellátás, valamint az iskolavédőnői ellátás.

A területi védőnők a legfontosabb életszakaszoknál – a gyermekvárásnál, az újszülött fogadásánál, a családi élet kialakításánál, a gyermek óvoda, iskola kezdésénél – vannak jelen a családok életében.

A területi védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él. A kisgyermek tanulói jogviszonyának megkezdéséig a gondozási feladatokat a területi védőnő látja el.

Az *iskolavédőnői tevékenység* a védőnői szolgáltatás egy speciális területe, melynek során a 6-18 évesek, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők egészségének megőrzése, fejlesztése az ahhoz kapcsolódó problémák megelőzése, korai felismerése, kiküszöbölése, és gyógyítása történik.

A városban a védőnői körzetek működtetését az ESZK végzi. A védőnők az intézménynél közalkalmazotti jogviszonyban állnak.

Jelenleg 10 védőnői státuszon 7 védőnő látja el feladatát 4 önálló védőnői tanácsadóban. 3 körzet ellátása helyettesítéssel történik. Az általuk gondozottak száma (0-7 éves korosztály) 1624 fő, ebből 0-3 éves korosztályhoz tartozó gyermek: 711 fő.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Szociális nyári gyermekétkeztetésre pályázati lehetőség 2016. évtől nincs, a feladat, mint szüneti gyermekétkeztetés kötelező feladat a települési önkormányzatok számára, a hátrányos és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Továbbra is fontos cél, hogy városunkban növeljük a lakosság közösségi formálás erejét, az egymás iránti tolerancia szintet, az egészséges, helyes önbizalom szint kialakulásának esélyét, az egészséges életmód iránti igényt és szükségletet, a rendszeres testmozgás iránti kedvet és vágyat, a változatos sportolási módszerek lehetőségének elterjedését, a mozgás öröme megtapasztalásának lehetőségét, ill. a feszültség oldását elősegítő aktivitást. Igyekszünk olyan, a helyi fiatalok számára igénybe vehető közösségi tereket kialakítani, ahol a szabadidő hasznos és egészséges eltöltése biztosítva van a számukra, ahol találkozni tudnak egymással. A városban extrém sportpálya épület, illetve a város több pontján kondiparkok kialakítására került sor, illetve további 7 park megépítésére nyújtott be 2016-ban pályázatot a város.

Az MLSZ pályaépítési programján belül 2014-2015. években a Beszterce lakótelepi és az Arany János Tagiskola területén, illetve a Sportcentrumban műfüves pályák épültek, melyek az iskolai és a szabadidős sporttevékenység eltöltését segítik.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítása állami feladat, 2016. március 1-jétől a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Nógrád megyei Kirendeltsége látja el.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A szociális feladatok ellátása során az ellátórendszer közreműködői részéről a fenntartó hátrányos megkülönböztetést nem tapasztalt.

¹³ www.nograd.hu/files/vitanap/NMKH_Nepeg_Szakigazg_Szerv_taj.pdf Tájékoztató Nógrád megye egészségi helyzetéről

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A helyi önkormányzat előnyben részesítést alkalmaz külön jogszabályban foglalt előírásokon túl azzal, hogy saját hatáskörben bevezetett nem kötelező ellátásokat fokozottabban előmozdítva ezzel az egyes célcsoportok esélyegyenlőségének biztosítását. A nem kötelező ellátások között szerepel az önkormányzat Bursa Hungarica felsőoktatási ösztöndíjpályázaton történő részvétele, tanulói bérlet és kísérő bérlet biztosítása a rászorultaknak.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Az Apolló Centrum felújítása elkészült, a többfunkciós ifjúsági szórakoztató központ részeként működik a Salgótarjáni Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda. A megújult közösségi tér lehetőséget biztosít arra, hogy meglévő állandó programelemek mellett **új, innovatív események szervezése** is megvalósuljon, így az amúgy is változó helyi igényekre való reagálással átrendeződött az iroda profilja. A korábbi évekhez képest megjelent az iroda életében egyfajta **szolgáltatói funkció**, amely tetten érhető a megnövekedett formális (pl.: Palóc Nők a Holnapért) és informális csoportok (pl.: SVDÖK) megjelenésének számában, akik közösségi teret kerestek különböző tevékenységeik folytatásához (pl.: ének- és táncpróba, társasjáték klub, kiállítás bemutatók, szakmai napok, személyiségfejlesztő csoportmunka, egyeztető megbeszélések, tábor, internetezés stb.).

Újdonságként jelent meg egy szorosabb együttműködés az Apolló Mozi és az Apollo Dance Hall között, melyben hozzájárulnak egymás hatékonyabb munkavégzéséhez. Új elemként jelentkezett a konferencia terem kihasználása, mely akár 100-150 fő befogadásával, nagyszabású bemutatók, rendezvények megtartására is alkalmas, ezzel megnövekedett az ifjúsági iroda látogatóinak száma (civil szervezetek, önkormányzati és közoktatási intézmények, vállalkozások, ifjúsági csoportok) is. Olyan előadásokat, beszélgetéseket, strukturált vitákat szerveznek, amely a generációk közötti párbeszédet is elősegítik. Nagy hangsúlyt fektetnek az iskolai közösségi szolgálatot teljesítő egyéni fejlesztésére, amelyben a résztvevők bepillantást nyernek az iroda szerteágazó feladatkörébe. Törekednek arra, hogy a Salgótarjáni Városi Diákönkormányzat tagjainak kibontakozási lehetőséget biztosítsanak, mentorként segítsék a csoportműködési folyamatokat. A tehetséggondozásban is igyekeznek fejlődni, hátrányos helyzetű fiatalok zenei művelésével indirekt módon életvezetési tanácsadás történik. Sokkal több interakció valósul meg a közösségi teret használók között (kapcsolatfelvétel és –építés), komplexebb programok generálására is lehetőség nyílik (pl.: Fiatalok Világnapja, 13. Tanévnyitó Fesztivál). Folyamatosan tájékoztatják a helyi köznevelési intézményeket a náluk megvalósuló foglalkozásokról, programokról (pl.: Európai Önkéntes Szolgálat - Információs nap). Az új ifjúsági irodában megjelent a pályázati felhívások figyelése mellett egyfajta koordináló tevékenység is, amely abban nyilvánul meg, hogy célzott ajánlásokat fogalmazznak meg az adott pályázói körnek. Igyekeznek maguk is megjelentetni pályázati felhívásokat (rajz-és fotópályázat, vers-és novellairó pályázat stb.), amelyekre a helyben élő, tanuló, dolgozó fiatalok alkotásait várják. A beérkezett pályaművek a korábbinál sokkal tágabb kiállító térben kerülnek bemutatásra.

Elkészült a Salgótarjáni Művelődési Ház (GEOCSODÁK Háza) felújítása. A Ház elsődleges célja egy olyan geoturisztikai program kialakítása, amely minden korosztály számára érdekes és aktív kikapcsolódást jelent. A látogatóközpont több mint 30 bejárható túraútvonalat kínál a természet kedvelőinek. A tájékoztató táblákkal ellátott ösvények egyénileg és túravezetővel egyaránt felfedezhetőek. A gyalogos természetjáráson túl lehetőség van kerékpáros túrákra, melyekhez a park területén eszközkölcsönző áll a vendégek rendelkezésére. A pihenőpark területén működő büfé gazdag kínálattal és helyi termelői termékekkel várja a felfrissülni vágyókat, az itt kialakított kilátóból csodás látvány nyílik a hegyvidékre.

Az interaktív terem a térség jellegzetes geoturisztikai látványosságai közt virtuális sétára ad lehetőséget. A látogatóter csoportvezető segítségével tekinthető meg, ahol a vendégek 3D-s filmvetítés során érdekes ismeretanyaggal és vizuális élményekkel gazdagodnak. Itt kerül kialakításra a település híres szülöttének, Zenthe Ferencnek az emlékszobája, ahol minitárlaton keresztül nyerhetünk betekintést a Nemzet Színészének életébe és munkásságába.

A Geocsodák Háza lehetőséget ad különböző filmvetítésekre, illetve a színházteremben előadások várják a kultúra kedvelőit.

A virtuális sétán résztvevők olyan ritka geológiai képződményekkel ismerkedhetnek meg, mint a kazári riolittufa, a Béren található andezitoszlopok és a Kishartyáni Kőlyuk-oldal. A természet alkotta kincseken túl a látogatók felfedezhetik a közelben található Salgói és Somoskői várak romjait. A csoportvezető és a modern technika segítségével virtuális időutazáson vehetünk részt, ahol megismerhetjük a térség földrajzi és történelmi múltját. 3D-s filmvetítés során, természetfilmek segítségével vizuális élményt kaphatunk a területen játszódott geológiai folyamatokról.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A 2014. évi önkormányzati választásokat követően az új képviselőtestület felállásával a roma nemzetiségi önkormányzatot segítő tanácsnoki tisztség megszűnt.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és romák helyzetet, esélyegyenlősége tekintetében beazonosított problémák jelenleg is aktuálisak.

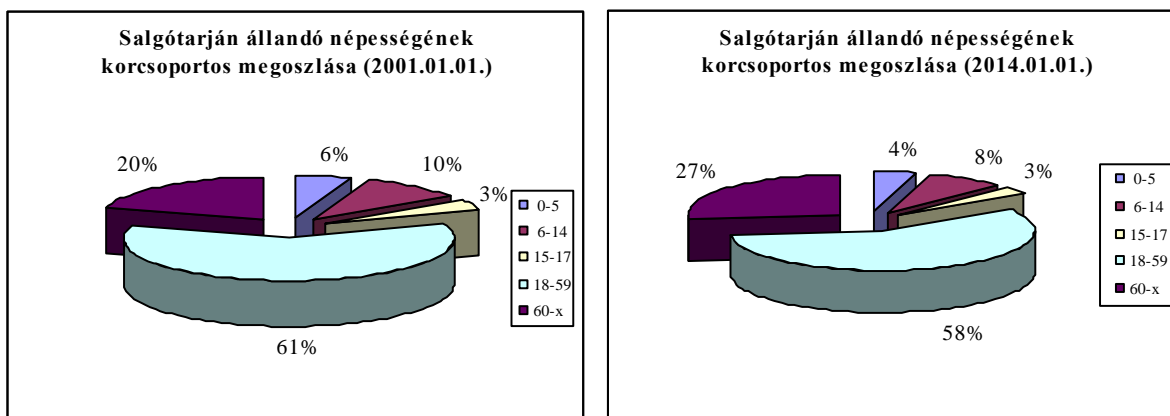
Ezeket kívül a felülvizsgálat során az alábbi új problémák megjelentetése is szükséges.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egészségügyi problémák, egészségtelen környezet, rossz életkörülmények, elhanyagolt állapot, betegségek tüneteinek nem felismerése	Csillag Szolgáltatópont tovább működtetése, valamint olyan városi pontok létrehozása, ahol tisztálkodási, mosási lehetőség van. Együttműködés egészségügyi szervezetekkel, házi-és gyermekorvosokkal, civil szervezetekkel, szűrővizsgálatok szervezése, mobil szűrőállomások működtetése.
Eladósodás, adósságcsapdába került családok számának növekedése	Tájékoztató fórum szervezése; Egyéni és csoportos foglalkozások keretében a családok hosszabb távú, a gazdálkodás minden elemére vonatkozó tervezésében való segítség, tanácsadás, előtakarékosági, finanszírozási lehetőségek, támogató megoldások megismertetése, adósságrendezés lehetőségeinek kidolgozása
A mélyszegénységben élők és a romák helyzete terén történő vizsgálatoknál nagyon sok esetben nem tudunk konkrét adatokra támaszkodni. Nem ismert a mélyszegénységben élők/roma lakosság tényleges száma, nincs pontos képünk aktuális szociális helyzetükről, lakókörülményeikről, stb.	Szociológiai felmérés elkészítése, mely megmutatja a helyi társadalom rétegződését, térbeli elhelyezkedését, a helyi társadalmi viszonyok rendszerét.
Hajléktalan emberek komplex, speciális ellátást igénylő problémái	Felmérés, helyzetelemzés készítése, egy átfogó „hajléktalanpolitika” kidolgozása, mely megoldási javaslatokat kínál a hajléktalanság visszaszorítására. Félutas házak kiépítése, szociális bérlakásállomány átalakítása.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

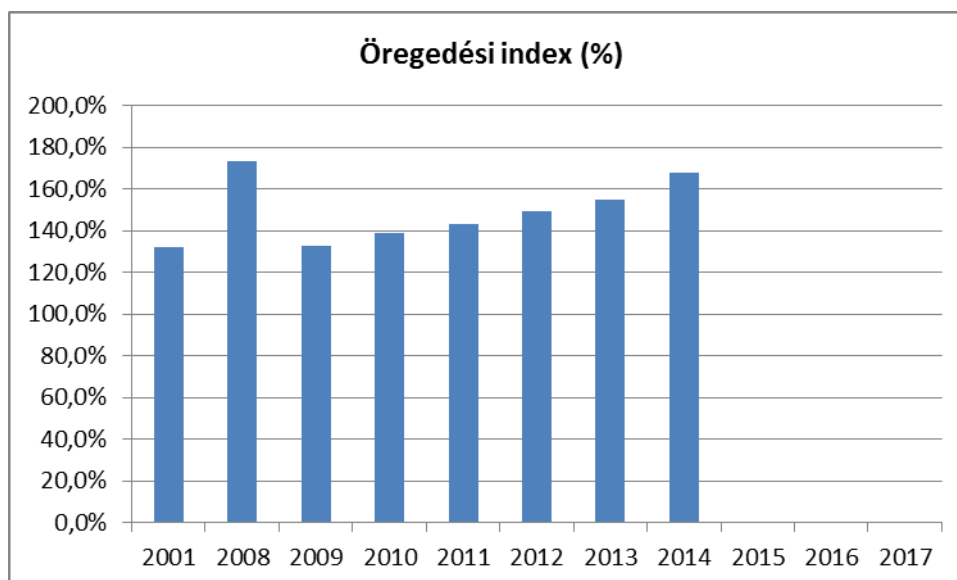
4.1.A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Salgótarján népességének jelentős csökkenése egyaránt magyarázható természetes népmozgalmi folyamatokkal és a vándorlás magas mértékével. A város korösszetétele kedvezőtlenebb az országos és régiós átlagnál, de kismértékben még az amúgy igen rossznak mondható nógrádi értékeknél is.

forrás: www.ksh.hu

Az állandó népességet¹⁴ tekintve, míg 2001.01.01-én csak minden ötödik (20,1%) salgótarjáni polgár volt 60 év feletti, 2014. januárjában már több, mint minden negyedik (26,9%). Ezzel párhuzamosan a fiatalok aránya is jelentősen csökkent, a 18 év alattiaké 19,1-ről 15,6%-ra. Bár a magasabb területi egységekre is jellemző volt a fiatalok arányának csökkenése mellett az idősek növekedése, ennek mértéke valamivel kisebb volt. Az országban átlagosan a 18 éven aluliak aránya 0,6%-nál kisebb mértékben csökkent, az idősek arányának növekedése, pedig közel 3 %-kal maradt el a salgótarjáni értéktől.

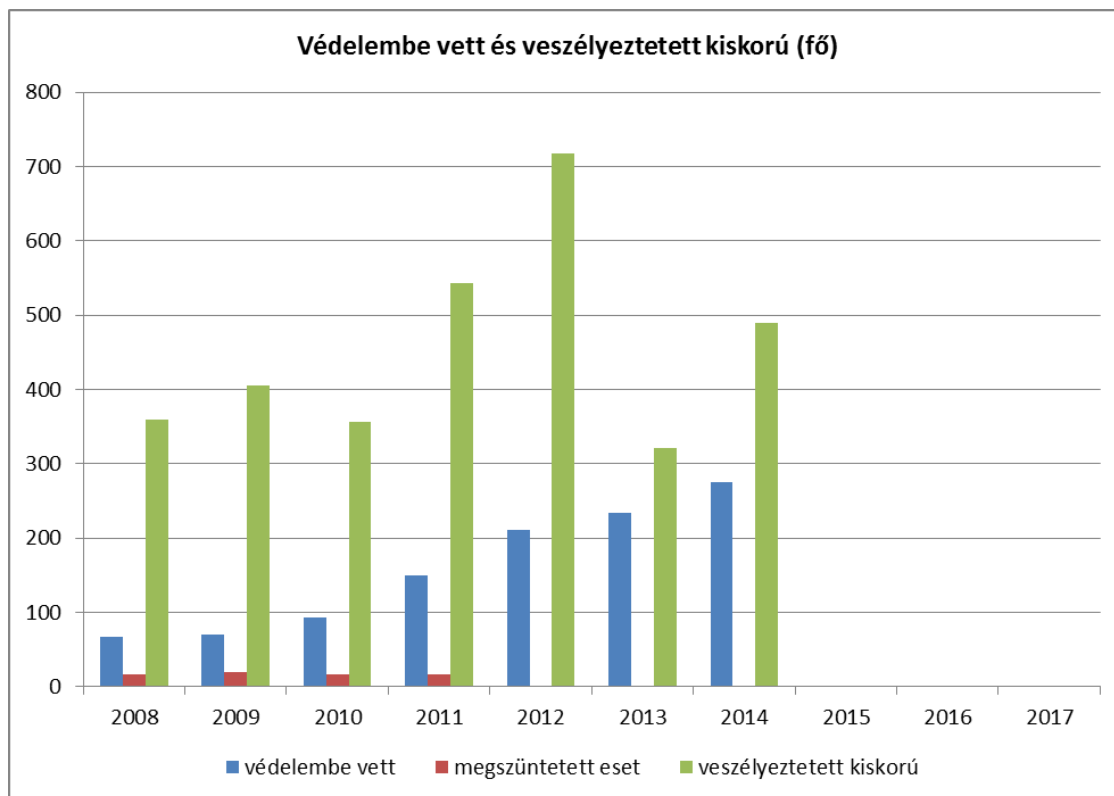

forrás: TEIR

¹⁴Állandó népesség: az adott területen lakóhellyel rendelkező személyek száma.

Lakónépesség: az adott területen lakóhellyel rendelkező és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

	2012	2013	2014
0-18	6 819	6 523	6 226

Salgótarján 18 év alatti gyermekei számának alakulása

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	67	16	359
2009	70	19	405
2010	93	16	356
2011	150	16	543
2012	210	n.a.	717
2013	233	n.a.	321
2014	275	n.a.	490

forrás: TEIR

A 18 év alatti lakosság számához viszonyítottan a védelembe vett gyermekek száma nem kimagasló (4 %), viszont figyelemre méltó, hogy folyamatosan emelkedik. A veszélyeztetett kiskorúak számában történt csökkenés kedvező, de akár a jelzőrendszer nem hatékony működésére, a látenciába maradt esetek növekedésére is felhívhatja a figyelmet.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	2515	138	0	0	267
2009	2714	126	0	0	266
2010	2911	102	0	0	808
2011	2937	83	0	0	947
2012	2793	87	0	0	1426
2013	2643	104	0	0	1437
2014	2645	70	0	0	n.a.

forrás: TEIR

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számában 2013-2014 években nagyságrendi változás nem mutatkozik.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	515	1288	265	2776	0	689
2009	505	1443	196	2857	36	719
2010	482	1499	199	3114	82	700
2011	462	1511	182	3035	122	1322
2012	449	1433	159	2927	173	1274
2013	435	1334	248	2876	177	810
2014	329	871	218	2860	165	946

forrás: Oktatási Hivatal, önkormányzati adatgyűjtés

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A 4.1.3. számú táblázatból látható, hogy az óvodákban és az általános iskolákban az ingyenes étkezésben részt vevők száma folyamatosan csökken.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A településen szegregált lakókörnyezetben élő gyermekek számát pontosan meghatározni nem lehetséges, mivel erre vonatkozóan az önkormányzat adatot nem kezel.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A népegészségügyi feladatok ellátásában, ezen belül a közösségi egészségfejlesztésben, a betegségek megelőzésében, megbetegedés esetén az egészségügyi állapot helyreállításában jelentős szerepük van a védőnőknek.

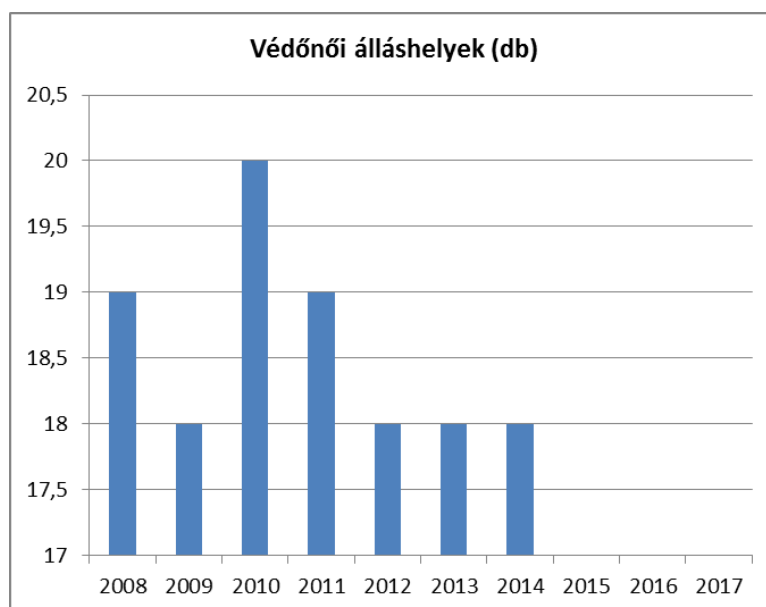
A védőnői szolgálat az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló megelőző tevékenységet, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlás megelőzése érdekében egészségfejlesztést végez.

A védőnői hálózaton keresztül a lakosság legszélesebb rétegéhez juthatunk el.¹⁵

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás keretében gondoskodik a védőnői ellátásról. Ide tartozik az óvodáskorúak ellátást is magába foglaló területi védőnői ellátás, valamint az iskolavédőnői ellátás.

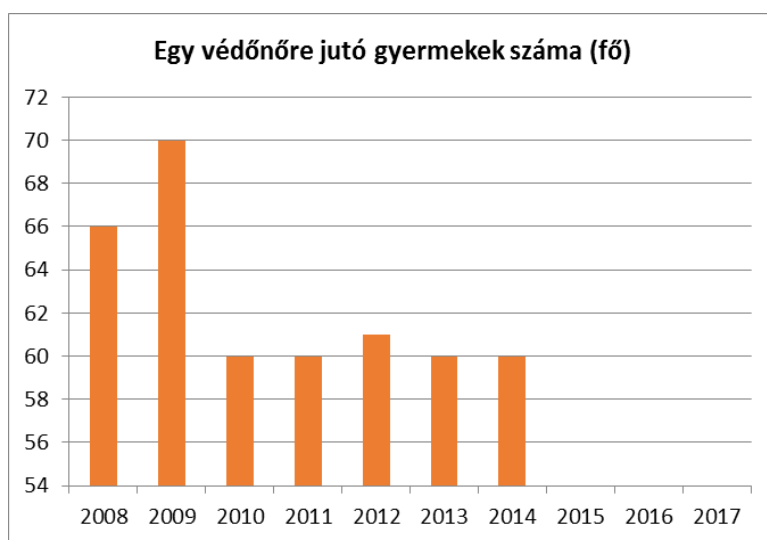
A városban a védőnői körzetek működtetését az ESZK végzi. A védőnők az intézménynél közalkalmazotti jogviszonyban állnak.

Jelenleg 10 védőnői státuszon 7 védőnő látja el feladatát, az általuk gondozottak száma (0-7 éves korosztály) 1624 fő, ebből 0-3 éves korosztályhoz tartozó gyermek: 711 fő.

forrás: TEIR

¹⁵ www.nograd.hu/files/vitanap/NMKH_Nepes_Szakigazg_Szerv_taj.pdf - Tájékoztató Nógrád megye egészségi helyzetéről

forrás: TEIR

A védőnői álláshelyek számában és az egy védőnőre jutó gyermekek számában 2013-2014. években változás nem történt.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A felnőtt házi orvosok körzetek közül 2 tartósan, a házi gyermekorvosi körzetek közül 3 tartósan betöltetlen, ezekben a körzetekben helyettesítéssel látják el a feladatot (2015.12.31.-i állapot). Kijelenthető, hogy az egészségügyi ellátás mind a felnőtt házi orvos, mind a gyermek körzetekben folyamatos.

A helyzetet tovább súlyosbítja a házi orvosok, házi gyermekorvosok magas életkora is. Salgótarjánban praktizáló orvosok közül a legtöbben már betöltötték az 50. életévüket.

A 60-65 év feletti házi orvosok számának magas aránya arra hívja fel a figyelmet, hogy pár éven belül valószínűleg még jelentősebb orvoshiánnyal kell szembenéznünk.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Salgótarján város tervezett szociálpolitikai intézkedései között az egyik fő szegmens a gyermekek korai fejlesztése, családi hiányosságok pótlása, hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek növelése, esélyegyenlőség biztosítása; felzárkóztatás és tehetséggondozás. A csecsemőkorban megkezdett korai gyógypedagógiai fejlesztés záloga a későbbi rehabilitációs eredményeknek, esélyt teremthet a későbbi integrált oktatásra. Akiknek a beszédfejlődése zavart, térbeli tájékozódása bizonytalan, formaérzékelése gyenge, azoknál szinte előre megjósolható, hogy olvasás-írás elsajátítása sem lesz zavartalan. A kora gyermekkorban még enyhe szenzoros integrációs zavar iskoláskorban erőteljes hátrányt jelenthet, ezért kell nagy hangsúlyt fektetni a korai felismerésre, gondozásra.

Prevenációs programok révén reális lehetőség nyílik az eltérő élethelyzetből induló gyermekek számára a lehető legkorábban történő probléma-felismerésre, a korai, célzott képesség fejlesztésre, a nagyon korán jelentkező hátrányok mérséklésére, a lemaradás, kirekesztődés elkerülésére.

Ezen tervek megvalósításának célcsoportja a három évnél fiatalabb gyermekek lehetnek, akik létszáma a 2015 októberében a város védőnői nyilvántartása szerint 711 fő volt. Róluk a hivatalos statisztikákból a nemek és kor szerinti megoszláson kívül elég keveset tudunk, és mivel többségük a gyermekek napközbeni intézményi szolgáltatásait sem veszi igénybe, ezen intézmények adataiból sem nyerhetünk róluk pontosabb képet, viszont egy sikeres korai fejlesztési program beindításához elengedhetetlen a pontos adatok ismerete.

A város szociálpolitikai koncepciójának készítésekor, hogy többet tudjunk meg gyermekek, testi és egészségi állapotáról, családi háttéréről, lakáskörülményeiről, egy felmérést végeztünk.

A felmérés válaszadói a város területi védőnői voltak. Ők töltötték ki az általunk meghatározott mintába tartozó gyermekekről a kérdőívet. A városban 10 védőnői körzetben jelenleg 7 védőnő látja el feladatát, az általuk gondozottak száma (0-7 éves korosztály: 1624 fő) 0-3 éves korosztályhoz tartozó gyermek száma 711 fő volt.

Mivel a teljes körű felmérésre nem volt mód, „véletlenszerű” mintát alkalmaztunk. Arra kértük a védőnőket, hogy minden körzetükbe tartozó 2013, 2014, és 2015 január, május és szeptember hónapban valamint 2012 szeptemberében született gyerekekről töltsenek ki kérdőívet. Az országban az átlagos havi születésszámok ugyan csak kis mértékben ingadoznak, a három kiválasztott hónap között egyaránt találunk magasabb alacsonyabb és közepes születésszámú hónapot.

A felmérés megállapításai összefoglalva:

- A salgótarjáni gyermekek időben és rendszeresen eljutnak ezekre a státuszvizsgálatokra, ami mindenképpen öröndetes dolog és a védőnői szolgálat megfelelő működésére utal.
- A vizsgált gyermekek közül 13-an voltak, aki esetében a védőnők valamilyen elváltozást észleltek (6 esetben kettő vagy többfélét is), ami az összes gyermek 6,2%-a. Az észlelt elváltozások közül leggyakrabban a mozgásfejlődésben (7 eset) és a beszédfejlődésben (6 eset) tapasztalt eltérés fordult elő, amit a szociális fejlődésben tapasztalt lemaradás követett (5 eset). Hallás és látás képességekben megmutatókozó eltérés 4 illetve 1 esetben fordult elő.
- A gyermekek döntő többségének testi fejlettsége normálisnak volt mondható, csupán kicsit több, mint 10%-uk volt alulfejlett, míg alig 1,5 %-uk volt kórosan túlsúlyos.
- A legutóbbi státuszvizsgálat eredménye alapján a védőnők 15 esetben (7%) látják úgy, hogy a gyermek külön gondozást igényel. Ezen gyermekek szinte kivétel nélkül alacsony iskolai végzettségű szülők gyermekei és csaknem felük a X. védőnői körzet lakója.
- Más szempontú megközelítés alapján, 68 esetben jelezték, hogy a gyermek egészségügyi (26 eset), környezeti (33 eset) vagy mindkét ok miatt (9 eset) fokozott gondozást igényel.
- A jellemző háztartásnagyság a 3, 4 és 5 fős háztartás, ilyenekben él a gyermekek csaknem 90%-a. Az ennél nagyobb háztartások aránya 10% alatti.
- A szülők csupán 8 illetve 5%-a nem rendelkezik legalább általános iskolai végzettséggel, és nagyjából negyedük legmagasabb végzettsége az általános iskola. Ezzel szemben az anyák több, mint felének van érettségije, negyedüknek diplomája is. Az apák esetében ez az arány kicsit alacsonyabb 31%-uk érettségizett és 17%-uk diplomás.
- Az összes gyermeknek 5,2%-a még így is olyan családban él, ahol egyik szülőnek sincs befejezett általános iskolai végzettsége, és velük együtt a 0-3 évesek nagyjából egynegyede mondhatja el magáról, hogy egyik szülőnek sincs általános iskolainál magasabb végzettsége.
- A 0-3 éves gyermekek szülei gazdasági státusza nemenként igen eltérő képet mutat. Az anyák 90%-a valamilyen családpolitikai ellátást vett igénybe, Gyes-en, Gyed-en illetve Gyet-en volt és csupán 8%-uk volt foglalkoztatott. A foglalkoztatottak jellemzően magasabb iskolai végzettséggel rendelkeztek, 90%-uknak volt érettségije, diplomája. Ezzel szemben az apák háromnegyede volt munkavállaló, 8 %-uk alkalmi-, 6%-uk közmunkából tartotta el magát és családját. Körükben a munkanélküliek, álláskereső aránya 7%, bár vélhetőleg az alkalmi munkából élők jó része is ebbe a csoportba sorolható. A konzervatívabb családmodellre utal, hogy a vizsgált mintában egyetlen apa sem volt Gyes-en, Gyed-en gyermekével.
- A 0-3 éves gyermekek igen magas arányban részesülnek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. Minden harmadik gyermek (35%) olyan családban él, ahol az egy főre jutó kimutatott jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130-140%-át. (37 illetve 40e Ft-ot). Meg kell azonban jegyezni, hogy ezen adat pontossága kicsit bizonytalan, mert a védőnők a gyermekek közel felénél (45%) nem tudták, hogy részesül-e a gyermek ilyen ellátásban.
- Az összes gyermek 22%-a él nem önkormányzati bérletben, albérletben és csupán 2% önkormányzati bérlakásban. Meglehetősen sokan vannak még a szíveségi lakáshasználók is (10%), akik többségében rokonok szülők lakásaiban élnek gyermekükkel.
- A gyermekek lakáskörülményei a salgótarjáni viszonyokat tükrözik vissza. Többségében vannak (70%) a közepes (40-99 nm²) méretű lakások, de viszonylag sok kisgyermekes él 40 nm² alatti kis lakásban (20%). 100nm² feletti otthona csupán minden tizedik 0-3 éves korú gyermeknek van.
- Legjellemzőbb a kétszobás lakás, minden negyedik ilyen, viszont egy szobás és maximum két félszobás lakásban lakik a gyermekek több, mint fele. 3 illetve annál több szobás lakása csupán 14%-uknak van.
- A legtöbb lakás komfortos vagy összkomfortos, de 11%-uk csak félkomfortos és 8%-uk komfort nélküli. Ez utóbbiak zömében telepi, kolónialakások vagy hagyományos parasztházak, míg a félkomfortosok felét a családi vagy ikerházak alkotják.

- Arra kértük a védőnőket, hogy jelezzék, ha a gyermek lakásában nincs használható, folyóvíz, fürdőszoba, vízöblítéses WC, állandó meleg víz vagy villany.
A lakások csaknem 15%-ból hiányzott a fent felsoroltak közül legalább 1, de jellemzően 3-4 vagy akár 5 is.

Az önkormányzat a felmerülő igényeknek eleget téve a családban nevelkedő gyermekek napközbeni ellátásáról - a gyermek 3. életévének betöltéséig - családi napközi megszervezésével gondoskodott, melynek keretében a gyermekek részére az életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, szakszerű gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást biztosított.

A gyermekek napközbeni ellátása 2010-től 2014. szeptember 30-ig a társulás fenntartásában működő 4 családi napköziben 28 engedélyezett férőhelyszámon került biztosításra. A Százszorszép Bölcsőde megnyitásával egyidejűleg az önkormányzati fenntartású családi napközik szolgáltatási nyilvántartásból törlésre kerültek.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	0	0	0	0
2009	0	0	0	0
2010	0	0	0	0
2011	0	0	0	0
2012	0	0	0	0
2013	0	0	0	0
2014	1	42	0	52
2015	1	46	0	52

forrás: TEIR

Év/hónap	Beíratott gondozottak száma	Kihasználtsági mutató
2014.év		
október hó	31 fő	60%
november hó	39 fő	75%
december hó	42 fő	81%
2015.év	45 fő	87%
2016.év		
január hó	48 fő	92 %
február hó	48 fő	92%
március hó	47 fő	90%
április hó	51 fő	98%
május hó	50 fő	96%
június hó	50 fő	96%
július hó	47 fő	84%

forrás: Százszorszép Bölcsőde Salgótarján

A nyári hónapokat nem számítva a férőhely kihasználtság mértéke közel 90%-os.

A Bölcsőde ellátási területe Bárna, Cered, Egyházasgerge, Etes, Ipolytarnóc, Karancsalja, Karancsberény, Karancskeszti, Karancslapujtó, Karancsság, Kazár, Kishartyán, Litke, Mátraszele, Mihálygerge,

Rákócziabánya, Ságújfalu, Somoskőújfalu, Sóshartyán, Szalmatercs, Szilaspogony, Zabar és Salgótarján közigazgatási területe. 2015. októberben – 29 fő salgótarjáni és 10 fő vidéki bölcsődés gyermek ellátásáról gondoskodtak.

Jelenleg 2 civil szervezet fenntartásában lévő 3 családi napközi is működik városunkban:

- Futrinka Családi Napközi – 7 férőhely
fenntartó: Futrinka-meseház Nonprofit Kft.
- Csimpilimpi 1. és Csimpilimpi 2. - 2 x 7 férőhely
fenntartó: Reménység Gyermekesély és Rehabilitációs Alapítvány

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

év	családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma
2008	35	0
2009	42	0
2010	49	0
2011	49	0
2012	49	0
2013	56	0
2014	21	0

A városban az óvodai nevelés jelenleg 11 önkormányzati fenntartású tagóvodában és 1 egyházi fenntartású óvodában (Jó Pásztor Katolikus Óvoda) folyik.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	11	
Hány településről járnak be a gyermekek		
Óvodai férőhelyek száma	43	
Óvodai csoportok száma	5.30-18.00	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	0	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()		
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	91	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	91	0

Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	57	0
Kisegítő személyzet	3	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A 2015/2016. nevelési évet a Salgótarjáni Összevont Óvoda 43 óvodai csoporttal az október 1-jei állapotot figyelembe véve 909 gyermekkel kezdte meg. A 2015. szeptember 1-jétől hatályos jogszabályváltozások értelmében a gyermek 3 éves korától kötelező az óvoda. Az intézmény ennek ellenére is minden felvételi kérelmet teljesíteni tudott, sőt még a 3. életévüket be nem töltött kisgyermek fogadását is tudja biztosítani.

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

év	3-6 éves korú gyermek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat- ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	1471	56	1324	14	1312	1
2009	1458	56	1326	14	1252	1
2010	1425	53	1262	14	1227	1
2011	1400	46	1385	13	1125	1
2012	1259	46	1385	13	1089	1
2013	1257	46	1375	13	1023	1
2014	1171	46	1370	13	974	1

A városban 2 általános iskola, 3 gimnázium, 2 szakgimnázium és szakközépiskola, 3 szakgimnázium, szakközépiskola és szakiskola működik.

Ezeket felül 1 alapfokú művészeti iskolában és 1 alapítványi iskolában folyik az oktatás.

A sajátos nevelési igényű - szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista gyermekek, tanulók nevelését, oktatását egy speciálisan erre a célra létrehozott intézmény, az Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola biztosítja. 2015. július 1-jével létrejöttek a szakképzési centrumok, amelyek a szakközépiskolák és szakgimnáziumok fenntartói lettek.

	Fenntartó	Működtető
Általános Iskola		
1.	SÁI 7 tagintézménye	KLIK önkormányzat
2.	Uzoni Péter Gimnázium és Ált.Isk	HIT Gyülekezete
Középiskola		
<i>Gimnázium</i>		
1.	Bolyai János Gimnázium	KLIK önkormányzat
2.	Madách Imre Gimnázium	KLIK KLIK
3.	Uzoni Péter Gimnázium és Ált.Isk	HIT Gyülekezete
<i>Szakközépiskola és szakiskola</i>		
1.	Salgótarjáni SZC Kanizsai Dorottya Eü. Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és	Nemzetgazdasági Minisztérium

	Szakiskolája		
2.	Salgótarjáni SZC Stromfeld Aurél Gépipari, Építőipari és Informatikai Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	Nemzetgazdasági Minisztérium	
3.	Salgótarjáni SZC Táncsics Mihály Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	Nemzetgazdasági Minisztérium	
4.	Salgótarjáni SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája	Nemzetgazdasági Minisztérium	
5.	Salgótarjáni SZC Borbély Lajos Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma	Nemzetgazdasági Minisztérium	
Egyéb			
1.	Vácsi Gyula Alapfokú Művészeti Iskola	KLIK	önkormányzat
2.	Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola	KLIK	önkormányzat
3	Milano Gimnázium és Szakképző Iskola	alapítvány	

forrás: SMJV.PH.Népjóléti Iroda

2017. január 1-től az állam lesz a köznevelési intézmények működtetője, összevonják a fenntartói és működtetői feladatokat az állami fenntartónál.

A 2014/2015-ös tanévben tanulókról az Oktatási Hivaltól kapott adatok szerint a salgótarjáni székhelyű oktatási-nevelési intézményekben tanuló gyermekek száma: 6382 fő. Ebből 4007 fő salgótarjáni tanuló.

Ellátott feladat	Tanulók száma összesen (fő)	más településről bejáró	magán-tanuló	beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő	hátrányos helyzetű gyermek, tanuló	halmozottan hátrányos helyzetű tanulók	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő	Veszélyeztetett tanulók száma
Általános iskola	2966	422	39	164	639	470	1176	125
Szakiskola	545	368	0	18	173	132	228	5
Speciális szakisk.	25	12	0	0	5	5	0	5
Gimnázium	1141	550	2	4	37	14	89	0
Szakközépiskola	1705	1023	6	16	198	131	374	14

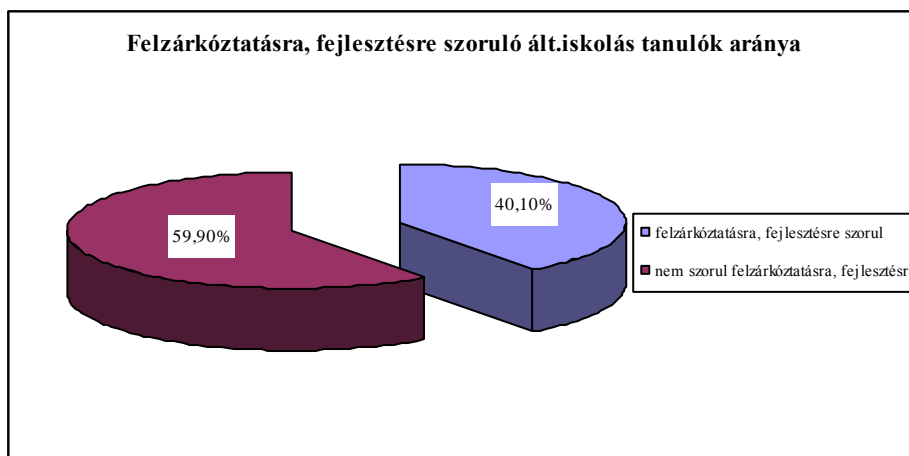
forrás: Oktatási Hivatal

A tanulók 16,5 %-a hátrányos helyzetű gyermek, több mint negyede rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesül.

Megnevezés	Résztevő tanulók száma (fő)		
	Felzárkóztató foglalkozás	Fejlesztő foglalkozás	Tehetséggondozó foglalkozás
Általános iskola	948	244	750
Szakiskola	32	121	0
Speciális szakiskola	0	12	0
Gimnázium	44	0	234
Szakközépiskola	332	41	410
Kollégium	81	109	29

forrás: Oktatási Hivatal

A tanulók összességének 30,5 %-a felzárkóztató, fejlesztő foglalkozásokra szorul, több mint ötöde tehetséggondozói foglalkozásokon vesz részt.

forrás: Oktatási Hivatal

Az általános iskolai tanulók esetében még nagyobb az arány, a tanulók több mint 40 %-ának felzárkóztatásra, fejlesztésre van szüksége.

Salgótarján	Középiskolai tanulók száma a nappali oktatásban (a hat- és nyolcévfolyamos gimnáziumok adataival)	Gimnáziumi tanulók száma a nappali oktatásban (a hat- és nyolcévfolyamos gimnáziumok adataival együtt) (fő)	Szakközépiskolai tanulók száma a nappali oktatásban (szakmai képzéssel együtt) (fő)
2013. év	2947	1010	1937
2014. év	2682	977	1705

www. ksh.hu

Salgótarjánban a középfokú iskolákban tanulók létszáma 2013-2014 években átlagosan 9 %-os csökkenést mutat az országos 5 %-os csökkenéssel szemben.

A legnagyobb arányú csökkenés a szakközépiskolai tanulók számánál jelentkezik (12 %).

A Miláno Gimnázium és Szakképző Iskola a 2016/2017-es tanévben indít most először -2 éves - érettségire felkészítő képzést Salgótarjánban. Terveik között szerepel, hogy 2017-2018-as tanévben tanköteles diákok részére szakközépiskolai képzés kereteiben érettségit és szakmát adó képzéseket indítanak el nappali tagozaton.

Alkalmazkodnak a piachoz és az igényekhez, így iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli képzéseket szerveznek államilag támogatott, illetve nem támogatott formában.

Céljuk, hogy az egyéni igényekhez igazodva, a lehetőségek széles skáláját nyújtva, a mindennapi élet sikeréhez segítsék hallgatóikat és olyan szakembereket képezzenek, akik bármely cég fejlődését segíteni tudják szakértelmükkel, náluk megszerzett tudásukkal.

Salgótarján általános és középiskolaiban a tanulók lemorzsolódását vizsgálva kaptuk meg az alábbi adatokat az Oktatási Hivaltól.

	Összlétszám	Évfolyamisméltó	Magántanuló	HHH	Az előző tanévben 250 óránál többet hiányzó tanulók
2008/2009	3755	164	44	610	
2009/2010	3609	131	40	686	
2010/2011	3479	158	28	668	109
2011/2012	3357	121	45	553	69
2012/2013	3169	210	47	412	84
2013/2014	3072	138	42	373	47
2014/2015	2966	137	39	470	46
2015/2016	2850	138	49	542	86

forrás: Oktatási Hivatal

Az adatokból láthatjuk, hogy az évismétlők aránya az utóbbi években 4-5 % között mozog. A magántanulói státuszban lévők a tanulói létszám közel 2 %-t teszik ki. A 250 óránál többet mulasztók száma 2014/2015. tanévről a 2015/2016. tanévre drasztikusan, megközelítőleg duplájára nőtt.

Iskolai körzetek, HH tanulók aránya

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 50.§ (8) bekezdése értelmében a kormányhivatal határozza meg és teszi közzé minden évben az iskolák felvételi körzetét. A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 24. § (1) bekezdése szerint a felvételi körzetek megállapításához a kormányhivatal minden évben beszerzi az illetékességi területén található települési önkormányzatok véleményét, amely tartalmazza a település jegyzőjének nyilvántartásában szereplő, a településen lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hátrányos helyzetű, általános iskolába járó gyermekek létszámát intézményi és tagintézményi bontásban.

Ha a településen, kerületben több általános iskola vagy tagintézmény, feladatellátási hely működik, a hátrányos helyzetű tanulóknak az egyes felvételi körzetekben kiszámított aránya legfeljebb tizenöt százalékponttal lehet magasabb, mint az általános iskolába járó hátrányos helyzetű gyermekeknek a település, kerület egészére kiszámított aránya. A hátrányos helyzetű gyermekeknek a településen belüli arányát oly módon kell meghatározni, hogy az adott településen lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező összes általános iskolába járó hátrányos helyzetű gyermekek létszámát el kell osztani a településen lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező összes általános iskolába járó gyermek létszámával. A hátrányos helyzetű tanulók felvételi körzeten belüli arányának meghatározásához az egyes felvételi körzetekben lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező összes hátrányos helyzetű tanulóknak a létszámát el kell osztani a felvételi körzetben lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező összes tanuló létszámával (a továbbiakban: hátrányos helyzetű tanulók körzeti aránya). Ha a településen több általános iskola vagy tagintézmény, feladatellátási hely működik, nem lehet a település egészét egyetlen körzetként kijelölni.

A körzetek meghatározásánál figyelembe kell venni a tanköteles gyermekek számát, a körzetben található iskolák befogadó képességét, az egyes intézménytípusok összhangját, az egyenlő bánásmód követelményét.

A körzethatár meghatározása nem biztosíthat lehetőséget a hátrányos megkülönböztetésre.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján az általános iskola egyes tagintézményei túlszűfoltak, évről-évre nő a jelentkezők száma, míg más tagintézmények kihasználatlanok. Az eddigi évek tendenciái azt mutatják, hogy az átjelentkezések miatt egyre nő azon tanköteles korú gyermekek száma, akik a Székhelyintézményben (Gagarin Általános Iskola) szándékoznak megkezdeni tanulmányaikat. Az iskola már a 2013/2014-es tanévben sem tudta elhelyezni a tanulókat az iskola épületében, igénybe kellett venniük a Váczi Gyula Alapfokú Művészeti Iskola épületét a tanórák megtartásához. Ugyanakkor az Arany János és Petőfi Sándor Tagiskolát egyre kevesebben választják az ide tartozó tanköteles tanulók közül.

Az intézmények kapacitásának korlátai miatt nem lehet minden évben tovább emelni az indítandó osztályok számát. Célszerű az aránytalanságok megszüntetése.

A Salgótarjáni Általános Iskola és Kollégium tagintézményei közül az Arany János Tagiskola, a Dornyay Béla Tagiskola és a Petőfi Sándor Tagiskola esetében a hátrányos helyzetű tanulók körzeti aránya meghaladja a települési arányt, de a törvényben meghatározott 15%-ot nem éri el.

A hátrányos helyzetű tanulók körzeti arányát az alábbi táblázat tartalmazza.

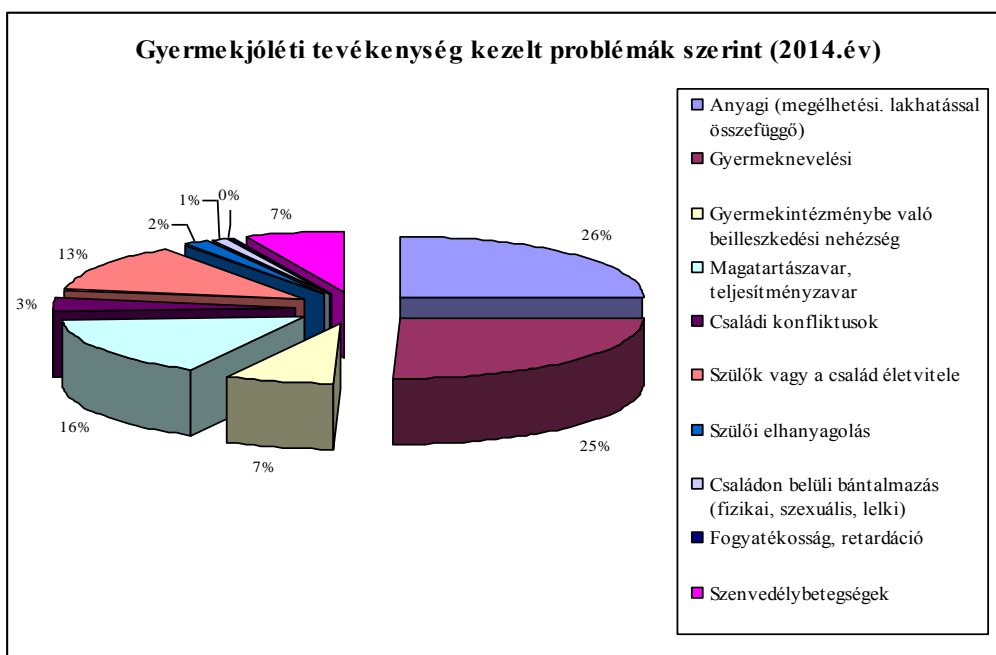
Hátrányos helyzetű tanulók körzeti aránya				
Kötelező felvételt ellátó iskola	HH tanuló a felvételi körzetben (fő)	Összes tanuló a felvételi körzetben (fő)	Körzeti arány (%)	Települési aránytól való eltérés (%)
Arany János Tagiskola	78	857	9,10%	0,99%
Beszterce-lakótelepi Tagiskola	18	369	4,88%	-3,23%
Dornay Béla tagiskola	30	282	10,64%	2,53%
Kodály Zoltán tagiskola	20	355	5,63%	-2,47%
Petőfi Sándor Tagiskola	64	561	11,41%	3,30%
Székhelyintézmény	20	413	4,84%	-3,26%
Összesen:	230	2837		
	Települési arány:	8,11%		

d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti szolgáltató tevékenység általános célja, hogy elősegítse a gyermekek védelmét, testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését, jólétét, családban történő nevelkedését, hozzájáruljon veszélyeztetettségük megelőzéséhez, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzéséhez és segítse a kiemelt gyermek családjába történő visszahelyezését.

A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti alapellátások körébe tartozó gyermekjóléti szolgáltatásokat és speciális szolgáltatásokat biztosítja.

2016. január 1. napjától a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés csak integrált formában család- és gyermekjóléti szolgálat keretében működtethető. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a salgótarjáni a család- és gyermekjóléti központot, illetve szolgálatot a Társulás keretében látatja el.

Látható, hogy az anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő) problémák jelennek meg a legnagyobb arányban, majd ezt követik a gyermekneveléssel, magatartás-és teljesítményzavarral és a szülők vagy a család életvitelével kapcsolatos problémák.

e) gyermekvédelem

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszűntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	67	16	359
2009	70	19	405
2010	93	16	356
2011	150	16	543
2012	210	n.a.	717
2013	233	n.a.	321
2014	275	n.a.	490

forrás: TEIR

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A gyermekek átmeneti gondozását az ESZK keretein belül a Gyermekek Átmeneti Otthona és a Családok Átmeneti Otthona, illetve a Magyar Vöröskereszt Menedék Átmeneti Otthona biztosítja.

Ezek az otthonok un. várólistát nem vezetnek, hiszen a bejelentkezők akut problémával küzdenek, melynek orvosolására azonnal szükség van. Sajnos előfordul, hogy telítettség miatt az otthonok nem tudják befogadni a segítségre szorulókat.

A Zabar településen működő *Gyermekek Átmeneti Otthona* 2010. március 2-án kezdte meg működését. Az otthon 12 fő engedélyezett férőhelyszámmal rendelkezik.

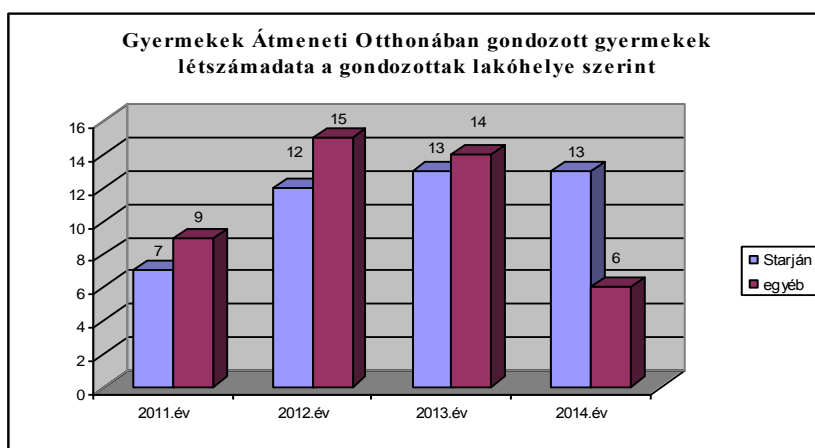
Az intézmény ellátási területe – Lucfalva, Nagybárcány és Márkháza települések kivételével – 23 tagönkormányzat területére terjed ki. Ellátottjai azok a 3-18 éves korú gyermekek, akik átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül maradnának, valamint akiknek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett, valamint azok az anyák, akik 14 éves kor alatti gyermekükkel együtt kérik az elhelyezést.

Gyermekek Átmeneti Otthona Zabar

	Ellátottak (gyermekek+szülők) átlagos létszáma	Kihasználtság (átl.mértéke)
2011.év	10	92%
2012.év	11	91%
2013.év	7	58%
2014.év	10	83%

forrás: *Gyermekek Átmeneti Otthona Zabar* – saját készítésű táblázat

A 2011-2014. éves adatok tükrében látható, hogy növekszik a salgótarjáni lakosú gondozottak gyermekek elhelyezésének száma. Míg 2011-ben a gondozott gyermekek 44 %-a, addig 2014.évben közel 50%-a volt salgótarjáni lakos.

forrás: Gyermekek Átmeneti Otthona Zabár – saját készítésű ábra

A gyermekek nagy része anyjával együtt kerül elhelyezésre általában megfelelő lakhatás hiánya, vagy a családban történő konfliktus miatt, és sokszor hónapokig tartózkodik itt. A szülő/anya nélkül felvett gondozottak száma viszonylag kevés.

Település	2011.év			2012.év			2013.év			2014.év		
	gyermek	gyermek magában	szülő	gyermek	gyermek magában	szülő	gyermek	gyermek magában	szülő	gyermek	gyermek magában	szülő
Salgótarján	7	0	3	12	6	2	13	6	5	13	5	6
Vidék	9	8	1	15	6	3	14	1	3	6	5	2

forrás: Gyermekek Átmeneti Otthona Zabár – saját készítésű ábra

Az Etes településen működő Családok Átmeneti Otthona 2010. március 1-én nyitotta meg kapuit. Az otthon 16 férőhelyen fogadja be átmeneti időre a családi krízis következtében otthontalanná vált szülőket és gyermekeiket. Otthonszerű elhelyezés formájában együttes lakhatást és ellátást biztosít számukra, hogy a gyermekek veszélyeztetettségét megelőzze, vagy a már kialakult veszélyeztetettséget megszüntesse, illetve a családok megtartó erejét segítse. Az intézmény ellátási területe a Gyermekek Átmeneti Otthonával egyezően 23 önkormányzat területére terjed ki.

Az ellátást igénybevétele önkéntes, terhes kismama, egyedülálló szülő gyermekkel, illetve teljes, kétszülős családok részére is biztosított.

Családok Átmeneti Otthona

	Ellátottak száma (átlag)	Kihasználtság (átl.mértéke)
2011.év	13	81%
2012.év	12	75%
2013.év	14	88%
2014.év	15	94%

forrás: Családok Átmeneti Otthona Etes – saját készítésű táblázat

A megüresedett férőhelyek szinte azonnal feltöltésre kerülnek. 2015. szeptember 30-ig bezárólag az intézményben 11 család keresett menedéket, akik számára ellátást nem tudtak biztosítani, ezért várólistára kerültek. Két krízis esetben szállásoltak el ebben az évben salgótarjáni családot – teltház mellett – a közösségi helyiségben, akik a késő esti órákban kiskorú gyermekeikkel menekültek el otthonukból.

Öt év átlagát tekintve közel 70 %-ban salgótarjáni állandó lakcímmel rendelkező családok kérték az ellátást.

A jelenleg is ott lakók közül 4 család salgótarjáni, 1 család pedig sóshartyáni lakcímmel rendelkezik.

Salgótarjában a Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezete fenntartásában működő „MENEDEK” Családok Átmeneti Otthona 1992 óta nyújt átmeneti elhelyezést az ország bármely részéről érkező halmozottan hátrányos helyzetű családoknak, anyáknak, apáknak és gyermekeiknek, akik szociális, pszichés és egyéb okból krízishelyzetbe kerültek. Az intézménybe jelentkezők befogadási sorrendje: Salgótarján, Nógrád megye és az ország bármely területe.

2012 évtől három szinten végzik a gyermekek átmeneti gondozását:

- 1) Krízis ellátást nyújtanak bántalmazott anyák és gyermekeik számára 4 férőhelyen.
- 2) Átmeneti ellátás biztosítanak gyermekjóléti alapellátás keretében gyermekek, szülők és várandós anyák részére szükség szerinti teljes ellátással 40 férőhelyen.
- 3) Kiléptető lakást működtetnek (2 db- Meredek út 1 szobás, Kaszinó sor 1,5 szobás) a Magyar Vöröskereszt „Remény” program támogatásával.

Az ellátási szerződés alapján Salgótarjából 3 férőhely folyamatos biztosításával – illetve a meghatározott létszámon felül is - fogadták az önkormányzat beutalásával érkező anyákat és gyermekeket.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	515	1288	265	2776	0	689
2009	505	1443	196	2857	36	719
2010	482	1499	199	3114	82	700
2011	462	1511	182	3035	122	1322
2012	449	1433	159	2927	173	1274
2013	435	1334	248	2876	177	810
2014	329	871	218	2860	165	946

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A sajátos nevelési igényű - szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista gyermekek, tanulók nevelését, oktatását egy speciálisan erre a célra létrehozott intézmény, az Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola biztosítja.

Salgótarján lakosai közül 2014. december 31-én 680 fő részesült fogyatékossgai támogatásban, ebből mind a 680 fő súlyosan fogyatékos. Halmozottan fogyatékos személyek száma: 20 fő volt. Magasabb összegű családi pótlékra összesen 473 fő volt jogosult.

fogyatékossgai típus	létszám
autista	2 fő
értelmi fogyatékos	48 fő

hallási fogyatékos	58 fő
látási fogyatékos	258 fő
mozgásszervi fogyatékos	294 fő
halmozottan fogyatékos	20 fő
összesen	680 fő

Forrás: Nm-i Kormányhivatal Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztály

Megjegyzés: A fogyatékos személyek száma valójában ennél több, erről azonban csak becslésekkel (iránymutatónak számítva az érdekvédelmi szervezetek tagságát) rendelkezünk. Az Abigél Közhasznú Egyesület személyes kapcsolatrendszerében pl. 38 fő autista személy van.

A fogyatékosági támogatásban részesülők száma csak egy iránymutatást jelent, mivel abban nem szerepelhetnek a kiskorú fogyatékos személyek, valamint azok sem, akik a támogatás helyett megtartották a magasabb összegű családi pótlékot, illetve nem igényeltek támogatást, vagy annak folyósítását valamilyen oknál fogva szüneteltetik. Az emelt összegű családi pótlékban részesülő hallássérült, látássérült, mozgássérült, értelmi fogyatékos vagy autista személy is súlyos fogyatékosnak minősül, attól függetlenül, hogy az ellátást, amiben részesül – másképpen nevezik. Tehát ennél lényegesen több a fogyatékkal élő személyek száma mindegyik fogyatékosági típusnál. Csupán az ellátás alapján nem célszerű felmérni a fogyatékkal élők számát.

Az Oktatási Hivatal Tanügy-igazgatási és Területi Koordináció Főosztálya adatai szerint salgótarjáni feladatellátási helyen (Salgótarjáni területén lévő köznevelési intézmények) a 2014/2015-ös tanévben 188 fő fogyatékkal élő gyermek tanult.

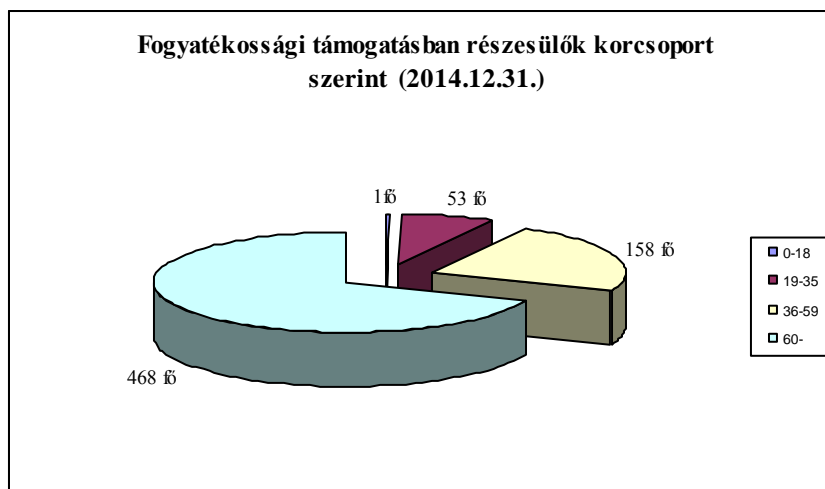
Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, oktatása

2014/2015-ös tanév	enyhén ért.fogy.	középsúly. ért.fogy.	nagyot-halló	gyengén-látó	mozgásszervi	beszéd-fogy.	autizmus spektrum zavar	összesen
Integráltan	20	0	9	4	10	17	4	64
Gyógyfed.tanterv alapján	81	25	0	0	0	0	18	124
Összesen	101	25	9	4	10	17	22	188

forrás: Oktatási Hivatal

Az Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskolában a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján folyik a sajátos nevelési igényű, autista spektrum zavarral, testi, érzékszervi, értelmi fogyatékkal élő gyermekek nevelése, oktatása. Az oktatási intézmény adatai szerint például az autista óvodások, tanulók száma 2016. április adatok szerint 44 fő, melyből salgótarjáni lakhellyel rendelkező 25 fő. Az Abigél Közhasznú Egyesület személyes kapcsolatrendszerében 38 fő autista személy van, melyek lakóhelyéről nem rendelkezünk információkkal.

Mindezek mutatják, hogy járási szinten a fogyatékkal élők fogyatékosági típusonkénti számáról pontos számadatokkal jelenleg nem rendelkezünk.

forrás: Nm-i Kormányhivatal Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztály

A fogyatékosági támogatásban részesülők 68,8 %-a 60 éven felüli, 23,2 %-a 36-59 év közötti személy.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Az Oktatási Hivatal kérésünkre megküldte a 2010-2015 évek kompetenciaméréseinek statisztikai adatállományát a salgótarjáni székhelyű köznevelési intézmények vonatkozásában. (A részletes adatok az indikátortábla bővülő ablakában található.)

Az elmúlt évek kompetenciamérései az általános iskolák tagintézményei vonatkozásában eltérő eredményeket mutatnak. Míg egyes tagintézmények folyamatosan mind a szövegértés, mind a matematika vonatkozásában az országos átlag felett teljesítenek, más tagintézményeknél ez az átlag az országos alá esik. Minden tagintézménynél megállapítható, hogy a HHH tanulók elmaradnak az országos értékektől.

A város kettő gimnáziumáról elmondható, hogy folyamatosan az országos átlag fölötti mutatókkal rendelkeznek, azonban az itt tanuló HHH gyermekek teljesítménye itt is az országos átlag alatti.

A szakközépiskolák és szakiskolák vonatkozásában nagyon eltérő a helyzet. Van olyan iskola, mely az elmúlt évek folyamán egyenletesen az országos átlagon vagy a fölött teljesített, van olyan intézmény, mely mindig az országos átlag alatt teljesített. Két középfokú köznevelési intézmény mutatói 2014. évtől folyamatosan javuló tendenciát mutatnak mind szövegértés, mind matematika vonatkozásában. Itt is megállapítható, hogy a HHH tanulók eredményei az országos átlag alatt vannak.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata régóta tudja, hogy a város versenyképességének erősítése céljából fontos a szakképzett, diplomás fiatalok megtartása. Ennek érdekében az önkormányzat évek óta sokat tesz és folyamatosan keresi azokat a lehetőségeket, hogyan lehet elősegíteni, hogy a város fejlődése, jövője szempontjából értékes szaktudást megszerzett fiatalok e szellemi tőkét Salgótarjánban kamatoztassák. Ezért Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése megalkotta a 22/2013. (IV.25.) önkormányzati rendeletét az „Itt van az otthonunk, itt van a jövőnk!” ösztöndíjról. Ennek értelmében az Önkormányzat ösztöndíj formájában pénzügyi támogatást nyújt azon fiatalok számára, akik vállalják, hogy felsőfokú tanulmányaik befejezését követően salgótarjáni székhelyű, vagy telephelyű munkáltatóval foglalkoztatásra irányuló jogviszonyt létesítenek.

Az ösztöndíj pályázat első ízben 2013. május 1-jét követően került meghirdetésre. A meghirdetett pályázatra 17 hallgató adta be a pályázatát, a Bíráló Bizottság 7 fő pályázatát javasolta elfogadásra a polgármesternek, így ebben a tanévben a polgármester döntése alapján 7-en kerültek be az ösztöndíj programba, akik a képzési idő alatt havi 50 000 Ft támogatásban részesülnek. A 7 fő pályázót 6 munkáltató szervezet alkalmazza majd a diploma megszerzése után.

A „Salgótarján Jövőjéért” Közalapítvány Kuratóriuma egyetemi, főiskolai hallgatók támogatására pályázatot hirdetett évente a salgótarjáni állandó lakhellyel rendelkező és salgótarjáni középiskolában érettségizett, felsőfokú intézmény második vagy e fölötti évfolyam nappali tagozatán egyetemi, főiskolai tanulmányokat folytató, szociálisan hátrányos helyzetű diákok számára.

A támogatás feltétele továbbá a közalapítvány kuratóriuma által évente meghatározott tanulmányi átlag elérése volt, mely legalább 4,0. A támogatás időtartama. 10 hónap

2014/2015. tanév

A „Salgótarján Jövőjéért” Közalapítvány pályázatára 41 pályázat érkezett be. Ebből 26 fő felelt meg a pályázati kiírásnak, s így a 2014/2015. tanévben 20 fő havi 6000 Ft, 6 fő havi 5000 Ft támogatásban részesült 10 hónapon keresztül. Az önkormányzat 1 500 000 Ft-ot biztosított a Közalapítvány részére az ösztöndíjak kifizetéséhez.

A támogatások elbírálását a „Salgótarján Jövőjéért” Közalapítvány Kuratóriuma végezte, s a 2014. december 2-ai ülésén döntött az ösztöndíjak odaítéléséről. Az ösztöndíj szerződések aláírására és az ösztöndíjak átadására 2014. december 13-án került sor ünnepélyes keretek között.

2015/2016. tanév

A „Salgótarján Jövőjéért” Közalapítvány 2015/2016. tanévi pályázatára 26 pályázat érkezett be. Mind a 26 pályázat megfelelt a pályázati kiírásban foglaltaknak. Így a kuratórium döntése alapján 10 hallgató havi 7000 Ft, 16 hallgató pedig havi 5000 Ft támogatásban részesült ebben a tanévben.

Az önkormányzat 1 500 000 Ft-ot biztosított a Közalapítvány részére az ösztöndíjak kifizetéséhez.

A „Salgótarján Jövőjéért” Közalapítvány további célja, hogy a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer elveit elfogadva támogassa a salgótarjáni lakóhellyel rendelkező

hátrányos szociális helyzetű, felsőoktatási tanulmányokat folytató hallgatókat, illetve a felsőoktatási tanulmányokat kezdő fiatalokat. Az ösztöndíjat a külön jogszabályban meghatározottak szerint adja.

2015. évre vonatkozó ösztöndíj pályázatok.

„A” típusú pályázatok:

Beadott érvényes pályamunkák száma: 77 db

Támogatott pályázatok száma: 47 db

Elutasított pályázatok száma: 30 db

Támogatás összege a 2015. évre: 1 410 000 Ft

Az „A” típusú pályázati támogatás 2015. február – június, illetve 2015. szeptember – 2016. január közötti 10 hónapra szól.

„B” típusú pályázatok:

Beadott érvényes pályamunkák száma: 5 db

Támogatott pályázatok száma: 3 db

Elutasított pályázatok száma: 2 db

Támogatás összege a 2015. évre: 90 000 Ft

A „B” típusú pályázók az ösztöndíjra 2015. szeptemberétől válnak jogosulttá, amennyiben felvételt nyernek valamely felsőoktatási intézmény nappali tagozatára.

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázat 2016. évi fordulójára **73** fő pályázott. A pályázatok közül **6** érvénytelen pályázat volt, **17 fő** elutasításra került. **50** fő részesül havi 3000 Ft önkormányzati támogatásban, ebből **44** fő 10 hónapra kapja az ösztöndíjat a 2015/2016. tanév II. félévére és a 2016/2017. tanév I. félévére. 6 fő a 2016/2017. tanévtől kezdődően 3x10 hónapon keresztül részesül havi 3000 Ft önkormányzati támogatásban, amennyiben felvételt nyer egy felsőoktatási intézmény nappali tagozatára a 2016/2017. tanévtől kezdődően. Az önkormányzati támogatás mellé a felsőoktatási intézmény ugyanannyi támogatást folyósít, tehát a támogatás havi összege 6000 Ft.

Az önkormányzat a 2016. évben 1 500 000 Ft-tal támogatja a Bursa Hungarica nyertes pályázóit, plussz az előző évek B típusú pályázatainak áthúzódó költsége még 230 000 Ft. Összesen 1 730 000 Ft összeget biztosít az önkormányzat a 2016. évi költségvetésben.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata tekintetében beazonosított problémák jelenleg is aktuálisak. Ezeken kívül a felülvizsgálat során az alábbi új problémák megjelentetése is szükséges.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A gyermekek első közösségbe kerülésekor jelentkező együttélés, társas érintkezés szabályait nem ismerők számának növekedése, hiperaktív és pszichés problémákkal küzdő gyermekek beilleszkedési zavarai, agresszió megjelenése	Elsődleges prevenció megerősítése, óvodai szinten a szociális segítség eszköztárának kialakítása (egyéni, csoportos és közösségi segítő tevékenység), kompetens szakemberek bevonása az óvodai szociális segítségbe, szakmai együttműködés rendszerének kialakítása
A gyermekek már 10-12 éves korban kezdenek kihullani a rendszeres iskolai oktatásból, magántanulásba menekülnek, ott megragadnak egy szinten és a 8 általánost sem tudják befejezni	Kiscsoportos felzárkóztató foglalkozások tartása, a gyermekek sikerorientálttá tétele, fejlesztő szakemberek bevonásával felzárkóztatás segítése, magántanuló státusz megadásával kapcsolatos jogszabályok pontos alkalmazása, esetleges jogszabálmódosítás
A korai fejlesztés és a hozzá kapcsolódó információk hiánya. A szülők aluliskolázottsága, zárkózottsága miatt a korán feltárható problémák felismerésének a hiánya	Olyan szolgáltatás megvalósítása, mely lehetővé teszi a gyermekek korai fejlesztését, egészségügyi problémák korai felismerését, szűrését, egészségtudatos nevelés elősegítését, információhiány csökkentését.
Drogfogyasztók számának emelkedése, fiatalok jövőképeinek hiánya, szülői, családi érdektelenség, figyelemhiánya a gyermek, a fiatal felé.	Prevenációs előadások szervezése, jelzőrendszer tagjainak fokozott odafigyelése, azonnali jelzése, a szülők megsegítése, segítő beszélgetések megtartása szakemberek bevonásával.
A hátrányos helyzetű gyermekek sokszor érzik magukat kirekesztettnek, hiszen erősen korlátozott anyagi lehetőségeik miatt nem jutnak el kirándulásokra, táborokba, ki sem mozdulnak a legszűkebb környezetükből. A szabadidő hasznos eltöltését nem ismerik.	A gyermekek kirekesztettségének csökkentése, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés bővítése, a gyermekek szabadidős lehetőségeinek, a nyári tábori élmények megélésének biztosítása iskolai szünetben.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A szülői feladatok megosztására napjainkban továbbra is a legtöbb családban ugyanaz az aránytalanság jellemző, mint a házimunkák végzésére. A gyermekről való gondoskodásnak csak egy része sorolható házimunka jellegű feladatok közé, a családok nagy részében viszont a gyermek életének más területein is az anyai jelenlét a meghatározó, ezzel sokkal több feladat hárul a család női tagjára. A hagyományos feladatmegosztás színtere a család, okozott hátrányai pedig a családra is negatív hatással bírnak, így újfajta szemlélet kialakítására kell hangsúlyt fordítani, melynek majd a gyakorlatba való átültetésével közvetlenül a családok életében valósulhat meg jótékony változás.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők munka-erőpiaci esélyegyenlőségét tekintve a hagyományos nemi szerepeket érintő felfogás következtében a gyermekvállalás, gyermeknevelés a nők életpályáját kedvezőtlenül befolyásolja. E felfogás általánossága folytán a munkáltatók esetenként a férfiakénál korlátozottabb rendelkezésre állásukkal számolnak, olykor a toborzásnál, az előmenetelben is a férfiakat részesítik előnyben.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	1602	1772	3374	1112	1058	2170	69,4%	59,7%	64,3%
2009	1894	2272	4166	1379	1333	2712	72,8%	58,7%	65,1%
2010	1965	2224	4189	1457	1401	2858	74,1%	63,0%	68,2%
2011	1859	1956	3815	1208	1084	2292	65,0%	55,4%	60,1%
2012	1949	2258	4207	1358	1197	2555	69,7%	53,0%	60,7%
2013	1243	1450	2693	851	875	1726	68,5%	60,3%	64,1%
2014	1453	1555	3008	1010	907	1917	69,5%	58,3%	63,7%

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Salgótarján (25 - 54 év, 55 év és felette)	Felnőttek								
Érintett nettó létszám	2014			2015			2016		
	Férfi	Nő	Összeg	Férfi	Nő	Összeg	Férfi	Nő	Összeg
Foglalkoztatást elősegítő képzés támogatása	564	513	1 077	357	350	707	106	147	253
Bértámogatás	83	140	223	78	105	183	33	37	70
Álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatások	16	6	22	13	7	20	12	6	18
Közhasznú munkavégzés támogatása	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Bérlétszám támogatás	70	103	173	93	120	213	54	76	130
Helyközi utazás támogatása	3	4	7	2	2	4	1	4	5
Munkaerőpiaci támogatás eszközei	737	766	1 503	543	584	1 127	206	270	476
Nem ismert	74	115	189	66	82	148	42	40	82
"A nyári diákmunka elősegítése"	0	1	1	0	0	0	0	0	0
"Nők40+" központi munkaerő-piaci program	0	0	0	0	0	0	0	9	9
"Újra tanulok"	50	9	59	63	7	70	24	5	29
A nők 40 év szolgálati jogviszonyának megszerzésének elős.	0	17	17	0	15	15	0	0	0

Első munkahely garancia (de minimis támogatással)	1	0	1	0	0	0	0	0	0
GINOP "Út a munkaerőpiacra"	0	0	0	11	13	24	70	82	152
GINOP6.1.1 "Alacsony képzettségűek és közfogl.tatottak képz"	0	0	0	0	0	0	7	14	21
Ifjúsági Garancia Rendszer GINOP5.2.1 munkaerő-piaci pr.	0	0	0	7	7	14	7	8	15
T2.1.6-2015.évi Országos közfoglalkoztatáshoz tart. képzések	0	0	0	8	13	21	6	10	16
T2.1.6-Önkorm. kiseg. fel.-ok(digitalizálás) 2015. é. képzés	0	0	0	51	52	103	1	1	2
TÁMOP-1.1.2-11/1	255	224	479	150	162	312	5	1	6
TÁMOP 1.1.1 program	5	7	12	0	0	0	0	0	0
TÁMOP 1.1.2 program	5	16	21	0	0	0	0	0	0
TÁMOP 1.1.3 program	2	3	5	0	0	0	0	0	0
TÁMOP 2.1.6 - téli közfogl. 2014-2015	0	0	0	96	153	249	44	101	145
TÁMOP 2.1.6 - téli közfoglalkoztatás	363	393	756	96	85	181	0	0	0
Munkaerő-piaci Programok	737	766	1 503	543	584	1 127	206	270	476

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Általánosságban elmondható, hogy az alacsony végzettséggel rendelkező nők esélye a legrosszabb a munkaerőpiacon történő elhelyezkedés szempontjából. Elhelyezkedési esélyüket tovább rontja, hogy többnyire az alacsony végzettséggel rendelkező nők vállalnak három vagy több gyermeket

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A Százszorszép Bölcsőde 2014.10.01-én kezdte meg működését, 4 bölcsődei csoportban, 52 fő engedélyezett férőhelyszámon a város családi házas övezetében, modern körülmények között biztosítja a gyermekek ellátását.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartásában jelenleg egy köznevelési intézmény, a Salgótarjáni Összevont Óvoda működik 11 feladatellátási hellyel. A 2015/2016. nevelési évet a Salgótarjáni Összevont Óvoda 43 óvodai csoporttal az október 1-jei állapotot figyelembe véve 909 gyermekkel kezdte meg. A 2015. szeptember 1-jétől hatályos jogszabályváltozások értelmében a gyermek 3 éves korától kötelező az óvoda. Az intézmény ennek ellenére is minden felvételi kérelmet teljesíteni tudott, sőt még a 3. életévüket be nem töltött kisgyermekek fogadását is tudja biztosítani.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A Magyarországon érvényesülő jelenlegi demográfiai folyamatok mellett különös jelentőséggel bír a családtervezés. A gyermekvállalási kor kitolódása és a családokban vállalt átlagos gyermekszám csökkenése miatt Salgótarjánban is kevesebb a születendő gyermekek száma.

A családalapítást egyre későbbi életkorra halasztják, egyre többen vállalnak csupán egy gyermeket, ennek hátterében különböző okok állnak (karrier, biztos egzisztencia megteremtése, válás, munkaerő-piaci helyzet, stb.), a nők esélyegyenlőtlenségi helyzetének minden területe szorosan összefügg, és hatással van a születendő gyermekekre, illetve számukra.

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban megkezdik: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	19	1260	66
2009	18	1259	70
2010	20	1203	60
2011	19	1145	60
2012	18	1106	61
2013	18	1080	60
2014	18	1074	60

forrás: TEIR, KSH-TSTAR

A biztosítási jogviszonyon alapuló gyed esetében 2014-től a gyermek 1 éves kora után korlátozás nélkül lehet munkát vállalni, illetve több gyermek után egyszerre több ellátást is igénybe lehet venni.

A családtervezést és a több gyermek vállalását pozitív irányba mozdíthatja el a „gyed extra”, ami megengedi a több ellátás egyidejűleg történő folyósítását (mivel egy gyermek után, egyidejűleg csak egy ellátást lehet folyósítani, több ellátást akkor folyósítható, ha több gyermek van a háztartásban (közülük legalább egy gyermek 2013. 12. 31-ét követően született. 2014. január 1-jét követően, ha újabb gyermek születik a családba, akkor az idősebb testvér után járó ellátás továbbra is megilleti a szülőt, nem kell lemondani az ellátásról. A diplomás GYED a felsőfokon tanuló, vagy felsőfokon végzetek gyermekvállalási kedvét növelheti, mivel 2014. január 1-jétől kiegészül a gyermekgondozási díjra jogosultak köre a felsőoktatási intézmény hallgatóival (azok jogosultak, akik 2013. 12.31-ét követően születtek, felsőfokú tanulmányai alatt vagy a tanulmányok megszűnését követő 1 éven belül).

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb halálozási ok. Magyarországon hetente hal meg egy nő társa általi bántalmazástól.

A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

Mind a nyugati, mind a magyar adatok azt mutatják, hogy minden ötödik nő él vagy élt valaha olyan kapcsolatban, ahol partnere rendszeresen testileg bántalmazta őt. Ezt az adatot tovább súlyosbítja, hogy a testi erőszak csak a jéghegy csúcsa. A folyamatos lelki erőszakban élő nők száma ennél jóval magasabb.

Célzottan a nők elleni erőszak, családon belüli erőszak áldozataival foglalkozó ellátás a városban nem folyik.

Környezetünkben az elmúlt időszakban megnövekedett azon családok száma, akik párkapcsolati erőszak miatt – általában alkohol és drog használata áll a háttérben - bomlottak fel és a bántalmazott félnek, illetve hozzátartozóiknak menekülnie kellett otthonukból. Mivel megyénkben szűkösek az ellátási lehetőségek a krízishelyzetben lévő bántalmazott családok számára, féltő, hogyha időben nem jutnak a családok szakszerű ellátásba, kikerülhetnek a gyermekvédelmi ellátórendszer fókuszából.

A társulás fenntartásában működő etesi Családok Átmeneti Otthonában minden évben többször előfordul – 2015. évben 6 alkalommal fogadtak be bántalmazott anyát és gyermekeit -, hogy krízishelyzetben lévő bántalmazott anyát és gyermekeit szállásolnak el, mivel a környezetükben lévő átmeneti otthonok telítettsége miatt az áldozatok nem tudnak máshová menekülni. Általában személyesen keresik fel őket és jellemző, hogy a késő esti órákban érkeznek, menetrendszerinti autóbuszjárattal. Többnyire hiányos öltözetben és volt, hogy hiányos személyes iratokkal is. Mivel az intézmény férőhelyei szinte folyamatosan fel vannak töltve, így ritkán tudják a menekülő családokat ellátni, de viszont a teltház ellenére sem küldenek el krízishelyzetben lévő családot. Mindenkit éjszakára elszállásolnak, étellel, ruházattal segítik őket és másnap utazási költséget biztosítva számukra, utaztatják tovább rokonokhoz, illetve előzetes telefonos

egyeztetés után más megyékben lévő anyaotthonokba. Minden esetben, ezzel egy időben értesítetik a lakcím szerinti gyermekjóléti szolgálatot is.

A bántalmazottak közül volt, akit orvosi ellátáshoz juttatták fizikai sérülései miatt, de rendszerint jellemző rájuk a zaklatott lelki állapot, félelem, depresszió.

Az otthon minden esetben menedéket nyújt a krízishelyzetben lévő bántalmazottak számára, de mivel krízisközponttal nem rendelkeznek, így a krízishelyzet hatékony kezelésére a szükséges humánerőforrással, illetve pénzügyi forrásokkal sem.

Tapasztalataik szerint a társadalmi rétegződést tekintve a középosztály alsó rétegéből és az alsó szegény rétegből kerültek hozzájuk családok. Minden eset újabb kérdést vet fel bennük és azt már tisztán látni, hogy a családon belüli erőszak szereplői nem kezelhetők egymástól függetlenül és úgy, hogy csak a rendszer egyes tagjai foglalkoznak velük.

A problémák nagyon sokrétűek és a problémát csak egy jól felépített egymást kiegészítő és egymásra épülő rendszer oldhatja meg. A rendszer tagjainak felelőssége és együttműködése elengedhetetlen, mert amíg a probléma egyik részét helyrehozzuk, a másik részen számtalan trauma marad feldolgozatlanul.

A minden hozzájuk menekülő család száma tükrözi a krízisellátás hiányát a területünkön lévő átmeneti gondozás rendszerében.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Salgótarjánban a Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezete fenntartásában működő „MENEDÉK” Családok Átmeneti Otthona 1992 óta nyújt átmeneti elhelyezést az ország bármely részéről érkező halmozottan hátrányos helyzetű családoknak, anyáknak, apáknak és gyermekeiknek, akik szociális, pszichés és egyéb okból krízishelyzetbe kerültek. Az intézménybe jelentkezők befogadási sorrendje: Salgótarján, Nógrád megye és az ország bármely területe.

2012 évtől három szinten végzik a gyermekek átmeneti gondozását:

- 4) Krízis ellátást nyújtanak bántalmazott anyák és gyermekeik számára 4 férőhelyen.
- 5) Átmeneti ellátás biztosítanak gyermekjóléti alapellátás keretében gyermekek, szülők és várandós anyák részére szükség szerinti teljes ellátással 40 férőhelyen.
- 6) Kiléptető lakást működtetnek (2 db- Meredek út 1 szobás, Kaszinó sor 1,5 szobás) a Magyar Vöröskereszt „Remény” program támogatásával.

A korai szocializáció elsődleges és döntő színtere a család. A családban általában az anya az, akinek fő feladata a családi harmónia, az érzelmi kontaktusok fenntartása, megőrzése és gazdagítása. Sajnos a nehéz élethelyzet, az anyagi bizonytalanság, a munkahely hiánya, stb. a családi konfliktusok kialakulásának kedvez.

Az ESZK pszichológia tanácsadással segíti a rászorult gyermekeket, szülőket, családokat, A szolgáltatás keretében a tanácsadáson kívül az alábbi tevékenységeket nyújtja: egyéni és csoportos foglalkozások gyermekekkel, szülőkkel, pszichológiai vizsgálatok a rendelkezésre álló diagnosztikai eszközökkel, konfliktuskezelés, kritikus helyzetek esetén sürgős segítségnyújtás, továbbirányítás szakellátásba.

2014-ben igénybevett pszichológiai szolgáltatás forgalmi adatai:

Település igénybevevő lakcíme	Gyermek	Szülő/gyám	Párterápia	Összesen
Salgótarján	44	36	4pár	88

Főbb problémátípusok:

- iskolai hiányzás
- válás, szülők közötti nézeteltérések
- veszteségélmény feldolgozása
- magatartási, illetve viselkedési problémák

A családi problémák háttérben tartósan fennálló rögzült kóros működés, funkcionális hiány is állhat. A szülői modell hiánya, vagy a hibás szülői minták átvétele is destruktív állapot. A családi problémák nagy részének háttérben a megfelelő kommunikáció hiánya áll. Gyakori, hogy a problémák nem kerülnek felszínre, a családtagok nem beszélnek meg egymással gondjaikat, aminek hatására a feszültségek halmozódnak. A családtagok törekednek meghatározott kapcsolatformák kialakítására, szükségük van rá, hogy elfogadásukról, megértésükről visszajelzéseket kapjanak a család tagjaitól, hogy meghallgassák őket.

A kommunikációs problémákhoz szorosan kapcsolódnak a pszichoszomatikus zavarok, melynek kialakulásához a kutatók nagy jelentőséget tulajdonítanak az anya-gyerek kapcsolatnak. Annak zavarai, illetve hiánya egyaránt káros pszichológiai hatású.

A család a társadalom alapvető egysége és alapvető szociális értéke, éppen ezért nagy hangsúlyt kell fektetni a családi kapcsolatok megerősítésére, a családi kommunikációs zavarok kiküszöbölésére, konfliktuskezelési technikák megismertetésére.

Mindezen kívül a társulás fenntartásában működő etesi Családok Átmeneti Otthona nyújthat segítséget a pillanatnyi helyzet megoldásában (lásd Gyerekek célcsoport/Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások)

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlésében a 2014-2018 ciklusban 14 fő férfi került megválasztásra. A Salgótarjáni Polgármesteri Hivatal jegyzője nő, irodavezetői között jelenleg 5 nő és 2 férfi van. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a vezetői réteg, illetve a munkatársak kiválasztásakor egyaránt kiemelt figyelmet fordít, hogy mindenki szakmai kompetenciái, képességei alapján kerüljön kiválasztásra, teljes mértékben függetlenül attól, hogy férfi vagy nő az illető jelölt.

5.7. A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket érintő problémák intenzív napirenden tartását segítheti a helyi nőszervezetekkel, egyesületekkel való együttműködés, mely a civil szféra figyelmét garantálhatja a Helyi Esélyegyenlőségi Programnak, a női szerepekről alkotott különböző nézetek közti feszültség feloldására tett intézkedéseiről. Fontos a nők igényeinek megfelelő klubok, szakkörök, foglalkozások, tréningek (pl. kommunikációs, személyiségfejlesztő, probléma felismerő és konfliktuskezelést szolgáló tréningek) indítása a területen tevékenykedő civil szervezetek munkájának erősítésével.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége tekintetében beazonosított problémák jelenleg is aktuálisak. Ezeken kívül a felülvizsgálat során az alábbi új problémák megjelentetése is szükséges.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Családi kapcsolatok fellazulása, kommunikációs zavar/kommunikáció hiánya a családban	Családi problémák feltérképezése, családi kommunikációs zavarok kiküszöbölése, konfliktuskezelési technikák megismertetése, családi kapcsolatok megerősítése
Az erőfeszítések ellenére nagyfokú látencia jellemzi a családon belüli erőszakot, sok eset nem kerül a szakemberek látókörébe, társfüggőség, bizalom hiánya a hatóságok, illetve a távortartás nyújtotta megoldások iránt. Családon belüli erőszak áldozatai számára nincs/kevés elhelyezési lehetőség.	Nők biztonságának, testi-lelki jóllétének növelése, a veszélyeztetett (és veszélyeztető) csoportok tájékoztatása, jogaik tudatosítása. Krízisközpont kialakítása a Családok Átmeneti Otthonában.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

Az idősek hátrányos megkülönböztetése többféle formában nyilvánulhat meg, ilyen a *nyelvi*, a *lakóhelyi*, a *családon belüli*, a *mediális és a gazdasági*, de legjellemzőbb formájának pedig a *munkahelyi* megnyilvánulások tekinthetők.

A *nyelvi* diszkriminációba sorolhatók mindazok a szavak és kifejezések, melyeket a fiatalabb korosztály idegen nyelvekből átvett (pl. chat, online, e-mail, stb.) vagy a korosztályi rétegnyelvekhez tartozik, de az idősebb korosztály mindezeket nem ismeri, nem használja, ezáltal nem érti. Emellett a nyelvi diszkrimináció része az is, hogy az idősebb korosztály romló hallásának következtében lassul beszédtempója és beszédértése is, melyre általában sem a fiatalabb korosztály, sem a média nincs tekintettel.

Az idősek *lakóhelyi* diszkriminációja abban nyilvánul meg, hogy megszűnnek azok a közösségi terek, parkok, ahol az idősebb korosztály is jól érezhetné magát, kikapcsolódhatna.

A *családon belüli* diszkrimináció leggyakoribb esete, hogy idős rokonukat elhanyagolják a családtagok, nem veszik meg a gyógyszereiket, bántalmazzák őket, elveszik nyugdíjukat, megtakarított pénzüket.

Az ilyen családon belüli erőszak csak ritkán kerül a hatóságok elé, mert az idősekben nem tudatosul, hogy rosszul bánnak velük, illetve félnek a bántalmazóktól.

A *mediális* diszkrimináció a tömegkommunikáció minden szegmensében jelen van. A reklámokban például az idősek nem nagyon szerepelnek, ha mégis, akkor rendkívül lealacsonyító, diszkriminatív helyzetben (pl. vizelettartási problémák, műfogsor használat, feledékenység). Kevés olyan műsor van a televízióban, rádióban, amely kifejezetten az idős korosztályhoz szólna. A napilapok, magazinok között is kevés hozzájuk szólót találunk.

A mediális diszkriminációhoz hozzátartozik az informatikai jártasság hiánya is. Az idősebb korosztály nagyrészt nem ismeri, nem tudja használni a számítógépet, amely hátrányként jelentkezik a munkaerőpiacon is. Mindemellett az internethasználat sem vált többségük számára mindennapi rutinná, így a világhálón hozzáférhető naprakész információkkal sem rendelkeznek.

Az esélyegyenlőség szempontjából jelentős szerepe van az idősödő és idős emberek valamint a fiatalok között meglévő szakadékok csökkentésének, a generációk közötti kapcsolat és együttműködés erősítésének.

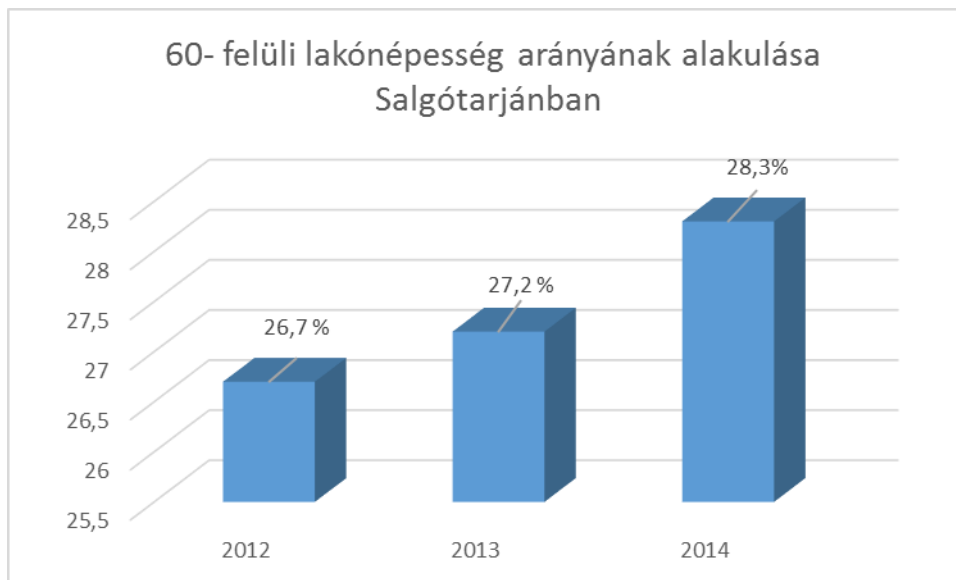
Salgótarjánban civil kezdeményezésként az idősügy érdekképviselete érdekében korábban már működött Idősügyi Tanács, tevékenysége azonban 2013-ban megszűnt. Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a fenti célt és feladatot nagy jelentőségűnek tartja, ezért az elmúlt években nem működő Idősügyi Tanácsot - a Nyugdíjasok Nógrád Megyei Képviselete kezdeményezésére - újjá szervezve kívánja működtetni.

Az Idősügyi Tanács működésének célja az időskorú emberek érdekeit képviselő, védő civil és egyéb szervezetek (alapítvány, közalapítvány, egyesület, klub stb.) összefogása, képviselete valamint Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatával való együttműködés elősegítése.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

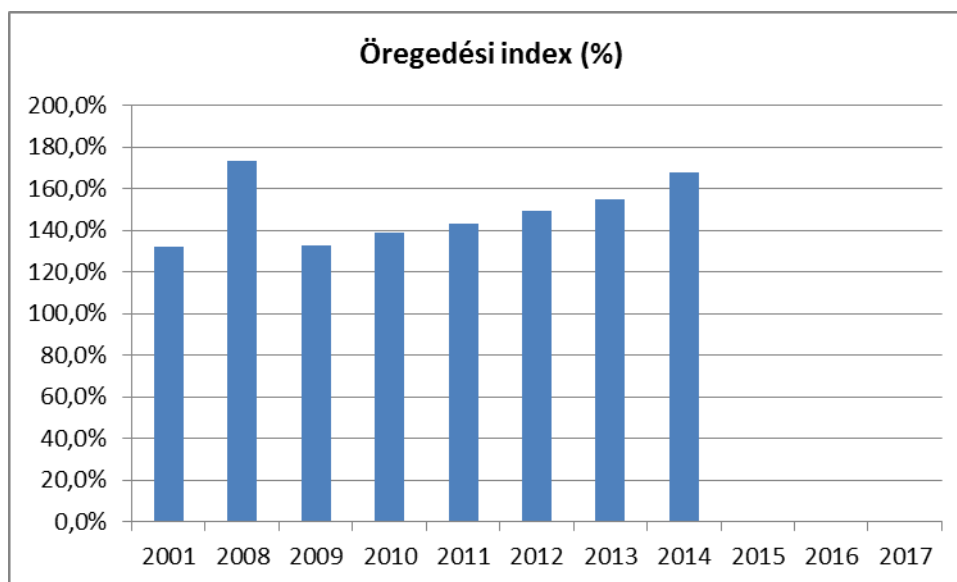
Salgótarján számára az egyik legnagyobb demográfiai kihívást a lakosság öregedése jelenti. A város korösszetétele az országos és régiós átlagnál, de kismértékben még az amúgy igen rossznak mondható nógrádi értékeknél is kedvezőtlenebb. 2014. december végén a városban már több mint minden negyedik (28,3 %) polgár 60 éven felüli volt.

	2012	2013	2014
60-	10038	10144	10359
össz.	37613	37199	36497

forrás: www.ksh

A 60 éven felüliek lakónépességhez viszonyított arányának alakulását szemlélteti a fenti diagram. Látható, hogy a lakónépesség egyre nagyobb arányában van jelen a 60 éven felüli korosztály.

forrás: TEIR, KSH-TSTAR

Az **öregedési index** az időskorú népességnek (65–X éves) a gyermekkorú népességhez (0–14 éves) viszonyított arányát fejezi ki. A népesség korösszetétele változásának és az elöregedés folyamatának legfontosabb indikátora, amelynek a demográfiai jövő szempontjából van kiemelt jelentősége.

Az öregségi index 2014-es évre kiszámított értéke - mely megmutatja, hogy 100 fő 0-14 éves fiatalosra állandó lakosra hány 65 év feletti állandó lakos jut – Salgótarjában 167,7, mely kisebb a Salgótarjáni járás illetve az országos mutatónál viszont a régiós (161,25) értéket meghaladja.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	5120	7672	12792
2009	5055	7518	12573
2010	4973	7283	12256
2011	4881	7352	12233
2012	4773	7315	12088
2013	4550	7197	11747
2014	4382	7046	11428

forrás: TEIR, KSH-TSTAR

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az idősek foglalkoztatottságának vizsgálatánál mindenképp előnyként kell megemlíteni, hogy ez a réteg nagy szakmai tapasztalattal rendelkezik, még ha ez sok esetben nem társul magas iskolai végzettséggel. Emellett sok szabadidővel rendelkeznek, tekintve, hogy gyermekeik felnőtt korúak, már nincsenek olyan erős családi kötıtségek sem, bár sok esetben épp ez a korosztály az, aki segíteni tud az unokák óvodán vagy iskolán kívüli felügyeletében.

Az elmúlt években a gazdasági válság elmélyülésével az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma is jelentősen növekedett, ugyanakkor, ha egy nyugdíjas korú egyénnek van lehetősége dolgozni, a munka számára abszolút felértékelődik.

2013. évben a társaságokat terhelő személyi jövedelemadó fizetési kötelezettség mértéke a korábbi évhez képest nem változott, viszont a kedvezményesen adható juttatások értékhatárát csökkentették a törvényalkotók.

A szociális hozzájárulási adó esetében – amely általánosan 27 % -, valamennyi 55. évnél idősebb munkavállaló esetén a bruttó munkabér, de legfeljebb 100.000,- Ft 14,5%-ig élhet kedvezménnyel a munkáltató.

Jelenlegi előírás szerint a nyugdíj, vagy korhatár előtti ellátás folyósítás mellett is lehet élni a kedvezménnyel, s akár több munkáltató is élhet kedvezménnyel ugyanazon munkavállaló után.

A munkaerőpiacon való elhelyezkedésük azért is nehézkes, mert társas és közösségi kapcsolataik már beszűkültek, ennek következményeként önérvényesítő képességük is kevésbé fejlett, álláskereső technikájuk "régimódi". Nem ismerik a modern elektronikus álláskereső lehetőségeket, a számítógép és internet felhasználási képességeik alacsonyak.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Az idősek tapasztalata, tudása nélkülözhetetlen az egészséges társadalom számára. Városunk előregedő népessége hatalmas humántőkét is jelent, melynek átgondolt, következetes kiaknázásával mindenképpen élni kellene.

Az idősödő, magányos emberek számára olyan lehetőséget kellene biztosítani, amelyben az időskori aktivitás előmozdítása, a generációk közötti párbeszéd elmélyítése, az önkéntesség népszerűsítése, az önkéntesség motivációinak megteremtése valóra tud válni.

Az idősebb korosztály egyrészt nagy szakmai tapasztalatokkal rendelkezik, másrészt sokan keresik közülük az aktív elfoglaltság és szabadidő eltöltési lehetőségeket. A nyugdíjas értelmiségiek, szakmunkások tudását, tapasztalatát nem szabad figyelmen kívül hagyni. Be kell vonni őket az aktív közösségi életbe, ahol elméleti és gyakorlati tudásuk kiaknázására lehetőséget kell adni (pl. tanodai foglalkozások, közmunkások szakmatanulása, stb.) Önkéntes tevékenység keretében az idősek tudásuk és tapasztalataik révén nagy segítséget nyújthatnak a civil szervezetek működéséhez is.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az időseket sokszor éri hátrányos megkülönböztetés a munkaerőpiacon. A foglalkoztatás területen azonban ez a megkülönböztetés a legtöbb esetben burkoltan történik, sohasem a korra hivatkoznak. Emellett a nyugdíjas közalkalmazottak munkalehetőségei is korlátozottak, tekintve, hogy nem létesíthetnek bejelentett munkaviszonyt az időskori ellátás mellett.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma
	fő	fő	%	fő
2008	3374	209	6%	2170
2009	4166	219	5%	2712
2010	4189	338	8%	2858
2011	3815	341	9%	2292
2012	4207	459	11%	2555
2013	2693	324	12%	1726
2014	3008	421	14%	1919

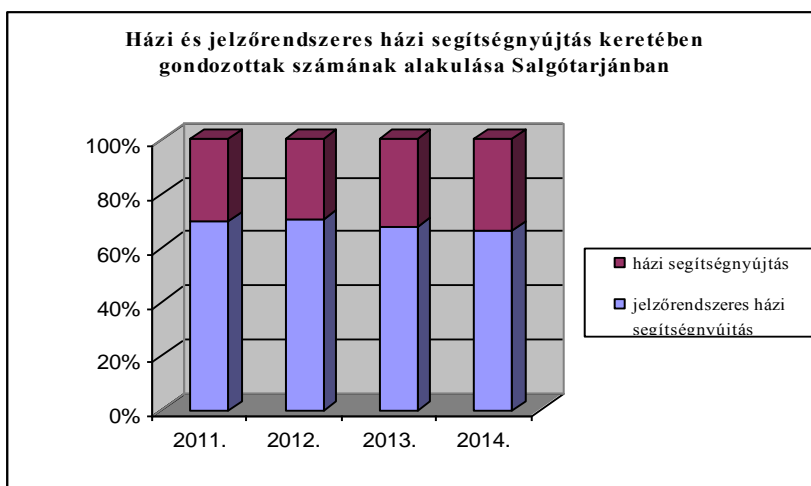
Esetükben felmerülhet esetleg az önkéntes foglalkoztatás lehetősége, melynek keretében a városi intézmények, civil szervezetek fogadják az önkéntes segítőket. A városi rendezvények jelentős hányadában vállalhatnának aktív szerepet az önkéntesek, akiknek zöme nyugdíjas korú. Ez segíthet abban, hogy megőrizték aktivitásukat, erősíti közösségi hovatartozásukat értelmes és hasznos tevékenységeket végezve a városért, az emberekért.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás** a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

A Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása 2015. december 31. napjáig GPRS alapú műszaki rendszer működésével 21 településen teljes lefedettséggel tudta biztosítani a szolgáltatást. A diszpécserközpont az „Aranykor” Idősek Klubjában működött.

forrás: ESZK – saját készítésű tábla

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást folyamatos készenlétben, napi 24 órában kell biztosítani.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítják

- az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,
- a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,
- szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevétele szempontjából szociálisan rászorult

- az egyedül élő 65 év feletti személy,
- az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, vagy
- a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

Az igénybe vevők az esetek nagy részében betegség, rosszullét, illetve higiénés szükségletek miatt kérik a segítséget.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítása 2013. július 1-től állami feladat. A feladatellátást a társulás és a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság között létrejött szerződés rendezte.

2016. március 1-jétől a szolgáltatást a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Nógrád Megyei Kirendeltsége (a továbbiakban: SZGYF) az SZGYF biztosítja Salgótarján és térsége, valamint Pásztó és térsége területén.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	6932	97	1%
2009	7080	121	2%
2010	7168	106	1%
2011	7172	108	2%
2012	7299	108	1%
2013	7455	105	1%
2014	7528	111	1%

A **nappali ellátás**, mint a szociális gondoskodás körébe tartozó segítségnyújtási forma, jelentősen hozzájárul az időskorú, nyugdíjas emberek társadalmi integrációjának megőrzéséhez, aktív, méltóságteljes idős kor biztosításához.

A társulás fenntartásában 9 db idős klubja – ebből Salgótarjánban 2 db- működik, melyek – az igénybe vevők részére – kor, egészségi állapot, szociális és mentális szükségletnek megfelelő szolgáltatást nyújt. Az elmagányosodás miatt egyre nagyobb igény van erre a szolgáltatásra.

A szervezés során figyelembe kell venni az igénybe vevők napi életritmusát, igényeit, szükségleteit. Ennek megfelelően a klub

- szabadidős programokat szervez,
- életvezetési, mentálhigiénés tanácsadást nyújt,
- segítséget nyújt az ellátottak hivatalos ügyeinek intézésében,
- segítséget nyújt az egészségügyi ellátásokhoz való hozzájutásban,
- közösségi tevékenységeket szervez, az ellátottak érdeklődésének megfelelően,
- segítséget nyújt, illetve biztosítja az alapvető higiéniai szükségletek kielégítését.

	eng.férőhely	2010.évi átlagléttség	2011.évi átlagléttség	2012.évi átlagléttség	2013.évi átlagléttség	2014.év átlagléttség
Salgótarján összesen		87	93	95	86	92
-Aranykor Idősek Klubja	70	63	68	70	64	69
-Várkapu Idősek Klubja	25	24	25	25	22	23
Somoskőújfalu Naplemente Idősek Klubja	20	19	19	20	20	18
Idősek Klubja Cered	10 2011.12.12-től 30	9	30	33	30	32
Idősek Klubja Zabar	30	29	30	30	30	29
Idősek Klubja Rákócziabánya	30	28	31	32	30	27
Idősek Klubja Kazár	30	27	27	30	29	22
Idősek Klubja Sóshartyán	35	35	34	34	31	33
Idősek Klubja	35	-*	35	35	34	32

forrás: ESZK

* Szilasposonyi Idősek Klubja 2011.áprilisában kezdte meg működését.

Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása fenntartásában működik az **idősek otthona** Cered településen. Az idős emberek ápolása-gondozása komplex tevékenység. Az otthon, amely megközelítőleg pótolja a számukra a családi otthont, az elemi szükségleten kívül az idős, sérülékeny emberek megóvását, koruknak és mentális állapotuknak megfelelő fizikai, egészségügyi és mentálhigiénés ellátását biztosítja.

Az Idősek Otthona pályázati támogatás igénybe vételével felújításra került, azonban a működést engedélyező hatóság az egy ellátottra jutó lakóterület nagysága miatt 22 főről 21-főre csökkentette az engedélyezett férőhelyek számát.

	<i>Ellátottak átlagszáma</i>	<i>Kihasznátság</i>	<i>Várakozók száma</i>	<i>Átlagéletkor</i>
2010. év	21 fő	100%	8 fő	80
2011. év	21 fő	100%	14 fő	80
2012. év	21 fő	100%	19 fő	82
2013. év	20 fő	95%	18 fő	82
2014. év	21 fő	100%	12 fő	81

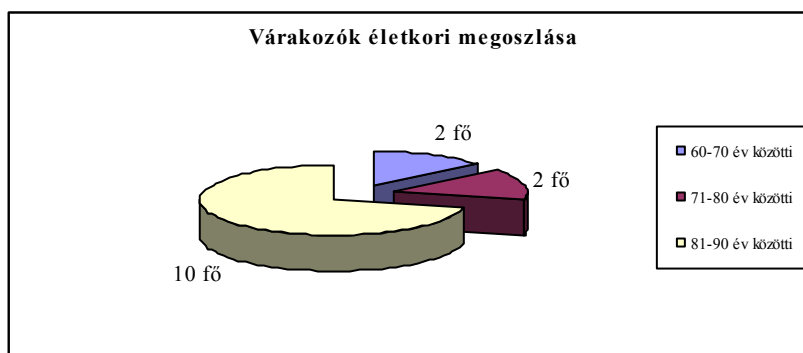
forrás: ESZK- saját készítésű tábla

A legnagyobb probléma, hogy sok a várakozó, jelenleg 14 fő várja felvételét az otthonba, ebből 13 fő nő, 1 fő férfi.

forrás: ESZK- saját készítésű tábla

Szociális helyzetükre jellemző, hogy egyedül élnek, a család nem képes ellátni őket. Egészségügyi állapotukat tekintve többen magas vérnyomással, cukorbetegséggel küzdenek, jellemző a csontritkulásos beteg, nagy részük mozgáskorlátozott, vannak köztük fogyatékkal élők is. A várakozók többsége 80 éven felüli.

forrás: ESZK

Nógrád megyében még az alábbi idősok otthonai működnek:

a) A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásában működik az Ezüsfenyő Idősok Otthona (Bátónyterenye, Makarenkó út 24.), mely két feladat-ellátási helyen látja el feladatait, illetve a Baglyaskő Idősok Otthona (Salgótarján, Petőfi út 92-94., Füleki út 52.).

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásában működő intézmények

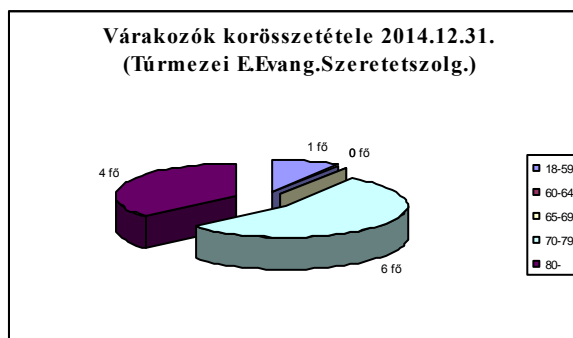
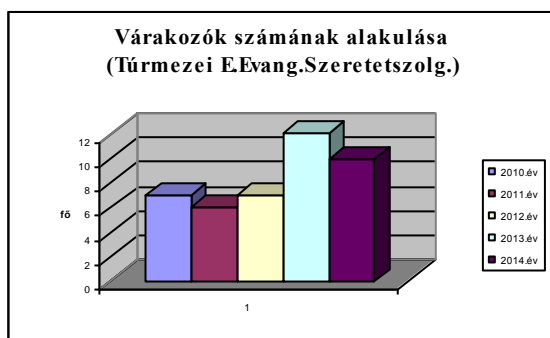
	<u>Ezüsfenyő Idősok Otthona</u>				<u>Baglyaskő Idősok Otthona</u>	
	<u>Bátónyterenye</u>		<u>Mizserfa</u>			
	<u>eng.férő-hely</u>	<u>ell.szám</u>	<u>eng.férő-hely</u>	<u>ell.szám</u>	<u>eng.férő-hely</u>	<u>ell.szám</u>
2010.12.31.	210 fő	207 fő	156 fő	153 fő	140 fő +	138 fő
2011.12.31.		206 fő		148 fő	74 fő	148 fő
2012.12.31.		205 fő		148 fő	=214 fő	146 fő
2013.12.31.		207 fő		151 fő	144 fő	
2014.12.31.		203 fő		154 fő	147 fő	

(Forrás: Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Nógrád Megyei Kirendeltsége adatai)

b) Nógrád megyében két egyházi fenntartó is működtet idősok otthonát. Mindkét intézmény ellátási területe Magyarország egész területe.

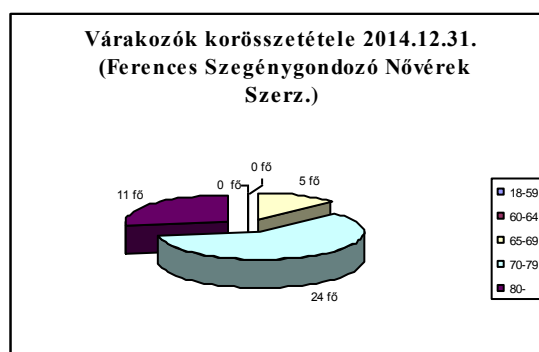
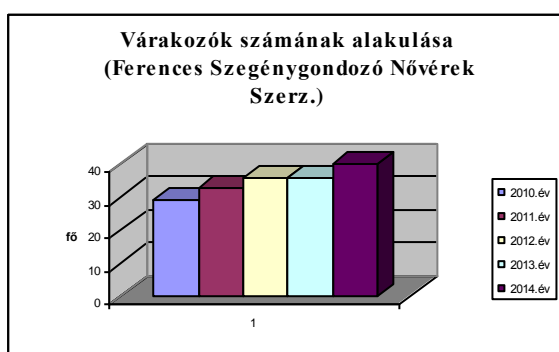
A Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásában működik a balassagyarmati Túrmezei Erzsébet Evangélikus Szeretetszolgálat, mely 17 fő engedélyezett férőhelyen biztosít idősok otthona bentlakásos intézményi ellátást.

Az elhelyezésre várakozók száma 2014.12.31-én 11 fő, mely közül mindegyik egyedül élő nő.

forrás: Túrmezei Erzsébet Evangélikus Szeretetszolgálat

A Ferences Szegénygondozó Nővérek Szerzetesrendje Szécsényben 30 fő engedélyezett férőhelyen működteti az idősek otthonát.

forrás: Ferences Szegénygondozó Nővérek

A várakozók szociális helyzetét tekintve túlnyomórészt egyedül élő, kevés jövedelemmel rendelkező nyugdíjasok.

Az a települési önkormányzat, ahol harmincezer főnél több állandó lakos él időskorúak gondozóházát köteles biztosítani. A gondozóházba azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

Az idősek átmeneti ellátását szolgáltatási szerződés alapján a „Baglyaskő” Idősek Otthona látja el 10 férőhelyen.

	Ellátottak száma	Átmeneti ellátásában részesülők korcsoport szerinti megoszlása				
		18-59	60-64	65-69	70-79	80-
2010.12.31.	5 fő	3	1	-	1	-
2011.12.31.	10 fő	3	1	2	4	-
2012.12.31.	8 fő	2	1	3	2	-
2013.12.31.	2 fő	1	-	-	1	-
2014.12.31.	8 fő	-	1	1	2	4

forrás: Szociális Gyermekvédelmi Főigazgatóság Nógrád Megyei Kirendeltsége

2014.12.31-ei nyilvántartás szerint a várakozók száma 4 fő, akik élethelyzetük miatt jelenleg még nem szeretnék az ellátást igénybe venni.

Az idősellátás terén civil szervezetek és pályázati források bevonásával keresni kell a megoldást a magára maradt idős emberek számára elérhető nyugodt, biztonságos éveket kínáló nyugdíjas otthonok, lakópark(ok) kialakítására.

Fontos feladat az idősek széleskörű tájékoztatása az elérhető szolgáltatásokról.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége tekintetében beazonosított problémák jelenleg is aktuálisak. Ezekon kívül a felülvizsgálat során az alábbi új problémák megjelentetése is szükséges.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Idősek széleskörű tájékoztatása az elérhető szolgáltatásokról, igénybe vehető támogatásokról	Idősek ismereteinek bővítése, a folyamatos információáramlás biztosítása, tájékoztató anyag összeállítása, számukra elérhetővé tétele.
Az idős, mozgásukban korlátozott emberek gyakran a bűnözők céltáblájává válnak.	Emberi kapcsolatos erősítése, szomszédok egymásra figyelésének ösztönzése. Áldozattá válás megelőzése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Salgótarjánban a fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre olyan konkrét, értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

A Nógrád Megyei Kormányhivatal Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztályától kapott információk alapján az alábbi adatokat ismerjük:

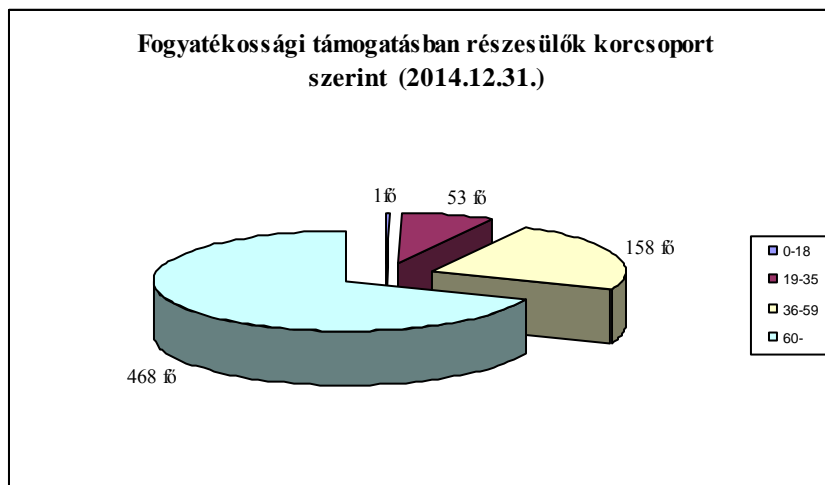
Salgótarján lakosai közül 2014. december 31-én 680 fő részesült fogyatékossgai támogatásban, ebből mind a 680 fő súlyosan fogyatékos. Halmazottan fogyatékos személyek száma: 20 fő volt. Magasabb összegű családi pótlékra összesen 473 fő volt jogosult.

fogyatékossgai típus	létszám
autista	2 fő
értelmi fogyatékos	48 fő
hallási fogyatékos	58 fő
látási fogyatékos	258 fő
mozgásszervi fogyatékos	294 fő
halmazottan fogyatékos	20 fő
összesen	680 fő

Forrás: Nm-i Kormányhivatal Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztály

Megjegyzés: A fogyatékos személyek száma valójában ennél több, erről azonban csak becslésekkel (iránymutatónak számítva az érdekvédelmi szervezetek tagságát) rendelkezünk. Az Abigél Közhasznú Egyesület személyes kapcsolatrendszerében pl. 38 fő autista személy van.

A fogyatékossgai támogatásban részesülők száma csak egy iránymutatást jelent, mivel abban nem szerepelhetnek a kiskorú fogyatékos személyek, valamint azok sem, akik a támogatás helyett megtartották a magasabb összegű családi pótlékot, illetve nem igényeltek támogatást, vagy annak folyósítását valamilyen oknál fogva szüneteltetik. Az emelt összegű családi pótlékban részesülő hallássérült, látássérült, mozgássérült, értelmi fogyatékos vagy autista személy is súlyos fogyatékosnak minősül, attól függetlenül, hogy az ellátást, amiben részesül – másképpen nevezik. Tehát ennél lényegesen több a fogyatékkal élő személyek száma mindegyik fogyatékossgai típusnál. Csupán az ellátás alapján nem célszerű felmérni a fogyatékkal élők számát.

Forrás: Nm-i Kormányhivatal Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztály

A fogyatékossgai támogatásban részesülők 68,8 %-a 60 éven felüli, 23,2 %-a 36-59 év közötti személy.

A fogyatékossgai támogatásban részesülők száma csak egy iránymutatást jelent, mivel abban nem szerepelhetnek a kiskorú fogyatékos személyek, valamint azok sem, akik a támogatás helyett megtartották a magasabb összegű családi pótlékot, illetve nem igényeltek támogatást, vagy annak folyósítását valamilyen oknál fogva szüneteltetik. Az emelt összegű családi pótlékban részesülő hallássérült, látássérült,

mozgássérült, értelmi fogyatékos vagy autista személy is súlyos fogyatékosnak minősül, attól függetlenül, hogy az ellátást, amiben részesül – másképpen nevezik. Tehát csupán az ellátás alapján nem célszerű felmérni a fogyatékkal élők számát.

Az adatokhoz való hozzájárulás nehézségét tükrözi az is, hogy a Nm-i Kormányhivatal Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztálya az emelt összegű családi pótlékban részesülők esetében nem tud fogyatékosági típusonként adatokat lekérdezni, az Oktatási Hivatal pedig csak feladatellátási helyre vonatkozóan tud tanulói adatokat szolgáltatni, lakcímre vonatkozóan nem tud szűrni.

Az Oktatási Hivatal Tanügy-igazgatási és Területi Koordináció Főosztálya adatai szerint salgótarjáni feladatellátási helyen (Salgótarjáni területén lévő oktatási intézmények) a 2014/2015-ös tanévben 188 fő fogyatékkal élő gyermek tanult.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, oktatása

2014/2015-ös tanév	enyhén ért.fogy.	középsúly. ért.fogy.	nagyot-halló	gyengén-látó	mozgás-szervi	beszéd-fogy.	autizmus spektrum zavar	összesen
Integráltan	20	0	9	4	10	17	4	64
Gyógyped.tanterv alapján	81	25	0	0	0	0	18	124
Összesen	101	25	9	4	10	17	22	188

forrás: Oktatási Hivatal

A salgótarjáni Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskolában a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján folyik a sajátos nevelési igényű, autista spektrum zavarral, testi, érzékszervi, értelmi fogyatékkal élő gyermekek nevelése, oktatása. Az oktatási intézmény adatai szerint például az autista óvodások, tanulók száma jelenleg 44 fő, melyből salgótarjáni lakhellyel rendelkező 25 fő.

Az Abigél Közhasznú Egyesület személyes kapcsolatrendszerében 38 fő autista személy van, melyek lakóhelyéről nem rendelkezünk információkkal.

Mindezek mutatják, hogy járási szinten a fogyatékkal élők fogyatékosági típusonkénti számáról pontos számadatokkal jelenleg nem rendelkezünk.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

Salgótarjáni székhelyű/telephelyű megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató akkreditált munkahely mindössze 2 db található, a Mozgáskorlátozottak Egymást Segítő Egyesülete (MESE) és a PCT Office Kft. Természetesen nagyobb foglalkoztatók is alkalmaznak megváltozott munkaképességűeket, erre ösztönöz is minden munkáltatót az a jogszabály, amely szerint minden 25 fő után 1 fő megváltozott munkaképességű foglalkoztatása kötelező, ellenkező esetben komoly összeget kell fizetnie minden munkáltatónak.

REHAB akkreditáció keretében Salgótarjában és járásában megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató cégek

Cég megnevezése	Székhely-telephely	Salgótarjában foglalkoztatott személyek száma (2016.szeptember)
Man At Work Kft.	8272 Óbudavár, Fő utca 31.	30 fő
HSA Kft.	4024 Debrecen, Batthyány utca 12-1. fszt. 1.	30 fő
Human Centrum Kft.	1075 Budapest, Holló u. 3-9	30 fő
PCT Office Kft.	3100 Salgótarján, Rákóczi út 58.	5 fő
Credit Up Kft.	4032 Debrecen, Kertváros utca 3.	30 fő

Salgótarjáni Mozgássérültek Egymást Segítők Egyesülete	3100 Salgótarján Löwy Sándor 12-14.	9 fő
Axamo Kft.	3127 Kazár, Hámán Kató út 1.	38 fő

forrás: MESE

A fogyatékossgal élő személyek közfoglalkoztatás keretében csak korlátozottan - napi 6 órát meg nem haladó munkaidőben - foglalkoztathatók. A közfoglalkoztatás feltétele a munkanélküli státusz megléte, a fogyatékossgai támogatásban részesültség nem kizáró ok. A közfoglalkoztatók részéről felmerülő igények miatt azonban foglalkoztatásuk nem számottevő, bár a jogszabályi változások egyre nagyobb teret engednek a fogyatékkal élők közfoglalkoztatásában való részvételének biztosításához.

A fogyatékkal élők minél nagyobb számú foglalkoztatási lehetőségeinek érdekében ösztönözni kell a vállalkozásokat, civil szervezeteket rehabilitációs akkreditációjuk megtételére.

A MESE az OKIDE jóvoltából az NCTA-2015-10974-D kódszámú „Jövőformáló’ Pályaválasztást támogató rendszer kialakítása fogyatékos és egészségkárosodott fiatalok számára” elnevezésű projekt résztvevője. A pályázat célcsoportja a fogyatékos és egészségkárosodott fiatalok. A programban résztvevő célcsoport tagja: 150 fő.

A projekt rövid távú célja, hogy a K+F+I alapján kialakításra kerüljön a fogyatékkal élő, és egészségkárosodott fiatalokkal, pályaaorientációval foglalkozó szervezetek számára egy komplex, fenntartható pályaválasztási rendszer, és ehhez kapcsolódó módszertan, kiegészítve e szervezetek meglévő tudását. A hosszú távú célunk a résztvevő szervezetek szakmai munkájának segítése mellett az, hogy a fogyatékkal, tartós betegséggel élő fiatalok is a társadalom önálló és sikeres tagjaivá válva, aktív munkavállalóként megfelelő életminőséget biztosíthassanak maguknak, növekedjen önbecsülésük és személyiségjegyeik között az erősségek kerüljenek előtérbe. A megvalósításban, a MESE, mint megyei együttműködő partnerszervezet vett részt, amelyik úgynevezett Aktív Pontot működtet Nógrád megyében, Salgótarjánban Löwy S.út 12-14 sz. alatt. A MESE rendelkezik munkaerő–piaci, és szociálisinformáció adás akkreditált minősítésével.

A projekt 2015. április 1- 2016. március 31-ig tartott. A program keretében egészségkárosodott fiatalok munkaerő–piaci tanácsadói képzésen 2 fő vett részt.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Az ESZK által nyújtott szolgáltatások közül a **támogató szolgáltatás** a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatallal kötött finanszírozási szerződések útján történik.

Ezen ellátások esetében szerződő fél – a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően – a társulás székhelyönkormányzata, az ellátást ugyanakkor a társulás biztosítja. A támogatás átadását a társulás, a székhelyönkormányzat, valamint az ESZK közötti háromoldalú megállapodás rendezi.

	Ellátottak száma
2012. év	34 fő
2013. év	40 fő
2014. év	39 fő

forrás: ESZK

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A szociális ellátásokat igénybevevők között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, specializált nyilvántartott adattal azonban nem rendelkezünk a célcsoportra lebontva.

7.1.1. számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
----	--	---

2008	570	28
2009	535	29
2010	491	30
2011	1505	34
2012	1416	31
2013	1332	36
2014	1264	46

forrás: TEIR

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

7.3.1. táblázat – Akadálymentesítés 1.

		Igen/nem								
		Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
oktatási intézmények	alapfok	igen	nem	igen	igen	igen	nem	nem	nem	
	középfok	igen	nem	igen	igen	igen	nem	nem	nem	
	felsőfok									
egészségügyi intézmények	fekvőbeteg ellátás	igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen	
	járó beteg szakellátás	igen	nem	igen	igen	igen	igen	nem	nem	
	alapelátás	nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	
kulturális, művelődési intézmények		igen	nem	igen	igen	igen	nem	nem	nem	
önkormányzati, közigazgatási intézmény		igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen	fogyatékos-barát intézmény
igazságszolgálati, rendőrség, ügyészség		igen	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	
szociális ellátást nyújtó intézmények		nem	nem	igen	igen	nem	nem	nem	nem	

Forrás: helyi adatgyűjtés, személyes tapasztalat, fogyatékos ügyi referens információi, fogyatékosok civil szervezetei

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

7.3.3. táblázat - Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítettség a közlekedésben

	Igen/nem								
	Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
Közterület (utca/járda, park, tér)	nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	s üllyesztett szegély, hangos jelzőlámpa
Helyi és távolsági tömegközlekedés	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	
Buszpályaudvar, buszvárók	nem	nem	igen	igen	igen	nem	nem	nem	
Vasútállomás	nem	nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	

Forrás: helyi adatgyűjtés, a vizsgált területen az önkormányzat szociális ügyekkel foglalkozó munkatársától és az érdekvédelmi szervezetek vezetőitől

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A sajátos nevelési igényű - szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista gyermekek, tanulók nevelését, oktatását egy speciálisan erre a célra létrehozott intézmény, az *Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola* biztosítja.

A társulás fenntartásában Salgótarjában működő *Félsziget Napközi- és Lakóotthonban* 20 fő engedélyezett férőhelyszámon biztosított a középsúlyos értelmileg akadályozott és halmozottan sérült, valamint autista személyek nappali ellátása.

Az ellátás az elsősorban saját otthonukban élő harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes, vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére.

Félsziget Napközi- és Lakóotthon

	2010.év	2011.év	2012.év	2013.év
Férőhely	20 fő	20 fő	20 fő	20 fő
Ellátottak átlagszáma	13 fő	12 fő	12 fő	12 fő
Kihasználtság	65%	60%	60%	60%

forrás: ESZK

Intézmény megnevezése	Engedélyezett férőhelyek száma (fő)	Kihasználtság (%)
Félsziget Napközi- és Lakóotthon (Salgótarján, Forgách A. út 88.)		
Napközi Otthon	20	50
Lakóotthon	12	100

Tekintettel arra, hogy a lakóotthoni ellátás biztosítása állami feladat, a fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthonának működtetése az SZGYF-el, mint feladatellátásra köteles állami fenntartóval kötött megállapodás útján történik.

A Társulási Tanács határozatban kifejezte szándékát a Félsziget Napközi- és Lakóotthon által nyújtott ellátások (fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona, valamint fogyatékos személyek nappali ellátása) 2016. január 1-jétől állami fenntartásba történő átadására azzal, hogy a társulás az intézmény működtetéséhez támogatást nem biztosít.

2016. januárjában az intézmény állami fenntartásba vételét illetően az SZGYF-től pozitív válasz érkezett, ezért megkezdődhetnek az átadás-átvételtre vonatkozó tárgyalások. Az átvétel tervezett időpontja – az SZGYF tájékoztatás szerint – 2017. január 1.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége tekintetében beazonosított problémák jelenleg is aktuálisak. Ezeken kívül a felülvizsgálat során az alábbi új problémák megjelentetése szükséges.

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Sérült gyermekek a családban	Fogyatékkal élő gyermeket nevelő családok, szülők, gondozók komplex támogatása, szakemberek bevonásával.
Egyenlő hozzáférés, egyenlő esély	Önálló közlekedést segítő fejlesztések támogatása, információk elérésének segítése, akadálymentesítés.
Info-kommunikációs akadálymentesítése hiánya	Hallássérült személyek (siketek és nagyothallók) számára életvitel megkönnyítése, információhoz jutás segítése.
A fogyatékossgal élőket és az abból fakadó élethelyzetet nem, vagy csak kevéssé ismerik az emberek	A társadalom elfogadó, segítő attitűdjének elérése, a szolgáltatások könnyebb igénybevétele az érintett családok jobb életminősége érdekében.
Kevés az autizmusban képzett szakember, kirekesztődés, specifikus szolgáltatások hiánya	Az autista gyerekek és felnőttek egyenlő módon tudjanak a szociális ellátórendszer igénybevevői lenni. Szakemberek specifikus képzése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

Az intézkedési területek részletes kifejtése (új intézkedések)

Romák és mélyszegénységben élők

Intézkedés címe:	I.7. A romák és mélyszegénységben élők egészségügyi problémáinak mérséklése, megelőzése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Egészségügyi problémák, egészségtelen környezet, rossz életkörülmények, elhanyagolt állapot, betegségek tüneteinek nem felismerése
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R.: Prevenció és felvilágosítás. Olyan városi pontok működtetése, ahol tisztálkodási, mosási lehetőség van, együttműködés egészségügyi szervezetekkel, civil szervezetekkel K.: Korai szakasztól egészen felnőttkorig egészséges életmódra nevelés, szűrővizsgálatok szervezése, és ezeken való rendszeres megjelenés szorgalmazása H.: További, tisztálkodási, mosási lehetőségnek helyet adó városi pontok kialakítása, Mobil szűrőállomások működtetése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A Csillag Szolgáltatópont továbbműködtetése, a tisztálkodási, mosási lehetőség biztosítása a Csillag Szolgáltatópontban, valamint újabb, pályázati forrásból megvalósított szolgáltatópontokban. Kapcsolatfelvétel és együttműködés kialakítása a felnőtt házi orvosokkal, házi gyermekorvosokkal, fogorvosokkal a szakellátást nyújtó Szent Lázár Megyei Kórházzal folyamatos szűrővizsgálatok lehetővé tétele érdekében. Lehetőség szerint mobil szűrőállomások működtetése.
Résztevők és felelős	Résztevők: SMJV Polgármesteri Hivatal Népjóléti Iroda munkatársai, felnőtt házi orvosok, házi gyermekorvosok, fogorvosok, ESZK, Szent Lázár Megyei Kórház munkatársai, Nógrád Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály munkatársai, Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezetének munkatársai, adománygyűjtéssel foglalkozó civil szervezetek, óvodák, védőnők. Felelős: Területért felelős alpolgármester
Partnerek	Alapellátásban dolgozó orvosok, Szent Lázár Megyei Kórház Nógrád Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezete, Salgótarján Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata
Határidő(k) pontokba szedve	R.: 2017.12.31. K.: 2018.12.31. H.: 2020.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R.: felvilágosító rendezvényeken részt vevők száma, együttműködési megállapodások száma, K.: Szűrővizsgálatokba bevont személyek száma, szűrővizsgálatok gyakorisága H.: újonnan kialakított szolgáltatópontok száma, szolgáltatások sokrétősége, mobil szűrőállomások száma, szűrések gyakorisága, igénybevevők száma Fenntarthatóság: folyamatos együttműködés, szűrővizsgálatok lehetőségének folyamatos kommunikálása, a szűrővizsgálatok eredményei alapján a szükséges kezeléshez történő hozzájárulás elősegítése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pályázatok megjelenésének, sikerességének biztonsága. Résztevő szakemberek esetleges elmozdulása a rendszerből valamilyen oknál fogva. A célcsoport passzivitása, érdektelensége; A folyamatok dokumentáltságának alapos kidolgozásának hiánya.
Szükséges erőforrások	humán erőforrás, pályázati forrás

Intézkedés címe:	I/8. Eladósodás, adósságcsapdába került családok számának növekedése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A mélyszegénységben élők lakásfenntartási problémái, fizetési nehézségei, pénzkezelési ismeretek hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R.: Egyéni és csoportos foglalkozások keretében a családok hosszabb távú, a gazdálkodás minden elemére vonatkozó tervezésében való segítség, tanácsadás, , K.: Előtakarékossági, finanszírozási lehetőségek, támogató megoldások megismertetése H.: Adósságrendezés lehetőségeinek, adósságrendezési eljárásnak a kidolgozása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A család- és gyermekjóléti központ, illetve szolgálat munkatársainak bevonásával, illetve külső szakemberek (banki, pénzügyi tanácsadók) meghívásával egyéni és csoportos foglalkozások, tanácsadások szervezése. Egyénekre szabott adósságrendezési programok kidolgozása
Résztevők és felelős	Résztevők: SMJV Polgármesteri Hivatal Népjóléti Iroda munkatársai, ESZK munkatársai, adósságkezelési tanácsadó. Felelős: Területért felelős alpolgármester
Partnerek	ESZK, Salgótarján Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata, Nógrád Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya Igazságügyi Osztálya Közüzemi szolgáltatók Bankok
Határidő(k) pontokba szedve	R.: 2018.12.31. és folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R.: Foglalkozások, tanácsadások száma, gyakorisága, résztvevők száma, K.: Felvilágosító alkalmak, tanácsadások száma, résztvevők száma H.: Adósságrendezési eljárásba bevont személyek, családok száma.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A célcsoport anyagi hozzájárulásának (önerő) hiánya Szolgáltatók passzivitása Az adósságrendezési eljárásban érintett közüzemi szolgáltató, illetve pénzügyintézet együttműködésének megnyerése a minél kedvezőbb feltételek megteremtése érdekében.
Szükséges erőforrások	A célcsoport anyagi hozzájárulása, pályázati forrás

Intézkedés címe:	I/9. Romák és mélyszegénységben élők szociális helyzetének megismerése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A mélyszegénységben élők és a romák helyzete terén történő vizsgálatoknál nagyon sok esetben nem tudunk konkrét adatokra támaszkodni. Nem ismert a mélyszegénységben élő / roma lakosság tényleges száma, nincs pontos képünk aktuális szociális helyzetükről, lakóköörülményeiről
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R.: A szociológiai felmérés megalapozása, kérdőívek, adatlapok kidolgozása K.: Adatgyűjtés a felméréshez H.: A szociológiai felmérés elkészítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Szociológiai felmérés elkészítése, mely megmutatja a helyi társadalom rétegződését, térbeli elhelyezkedését, a helyi társadalmi viszonyok rendszerét. Feltérképezi a városunkban élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, ezen belül a nemzetiségi népesség számának, szociális helyzetének, életkörülményeit.
Résztevők és felelős	Résztevők: SMJV Polgármesteri Hivatal Népjóléti Iroda munkatársai, ESZK munkatársai, szociológusok (szociológus hallgatók). Felelős: Területért felelős alpolgármester
Partnerek	ESZK, Salgótarján Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata
Határidő(k) pontokba szedve	R.: 2018.12.31. K.: 2020.12.31. H.: 2021.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	H.: A szociológiai felmérés elkészítése, annak részletessége, az adatok pontossága, a felmérés eredményének felhasználása pályázatokhoz, további célkitűzésekhez.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A célcsoport passzivitása, humán erőforrás és pénzügyi erőforrás hiánya. A felmérés célcsoport saját környezetében való készítése, segítségnyújtásként történő elfogadtatása, az együttműködés hasznosságának megismertetése
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, Pályázati forrás és, önkormányzati pénzügyi hozzájárulás bevonása

Intézkedés címe:	I/10. A hajléktalanság problémái
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A hajléktalan emberek komplex, speciális ellátásának hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R.: Az utcai szociális munka, mint hiányzó szociális alapellátás feltételeinek megteremtése K-H.: Egy átfogó „hajléktalanpolitika” kidolgozása, mely megoldási javaslatokat kínál a hajléktalanság visszaszorítására. „Hajléktalan központ” létrehozása, félutas házak kiépítése, szociális bérlakásállomány átalakítása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	R.: Átfogó felmérés, helyzetelemzés elkészítése a hajléktalan ellátórendszerben és azon kívül élő hajléktalanok számáról, életkörülményeiről. Pályázati lehetőségek kiaknázása az utcai szociális munka feltételeinek megteremtése, A hajléktalanok minél szélesebb körben történő bevonása a közfoglalkoztatási programokba, a jelenlegi, hajléktalanok foglalkoztatására irányuló közfoglalkoztatási programban résztvevők létszámának bővítése. K.: a hajléktalan központ, valamint a félutas házak kialakítása. A hajléktalan szállón élők egészségügyi- mentális képességeik fejlesztése, szakemberek bevonásával a munka világába való visszatérés érdekében. Alacsony költségigényű szociális bérlakásállomány kialakítása, a hajléktalan szállóról történő kivezetés fokozatainak biztosítása H.: Támogató szervezetek, munkahelyek felkutatása, visszavezetés a munka világába.
Résztvevők és felelős	Résztvevők: SMJV Polgármesteri Hivatal Népjóléti Iroda munkatársai, ESZK munkatársai, Salgó Vagyon Kft. munkatársai, Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Kft. munkatársai Felelős: Területért felelős alpolgármester
Partnerek	ESZK, Egészségügyi, szociális szakellátó intézmények, egyházak, civil szervezetek Salgó Vagyon Kft. Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Kft.
Határidő(k) pontokba szedve	R.: 2018.12.31. K.: 2020.12.31. H.: folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: A felmérés, helyzetelemzés elkészülte Közfoglalkoztatási programban résztvevő hajléktalan személyek számának alakulása, utcai szociális munka feltételeinek megteremtése. K.: Hajléktalan központ, félutas házak kialakítása, szociális bérlakásállomány átalakítása. Munkát vállaló hajléktalanok számának alakulása; H.:Hajléktalan ellátásból továbblépők száma, utánkövetése A felmérés célcsoport saját környezetében való készítése, segítségnyújtásként történő elfogadtatása, az együttműködés hasznosságának megismertetése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A célcsoport passzivitása, együtt nem működése. Pályázati források hiánya Közfoglalkoztatási programok indításának hiánya Munkaadók passzivitása Megfelelő ingatlanok hiánya.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, Pályázati forrás és, önkormányzati pénzügyi hozzájárulás bevonása

Gyermekek

Intézkedés címe:	II/1 (kiegészítés) Családoknál a kialakult veszélyeztető tényezők csökkentése, megszüntetése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Növekszik gondozás alatt lévő gyermekek száma, iskolai problémák, csavargás, iskolakerülés, súlyos magatartási, beilleszkedési zavarok
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Biztonságos családi háttér kialakítása a gyermekek számára: R: partnerek bevonása, intézkedési terv kidolgozása K: programok, fórumok szervezése, veszélyhelyzetet jelző figyelő szolgálat, <i>esélyegyenlőségi koordinátori hálózat kialakítása</i> , intézményi ellátások H: az intézkedések révén a veszélyeztető tényezők lehetőség szerinti megelőzése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Családgondozás rendszerének hatékonyabbá tétele, <i>esélyegyenlőségi koordinátori hálózat kialakítása, mely segítené az elfogadást, a kapcsolattartást, a kommunikációt a családokkal;</i> Életvezetési tanácsadás, családsegítés, gyermekvédelmi szociális ellátások körének bővítése, gyermekek napközbeni ellátását biztosító szolgáltatások fejlesztése, gyermekvédelmi jelzőrendszer hatékony működtetése, köznevelési intézményrendszer fenntartói változása miatt az önkormányzat szerepének átgondolása.
Résztvevők és felelős	Területért felelős alpolgármester
Partnerek	Önkormányzat, Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat, KLIK
Határidő(k) pontokba szedve	R: 2018.12.31. K: 2020.12.31. H: 2022.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Intézkedési terv, ellátások száma, a Szolgálat statisztikai alapján R: Intézkedési terv készítése K: Szervezett programok H: Esetszámok alakulása Pénzügyi lehetőségek rendelkezésre állása esetén folyamatosan fenntartható
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szakemberek, bevont célcsoport, pályázatok
Szükséges erőforrások	Pályázati pénzügyi forrás

Intézkedés címe:	II/5. A gyermekek szocializálódásának elősegítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A gyermekek első közösségbe kerülésekor jelentkező együttélés, társas érintkezés szabályait nem ismerők számának növekedése, hiperaktív és pszichés problémákkal küzdő gyermekek beilleszkedési zavarai, agresszió megjelenése
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R. – K.: A szociális segítség eszköztárának kialakítása, kompetens szakemberek bevonása az óvodai szociális segítségbe. Együttműködések kialakítása, fejlesztési tervek készítése H.: Utánkövetés
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	R.: Helyzetfelmérés, az óvodába járó gyermekek nevelési-gondozási problémáinak, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségeinek, kompetenciájának felmérése, szakértői bizottság, valamint a család- és gyermekjóléti központoknál foglalkoztatott szociális segítők által, a szülők, valamint a pedagógusok bevonásával K.: A gyermekeknél feltárt problémák figyelembevételével - a szülők és a pedagógusok bevonásával - a prevenciót erősítő és elősegítő fejlesztési tervek készítése, egyéni, csoportos és közösségi segítő tevékenység kialakítása, szükség esetén a gyermek szakember felé történő irányítása H.: A vizsgált és gondozott gyermekek szocializálódásának nyomonkövetése az általános iskola befejezéséig
Résztevők és felelős	SMJV Polgármesteri Hivatal Népjóléti Iroda munkatársai, ESZK munkatársai, Salgótarjáni Összevont Óvoda pedagógusai, Nógrád Megyei Pedagógiai Szakmai Szolgáltató és Szakszolgálati Intézet Házi gyermekorvosok Felelős: Területért felelős alpolgármester
Partnerek	ESZK munkatársai Salgótarjáni Összevont Óvoda Nógrád Megyei Pedagógiai Szakmai Szolgáltató és Szakszolgálati Intézet Házi gyermekorvosok, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	R-K.: 2017. 12.31. H.: folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R-K.: Helyzetfelmérés összeállítása. Fejlesztésbe bevont gyermekek száma, fejlesztési tervek elkészítése H.: A fejlesztésbe bevont gyermekeknél szükségessé váló család- és gyermekvédelmi intézkedések száma, típusa Fenntarthatóság: A nyomonkövetés mellett a szükséges segítség és együttműködés folyamatos biztosítása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szülők passzivitása, megfelelő képesítésű és számú szociális segítő foglalkoztatásának hiánya, túl sok „problémás” gyermek egy-egy intézményben, a szociális segítők leterheltsége. Szükség esetén a szociális segítők tagóvodák közötti „átjárásának” lehetővé tétele, szoros és hatékony együttműködés kialakítása a családok és a szakemberek között.
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, központi költségvetési forrás lehívása, önkormányzati pénzügyi hozzájárulás bevonása

Intézkedés címe:	II/6. A gyermekek lemorzsolódásának csökkentése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A gyermekek már 10-12 éves korban lemorzsolódnak, kikerülnek a rendszeres iskolai oktatásból, magántanulók lesznek, a 8 általános iskolai osztályt sem fejezik be.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A gyermekek minimum a 8 általános iskola, illetve egy szakma megszerzéséig jussanak el. R. : Javaslattétel a magántanulói státusz megadásával kapcsolatos jogszabály megfelelő alkalmazása, esetleges jogszabály módosításra javaslat tétele K.: Együttműködések kialakítása, a komplex telepprogram folytatása, tanodák működtetése H.: Minél több gyermek sikeresen elvégezze a 8 általános iskolai osztályt, szerezzen minimum egy szakmát
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	R.: A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításának kezdeményezése (a magántanulói státusz megadása feltételeinek szigorítása) K.: Együttműködés kialakítása a KLIK, a pedagógiai szakszolgálat, a család- és gyermekjóléti szolgálatok, valamint tanodát működtető civil szervezetek között. A köznevelési intézmények ösztönzése új pedagógiai módszerek bevezetésére. Fejlesztő szakemberek minél szélesebb körben történő bevonása, felzárkóztató kiscsoportos foglalkozások tartása szakemberek, gyermekek és szülők részvételével. Tanodai foglalkozásokkal elősegíteni a gyermekek iskolai felkészülését (képességeik és készségeik fejlesztését), szabadidejük hasznos eltöltését. H.: A gyermek sikerorientálttá tétele, fejlődésének nyomonkövetése
Résztevők és felelős	SMJV Polgármesteri Hivatal Népjóléti Iroda munkatársai, ESZK munkatársai, Pedagógusok Nógrád Megyei Pedagógiai Szakmai Szolgáltató és Szakszolgálati Intézet Civil szervezetek Felelős: Területért felelős alpolgármester
Partnerek	KLIK ESZK Nógrád Megyei Pedagógiai Szakmai Szolgáltató és Szakszolgálati Intézet
Határidő(k) pontokba szedve	R.: 2017.12.31. K.: 2018.12.31. H.: folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R.: Történik-e jogszabály-módosítás K.: Együttműködési megállapodások száma, foglalkozások száma, gyakorisága, bevont gyermekek száma, komplex telepprogram, tanodák működése H.: A 8 általános iskolai osztályt elvégzett gyermekek, szakmát szerzettek számának alakulása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Gyermekek, szülők passzivitása, megfelelő képesítésű és számú szakemberek hiánya, pedagógusok leterheltsége
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, pályázati forrás, önkormányzati hozzájárulás

Intézkedés címe:	II/7. A gyermekek korai fejlesztése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A korai fejlesztés és a hozzá kapcsolódó információk hiánya. A szülők aluliskolázottsága, zárkózottsága miatt a korán feltárható problémák felismerésének hiánya
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R.-K.: Tájékoztató anyagok készítése, tájékoztató előadások szervezése, Biztos Kezdet szemlélet elterjesztése, együttműködések kialakítása H.: Fejlesztő szolgáltatás bővítése, esetleg civil szervezetek bevonásával Biztos Kezdet Gyerekház kialakítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A védőnők, óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, házi gyermekorvosok, szakértői bizottság bevonásával tájékoztatók összeállítása. A tájékoztató anyagok és eljuttatása a szülőkhöz a védőnők, családgondozók, óvónők bevonásával. Tájékoztató előadások tartása, egyéni foglalkozások lehetővé tétele. Korai fejlesztést végző civil szervezetek felkutatása, együttműködés kialakításának elősegítése Biztos Kezdet Gyerekházak kialakítása, amely biztosítaná a gyermekek korai képességgondozását, a korai fejlesztéshez kapcsolódó speciális szolgáltatásokat, lehetőséget nyújtana a szülői kompetenciák elsajátítására.
Résztevők és felelős	SMJV Polgármesteri Hivatal Népjóléti Iroda munkatársai, védőnők, óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, házi gyermekorvosok, szakértői bizottság, fejlesztő szakemberek Felelős: területért felelős alpolgármester
Partnerek	ESZK, Salgótarjáni Összevont Óvoda Nógrád Megyei Pedagógiai Szakmai Szolgáltató és Szakszolgálati Intézet Házi gyermekorvosok GÉZENGÚZ Alapítvány a Születési Károsultakért
Határidő(k) pontokba szedve	R.: 2018.12.31., ill. folyamatos K.: folyamatos H.: 2020.12.31., ill. pályázati forrástól függően
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R.-K.: Tájékoztató anyagok eljuttatása az érintettekhez, kisiskolás korban – felmenő rendszerben – az SNI-s gyermekek számának változása. H.: Rendellenességek korai felismerése, kezelések, fejlesztések igénybe vétele. Korai fejlesztést végző szervezetek számának alakulása, az általuk nyújtott szolgáltatások bővülése, Biztos Kezdet Gyerekház létrejötte, működése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Szülők aluliskolázottsága, zárkózottsága. Anyagi forrás hiányában Biztos Kezdet Gyerekházak kialakításának elmaradása, szervezetek bevonásának hiánya,
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, civil szervezetek forrásai

Intézkedés címe:	II/8. Gyermekeink jövője
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Drogfogyasztók számának emelkedése, a fiatalok jövőképeinek hiánya, szülői, családi érdektelenség, figyelem hiánya a fiatalok felé, a családok és generációk közötti együttműködés, összefogás, önkéntességre való hajlandóság hiánya, a családok összetartó ereje gyenge, jövőkép hiánya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R.: Hatékony együttműködések kialakítása a társadalmi összefogásért, a közösségek fejlesztéséért tevékenykedő civil szervezetekkel K.: A szenvedély- és a pszichiátriai betegséghez kapcsolódó hiányzó szociális alapellátás feltételeinek megteremtése H.: A szenvedélybeteg fiatalok minél szélesebb körben történő megsegítése, a szakemberek, a jelzőrendszer tagjai által széleskörű tájékoztatás nyújtása a segítő szolgáltatások igénybevételének lehetőségéről. A szülők megsegítése, segítő beszélgetések megtartása szakemberek bevonásával. Kisközösségek létrehozása, generációk közötti együttműködés javítása, családok erősítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A TOP-6.6.2-15 számú, Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése című pályázati forrás igénybevétele, a szenvedélybetegek és a pszichiátriai betegek részére nyújtott nappali ellátás tárgyi és személyi feltételeinek megteremtése, a szolgáltatás nyújtása. A Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztéséért című, EFOP-1.3.5-16 számú pályázaton nyert civil szervezetekkel hatékony együttműködés kialakítása.
Résztevők és felelős	SMJV Polgármesteri Hivatal Népjóléti Iroda munkatársai, ESZK munkatársai, rendőrség, pártfogói felügyelők, gyámhivatal. civil szervezetek Felelős: területért felelős alpolgármester
Partnerek	ESZK civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	R.: 2017.12.31. K.: 2018. 06.30. H.: folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R.: Nyertes EFOP pályázatok száma, együttműködések száma, tartalma K.: A szolgáltatás beindítása H.: A szenvedély-, valamint a pszichiátriai betegek nappali ellátását igénybevevők száma, Közösségi programok száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Pályázatok elutasítása, civil szervezetek forráshiánya, érdektelenség, a szenvedély- és pszichiátriai betegek zárkózottsága, a segítség el nem fogadása
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, önkormányzati forrás, civil szervezetek hozzájárulása

Intézkedés címe:	II/9. Szabadidő hasznos eltöltésének elősegítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A hátrányos helyzetű gyermekek sokszor érzik magukat kirekesztettnek, hiszen erősen korlátozott anyagi lehetőségeik miatt nem jutnak el kirándulásokra, táborokba, ki sem mozdulnak a legszűkebb környezetükből. A szabadidő hasznos eltöltését nem ismerik.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R – K - H.: A gyermekek szabadidős lehetőségeinek, a nyári tábori élmények megélésének biztosítása iskolai szünetben, ingyenes táborok szervezése H.: A gyermekek kirekesztettségének, szegénységének csökkentése, Cél, hogy a gyermekek megtapasztaljanak egy elfogadó, értéket közvetítő, játékosan tanító közeget, ahol szeretettel viszonyulnak hozzájuk.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A gyermekek a közösségi programok során átélik az összetartozás élményét, a csoport közösséggé fejlődését, társat, barátot találnak egymás személyében. Nyári táborok szervezésében való részvétel, nyári táborokat, illetve iskolai időn kívüli programokat szervező civil szervezetek felkutatása, munkájuk segítése. Együttműködések kialakítása
Résztevők és felelős	SMJV Polgármesteri Hivatal Népjóléti Iroda munkatársai, ESZK munkatársai, Salgótarjáni Gyerektábor, Óvodák, KLIK munkatársai civil szervezetek
Partnerek	KLIK, Salgótarjáni Közművelődési Nonprofit Kft. civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	R-K-H.: 2017.12.31.folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Táborok, programok száma, együttműködések száma, a táborban részt vevő gyermekek száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Humán erőforrás, anyagi forrás hiánya
Szükséges erőforrások	Pályázati forrás, önkormányzati forrás, civil szervezetek hozzájárulása

Nők

Intézkedés címe:	III/4. Családi kapcsolatok megerősítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A családi kapcsolatok fellazulása, kommunikációs zavar/kommunikáció hiánya a családban.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Nők biztonságának, testi-lelki jóllétének növelése, a veszélyeztetett (és veszélyeztető) csoportok tájékoztatása, jogaik tudatosítása. R.: Családi problémák feltérképezése K.: Családi kommunikációs zavarok kiküszöbölése H.: Konfliktuskezelési technikák megismertetése, családi kapcsolatok megerősítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A családok segítése: tanácsadás, pszichológiai, lelki, életvezetési, gyermeknevelési, egészségügyi és munkavállalási témakörben. A korai (prevenciós) beavatkozásokkal megelőzhető a későbbi súlyosabb problémák kialakulása. A család tagjai közötti kommunikációs zavar elhárítása, a zavarok okainak feltárása, a család érintett tagjainak bevonásával. A már kialakult konfliktusok kezelésének segítése, konfliktuskezelési tréning megszervezése. Konfliktuskezelési technikák elsajátítása. Mediátor alkalmazása.
Résztevők és felelős	mediátor, családterapeuta, pszichológus, konfliktuskezelési tréner ESZK (család gondozók, védőnők) Területért felelős alpolgármester
Partnerek	ESZK (védőnők, családsegítés), civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	R.-K-H: 2018.12.31.folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A segítséget kérők közül hány kapcsolat megerősítése sikeres. Veszélyeztetett, védelembe vett gyermekek számának változása. A korai (preventív) segítségnyújtások száma, ami a családi kapcsolatok fellazulását, későbbi válások megelőzését eredményezheti. Hosszú távon azon családok száma, akik mindennapi nehézségeik ellenére az összetartás erejéből merítve jutnak túl a krízishelyzeteken.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A segítségre szorulóknak nem, vagy már túl későn fordulnak a családsegítő szakemberéhez. Az intézmények különböző szervezetek (óvoda, iskola, védőnő) közötti információáramlás.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, pályázati forrás (mediátor képzésre)

Intézkedés címe:	III/5. Családon belüli erőszak áldozatainak segítségnyújtás
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A családon belüli erőszak áldozatai számát nem ismerjük, részükre nincs/kevés elhelyezési lehetőség van.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Tájékoztatás a családon belül erőszak formáiról, segítségnyújtási lehetőségekről; K.: Krízisközpont kialakítása a Családok Átmeneti Otthonában.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Tájékoztatók szervezése, szóróanyagok készítése, mely segít felismerni a családon belüli erőszaknak formáit, illetve tájékoztatást nyújt abban, hogy az áldozatok hová, kikhez, milyen módon fordulhatnak segítségért. Krízisközpont a bántalmazott személyt, illetve családot befogadja, biztosítja a lakhatást, az ételmezést, az étkeztetést és a szükséges ellátásokhoz való hozzájutást az áldozatok számára. Közreműködik a krízisellátást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.
Résztevők és felelős	ESZK (családgondozó, védőnő, Családok Átmeneti Otthona vezetője) Területért felelős alpolgármester
Partnerek	Nógrád Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály, Megyei, Városi Rendőrkapitányság, civil szervezetek - NANE (Nők a Nőkért Egyesület)
Határidő(k) pontokba szedve	R.:2017.06.30. K.: 2019.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R.: Tájékoztató rendezvényeken részt vevők száma, szóróanyagok elkészülése K: Krízisközpont létesítése, az ellátást igénybe vevők száma Fenntarthatósága biztosított állami normatívából.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Bántalmazás, erőszak esetén az áldozatok nem fordulnak segítségért, illetve nem is ismerik fel a családon belüli erőszak formáit.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, Pályázati pénzügyi forrás

Idősek

Intézkedés címe:	IV/5. A szociális és egészségügyi szolgáltatások igénybevételének, az ápolást-gondozást nyújtó intézményekbe kerülés lehetőségeinek megismertetése. Tájékoztatás igénybe vehető támogatásokról.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idősek körében sok az alacsony jövedelemmel rendelkezők száma. Sok esetben tájékoztatlanóságuk miatt nem tudnak támogatási lehetőségekről, illetve nem élnek egyes szociális, egészségügyi szolgáltatások igénybevételével.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	R: Fenti témában az idős korosztály ismereteinek bővítése K.: Folyamatos információáramlás biztosítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Fenti témában egy tájékoztató anyag összeállítása. Kapcsolatfelvétel az idősek által gyakran látogatott intézmények vezetőivel a szóróanyag kihelyezése céljából. Szóróanyag kihelyezése, aktualizása.
Résztevők és felelős	Idősek Otthona vezetője, Idősek klubjainak vezetői, civil szervezetek Területért felelős alpolgármester
Partnerek	Szociális és egészségügyi alap-és szakellátást nyújtó intézmények, civil szervezetek; Rendőrség, Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala.
Határidő(k) pontokba szedve	R.:2017.12.31. K.: folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R.: Kiadvány elkészítése K: Kiadvány aktualizálása Ellátást igénybe vevők számának alakulása.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A szóróanyagok nem jutnak el az idősekhez. Az idősek nem akarják elhagyni az otthonukat, nem együttműködőek.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, Pályázati pénzügyi forrás

Intézkedés címe	IV/6. Figyelemfelhívás a veszélyekre, közbiztonság
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az idős, mozgásukban korlátozott emberek gyakran a bűnözők céltáblájává válnak. Idős embereknél gyakran problémát jelent, hogy a háztartási eszközöket (pl.: gáztűzhely, mikrohullámú sütő) nem megfelelően használják.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az idős emberek értékeinek, testi épségének megóvása. Szomszédok egymásra figyelése, emberi kapcsolatok erősödése. A háztartási eszközök céljának megfelelő használata.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Áldozattá válás megelőzése; Felvilágosítás a háztartási eszközök használatáról.
Résztevők és felelős	Nógrád Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály, rendőrség; polgárőrség; település lakossága „szomszédok”; önkéntes segítők.
Partnerek	civil szervezetek
Határidő(k)	2017.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Bűnözés csökkenése; A segítséget hány idős ember vette igénybe.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem működnek együtt az idősek, túlzottan jóhiszeműek az idegenekkel szemben.
Szükséges erőforrások)	Humán erőforrás

Fogyatékkal élők

Intézkedés címe:	V/5. Sérült gyermekek a családban
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Sok esetben akadályoztatott a sérültség elfogadása, feldolgozási folyamata nagyon nehéz, a gyereket gondozó szülők, családtagok megrekednek a feldolgozási folyamat egy alacsonyabb szakaszában, és abból önerőből évekig nekik feljebb jutni. Egész életen át hordozzák magukban a büntudat érzését, keresik, okolják a felelősöket a kialakult helyzetért. Mindez negatív személyiségjegyek kialakulásához, elutasításhoz, az igénybe vehető szolgáltatásokkal való örök elégedetlenséghez vezet.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A fogyatékkal élő gyermeket nevelő családok, szülők, gondozók komplex támogatása.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A családok, családtagok, szülők mentális támogatása, segítése a megfelelő attitűd kialakításában, orvos, pszichológus, speciális szakemberek bevonásával. (KERT mozgalom életre hívása)
Résztvevők és felelős	szakemberek (orvos, pszichológus), civil szervezetek
Partnerek	civil szervezetek (MESE, VGYNME, SINOSZ, Abigél Egyesület, KERT Alapítvány)
Határidő(k) pontokba szedve	2018.12.31., folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	A segítő szolgáltatást igénybe vevők száma, esetforgalom, esetszám, elégedettségi mutatók.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Látens marad a problémás család, nem veszik igénybe a segítséget.
Szükséges erőforrások	Humán erőforrás, pályázati forrás

Intézkedés címe:	V/6. Egyenlő hozzáférés egyenlő esély
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Fogyatékkal élők önálló közlekedésének, közszolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása, akadálymentesítés
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A célesoport önálló közlekedését nagyban segítené, előremozdítaná, ha a lépcsők élet ellátnák sárga csíkkal. A szöveges feliratokat megfelelően megvilágítva, piktogramokkal kiegészítve helyeznék ki. Az információk elérésének beszélő hangjelzővel történő kiegészítése, mely segíti a vakok és gyengén látók közlekedését, biztonságosabbá teszi a közúti csomóponton való áthaladásukat, illetve az autóbuszjáratok indulási/érkezési információinak elérését.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Az akadálymentesítés első körben a személyszállítási vállalatok, társaságok, bankok, posta, önkormányzatok, boltok, második körben a cégek, vállalkozások, vendéglátóhelyek körében történik meg.
Résztevők és felelős	VGYNME, önkormányzatok
Partnerek	személyszállításban érdekelt szervezetek, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2020.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Hány helyen vezették be, hány helyen történt meg az akadálymentesítés.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	forráshiány
Szükséges erőforrások	humán erőforrás, önkéntesek, pályázati forrás, önkormányzati forrás, civil forrás

Intézkedés címe:	V/7. Info-kommunikációs akadálymentesítés hallássérült személyek (süketek és nagyothallók számára)
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Infokommunikációs akadálymentesítés hiánya a közszolgáltatásokban, a honlapokon
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Életvitel megkönnyítése
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Honlapok akadálymentesítése, jelnyelvi információs videók megjelentetése, megfelelő erősségű wifi a jelnyelvi videotolmácsoláshoz, egyértelmű feliratok, megfelelő fényviszonyok, fényjelzések, megfelelő térviszonyok, indukciós hurok, pontos érhető információk elhelyezése, az információk átadása során az írás előnyben részesítése. Megfelelő erősségű wifi elérésének megoldása. Önkormányzati honlapon fogyatékkal élők információs fül létrehozása.
Résztevők és felelős	Önkormányzat, Szent Lázár Megyei Kórház, közművelődési, közgyűjteményi intézmények, Civil Közösségek Háza, fogyatékkal élők civil szervezetei
Partnerek	Civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2020.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	Önkormányzati honlapon fogyatékkal élők információs fül létrehozása, akadálymentesített honlapok száma, jelnyelvi tolmácsolás megoldását biztosító intézmények száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	forráshiány
Szükséges erőforrások	pályázati forrás

Intézkedés címe:	V/8. Lakossági és szolgáltatói érzékenyítés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A fogyatékossgal élőket és az abból fakadó élethelyzetet nem, vagy csak kevéssé ismerik az emberek.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A társadalom elfogadó, segítő attitűdjének elérése, a szolgáltatások könnyebb igénybevétele az érintett családok jobb életminőségének érdekében.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Szemléletformálás, érzékenyítő tréningek tartása
Résztevők és felelős	Érzékenyítő trénerek, Önkormányzat munkatársai, ESZK munkatársai, civil szervezetek
Partnerek	Óvodák, Iskolák, SITI
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Események, tréningek száma, részt vevők száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	forráshiány, érdektelenség
Szükséges erőforrások	humán erőforrás, pályázati forrás, önkormányzati/civil forrás

Intézkedés címe:	V/9. Központban az autizmus
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés hiánya, kirekesztődés megállítása. Kevés az autizmusban képzett szakember, a fogyatékoság specifikus, ezért a családok vándorolnak a megfelelő ellátás érdekében. A szaktudás hatékony kihasználásával mindenki számára elérhető szolgáltatás valósulhatna meg.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Az autista gyerekek és felnőttek egyenlő módon tudjanak a szociális ellátórendszer igénybevevői lenni, a speciális szükségleteiknek megfelelő ellátásban részesüljenek. A szakemberek speciális képzése/átképzése után a szaktudás hatékony kihasználásával mindenki számára elérhető szolgáltatás valósulhatna meg.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	A szociális ellátásban, az önkormányzati fenntartású intézményekben dolgozó szakemberek autizmus szempontú képzése, speciális szemlélet kialakítása, speciális szükséglet kielégítése az autista személyek igénylőként történő megjelenése esetén. Speciális ellátást nyújtó intézmények létrehozása.
Résztevők és felelős	önkormányzat, KLIK, Abigél Közhasznú Egyesület
Partnerek	óvodák, iskolák, ESZK, civil szervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	2019.12.31.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Képzések részt vevők száma, speciális ellátást biztosító szolgáltatók, intézmények száma, speciális ellátások száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	nem ismert a speciális ellátást igénybe vevők köre, nincs speciális képzés, forráshiány
Szükséges erőforrások	humán erőforrás, pályázati forrás, önkormányzati/civil forrás

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

I. A HEP-ben megfogalmazott intézkedések teljesüléséről

	A	B	C	D	E	F	G	H
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés megvalósításának határideje	Határidő lejárt/nem lejárt	Az intézkedés eredményei, annak fenntarthatósága	Módosítás
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége								
I.1.	Romák munkához jutásának segítése	Nagyarányú a munkanélküliség a romák között	A munkaerő-piaci szolgáltatások szélesebb körének biztosítása. Egyénre szabott segítő szolgáltatások biztosítása az álláskeresésben. Pályaorientációs tanácsadás igénybevételeinek lehetősége, pályaválasztási tanácsadás, álláskereső tréning segítségével. R.: Partnerek bevonása, források megteremtése, információs csatornák kiépítése K.: Információs szolgálat létrehozása H.: Folyamatos fenntartás, foglalkoztatási lehetősége folyamatos felmérése	Érzékenyítő tréningek szervezése. A tartós elszegényedés, a mélyszegénységbe süllyedés megelőzése érdekében az álláskeresők számára elhelyezkedést segítő képzések, átképzések szervezése. Veszélyeztetett célcsoportok (nők, roma nők, alacsony iskolázottságú egyének, gyermeküket egyedül nevelők, életkori besorolás szerint hátrányos helyzetűek: pályakezdő fiatalok, 45 év fölöttiek, stb.) számára személyre szabott, illetve speciális, csoportos programok szervezése, információs pont létrehozása. Veszélyeztetett célcsoportok számára prevenció és korrekció beavatkozások tervezése (iskolai programok, tréningek, álláskeresési technikák, vállalkozóvá válás lehetőségei).	2015.12.31	Lejárt	"Salgótarján szociális célú rehabilitációja - Acélgár-Városcsopont" ÉMOP-3.1.1.-12-2013-0015 "Informáldj, hogy boldogulj!" pályázat: Kihelyezett esélyjavító tanácsadások a Garzonházban és a Férfiak Átmeneti Szállóján. 5 napos tréning keretében a roma és hajléktalan munkanélkülieknek önismereti és situációs gyakorlatokkal segítségnyújtás, hogy elinduljanak a munkakeresés útján. A GINOP „Út a munkaerőpiacra” című program az álláskeresők, különösen az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztathatóságának javítását, nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedését szolgálta. A GINOP-6.1.1-15 „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” című kiemelt projekt célja, hogy ösztönözze az alacsony iskolai végzettséggel, munkaerőpiacon keresett kompetenciával vagy szakképesítéssel nem rendelkező felnőtt lakosság, kiemelten a közfoglalkoztatottak részvételét az oktatásban, képzésben, és lehetőséget biztosítson	2018.12.31.

							számokra a munkaerő-piaci szempontból releváns képzettség, ismeretek, készségek, kompetenciák megszerzésére.	
I.2.	Társadalmi előítéletek, konfliktusok megszüntetése	Társadalmi előítéletek, konfliktusok megszüntetése szükséges jó gyakorlatok alkalmazásával,	Szemléletformáló rendezvények tartása, helyi szintű akciók, rendezvények bonyolítása. R: Pályázati források felkutatása, tervezés, kivitelezés K: Pályázati források felkutatása, tervezés, kivitelezés H: Pályázati források felkutatása, tervezés, kivitelezés	Előítéletek csökkentése érdekében városi konferenciák, rendezvények, iskolai programok szervezése. Mediáció bevezetése. Folyamatos egyeztetés.	2016.12.31	Nem járt le	"Legyünk együtt sikeresek" pályázat programjain különböző művészeti ágak, festészet. Autentikus cigányzene, cigánydalok, tánc programok, gyermekek számára versmondó és mesemondó programok, sportprogramok. TÁMOP – 5.3.6-11/1 „Komplex telep-program” keretében szervezett előadások, programok	
I.3.	Foglalkoztatási programok, felnőttképzési lehetőségek keresése, biztosítása a tartós munkanélküliek számára	Tartós regisztrált munkanélküliek aránya növekedik	A hosszabb ideje munka nélkül lévők elhelyezkedési lehetőségei javulhatnak. A munkaerő-piaci szolgáltatások szélesebb körének biztosítása: csoportos és egyéni segítő programok R: partnerek bevonása, források megteremtése K: felzárkóztatás, képzés H: visszacsatolás, kiértékelés	Hely/vonzáskörzetben lévő felnőtt képző programok feltérképezése, szervezése. A további elszegényedés, az adósságcsapda	2015.12.31	Lejárt	Salgótarján szociális célú rehabilitációja - Acélgvár-Városcsok ÉMOP-3.1.1.-12-2013-0015 "Informáldj, hogy boldogulj!" Lakossági fórumok szervezése fiatalok, alacsony jövedelmű családok, nyugdíjasok, civil szervezetek részére, hogy a gazdasági alapismeretek, a banki/pénzügyi szolgáltatások területén kiismerjék magukat, ezzel segítve okos gazdálkodásukat, rávezetve őket, hogy havonta kisebb összegből is hogyan takaríthatnak meg. A TÁMOP 2.1.6-12 kódszámú „Újra tanulok” című kiemelt projekt célja az alacsony iskolai végzettségű, illetve szakképzetlen felnőttek számára lehetővé tenni, hogy képzésben vegyenek részt, és ezáltal javuljon a munkaerő-piaci helyzetük. TÁMOP – 5.3.6-11/1 „Komplex telep-program” keretében szervezett képzések	2018.12.31.

I.4.	Adósságkezelésben lévő családok nyomon követése, utógondozása	Adósságcsapdába kerülő családok újra visszakérülnek az adósságkezelés rendszerébe	R: A lakosságnak és a közszolgáltatóknak több információja lesz az adósságkezelés lehetséges módjairól K.-H.: a kölcsönös kommunikáció fenntartása és az önkormányzati és civil adósságkezelési szolgáltatásba bevonható személyek számának növekedése	Az esetkezelések felülvizsgálata, kontroll elemek beépítése, utógondozás megvalósítása. a közszolgáltatók felé az adósságkezelési szolgáltatás gyakorlati folyamatának bemutatása (a párbeszéd erősítése, konferencia szervezése) egyéb adósságkezelési programok felkutatása, azokban való közreműködés, a lakosság és partnerek tájékoztatása	2015.06.30	Lejárt	A felülvizsgált időszakban pályázati forrás nem állt rendelkezésünkre a probléma kezelésére, csökkentésére. 2016. évben benyújtott „Integrált térségi gyermekprogramok” című pályázat keretében lehetőség nyílik az intézkedések teljesítésére. TÁMOP – 5.3.6-11/1 „Komplex telep-program” keretében tanácsadás, személyes konzultációk biztosítása	2019.12.31.
I.5.	Romák képzése	Sok az alacsony iskolázottsággal rendelkező a romák körében.	Az érintett célcsoportból: az oktatásban résztvevőket képessé kell tenni arra, hogy a jövő kihívásainak meg tudjanak felelni. Olyan kulcskompetenciákkal rendelkezzenek, melyek biztosítják számukra a megújulás képességét, a szakma tanulás, változtatás lehetőségét is.	Helyi/vonzáskörzetben lévő felnőttképző programok felmérése, szervezése	2017.12.31	Nem járt le	A TÁMOP 2.1.6-12 kódszámú „Újra tanulok” című kiemelt projekt célja az alacsony iskolai végzettségű, illetve szakképzetlen felnőttek számára lehetővé tenni, hogy képzésben vegyenek részt, és ezáltal javuljon a munkaerő-piaci helyzetük. TÁMOP – 5.3.6-11/1 „Komplex telep-program” keretében megvalósuló képzések	
I.6.	Átképzési lehetőségek, vállalkozóvá válás lehetőségei	41-50 és 50-56 év közöttiek esetében növekszik a munkanélküliség aránya	A munkaerő-piaci szolgáltatások szélesebb körének biztosítása: csoportos, illetve egyéni (személyre szabott) segítő szolgáltatások, mint a munka-és pályatanácsadás, pályaorientációs tanácsadás, álláskeresési technikák.	A tartós elszegényedés, a mélyszegénységbe süllyedés megelőzése érdekében az álláskeresők számára elhelyezkedést segítő képzések, átképzések szervezése. Speciális célcsoportok (nők, roma nők, alacsony iskolázottságúak, gyermeküket egyedül nevelők, életkori besorolás szerint hátrányos helyzetűek számára személyre szabott, illetve speciális, csoportos programok szervezése. Veszélyeztetett célcsoportok számára prevenció és korrekció beavatkozások tervezése (iskolai programok, tréningek, álláskeresési technikák, vállalkozóvá válás lehetőségei.	2017.12.31	Nem járt le	TÁMOP – 5.3.6-11/1 „Komplex telep-program” keretében álláskeresési tanácsadás, álláskeresési technikák megismertetése	

II. A gyermekek esélyegyenlősége								
II.1.	Családoknál a kialakult veszélyeztető tényezők csökkentése, megszüntetése	Növekszik a gondozás alatt lévő gyermekek száma, iskolai problémák, csavargás, iskolakerülés, súlyos magatartási, beilleszkedési zavarok	Biztonságos családi háttér kialakítása a gyermekek számára: R: partnerek bevonása, intézkedési terv kidolgozása K: programok, fórumok szervezése, veszélyhelyzetet jelző figyelő szolgálat, intézményi ellátások H: az intézkedések révén a veszélyeztető tényezők lehetőség szerinti megelőzése	Családgondozás rendszerének hatékonyabbá tétele, Életvezetési tanácsadás, családszolgálat, gyermekvédelmi szociális ellátások körének bővítése, gyermekek napközbeni ellátását biztosító szolgáltatások fejlesztése és kapacitásának bővítése, gyermekvédelmi jelzőrendszer hatékony működtetése, köznevelési intézményrendszer fenntartói változása miatt az önkormányzat szerepének átgondolása	2016.06.30.	Lejárt	"Ne ellene inkább helyette!" Az ép és fogyatékkal élő fiatalok részére tréningek fejlesztő foglalkozások szervezése, hogy olyan képességek és készségek birtokába jussanak, amely a későbbiekben segíti őket az életük számtalan területén a helyes döntések meghozatalában, illetve az önmaguk megismerésében, rejtett képességeik felfedezésében.	2019.12.31.
II.2.	HH gyermekek célzott fejlesztése	A családok rossz anyagi helyzete, esetlegesen szétválása miatti gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó problémák száma jelentős.	Társadalmi beilleszkedést segítő programok szervezése, kompetenciafejlesztés. R.:Partnerek bevonása, intézkedési terv készítése K.: Programszervezés H.: Eredményes fenntartása	A hátrányos helyzetű gyermekekkel foglalkozó szakemberek továbbképzése. Szülők bevonása a kompetenciafejlesztés érdekében. Közoktatási intézményekkel folyamatos kapcsolattartás a program sikeressége érdekében.	2016.12.31.	Nem járt le	TÁMOP – 5.3.6-11/1 „Komplex telep-program” keretében kompetenciafejlesztés, felzárkóztatás	
II.3.	HHH nyilatkozatás hatékonyságának biztosítása	A 2013. szeptemberi jogszabályváltozás szükségessé teszi	R.: Minden érintett tájékoztatása K:-H: Évenkénti aktualizálás.	A 2013. szeptemberétől hatályos jogszabály szerinti nyilatkozatási gyakorlat kidolgozása, felülvizsgálata érintett családok, partnerek tájékoztatása pontos nyilvántartás vezetése	2014.06.30.	Lejárt	Az ESZK családgondozói és a Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Hatósági Irodájának munkatársai tájékoztatták a változásról az érintetteket, illetve folyamatos tájékoztatást nyújtanak a HHH nyilatkozatással kapcsolatban. Egységes nyilatkozatási gyakorlat azonban még nem került kidolgozásra.	2017.12.31.
II.4.	Szegregálódási folyamatok lefékezése az iskolákban és az óvodákban	A város egyes oktatási intézményeiben növekvő képet mutat a HH és HHH-s gyermekek aránya	A törvényi előírásoknak megfelelően módosítani kell a szegregálódási folyamatok lefékezése érdekében a közzethatárokat.	Közzethatárok felülvizsgálata az esélyegyenlőségi szempontok figyelembevételével	2014.12.31	Lejárt	A közzethatárok meghatározásánál működtető önkormányzatként figyelembe vesszük a tanköteles gyermekek számát, a közzethatárokban található iskolák befogadó képességét, az egyes intézménytípusok összhangját, az egyenlő bánásmód követelményét.	2017.12.31.
...								
III. A nők esélyegyenlősége								

III.1.	Roma nők munkához jutásának segítése	Nagyarányú a munkanélküliség az alacsony végzettségű roma származású nők között.	A munka-erőpiaci szolgáltatások szélesebb körének biztosítása.. Egyénre szabott segítő szolgáltatások biztosítása az álláskeresésben. Pályaorientációs tanácsadás igénybevételének lehetősége, pályaválasztási tanácsadás, álláskereső tréning segítségével. R.: Partnerek bevonása, források megteremtése, információs csatornák kiépítése K.: Információs szolgálat létrehozása H.: Folyamatos fenntartás, foglalkoztatási lehetősége folyamatos felmérése	Érzékenyítő tréningek szervezése. A tartós elszegényedés, a mélyszegénységbe süllyedés megelőzése érdekében az álláskeresők számára elhelyezkedést segítő képzések, átképzések szervezése. Veszélyeztetett célcsoportok (nők, roma nők, alacsony iskolázottságú egyének, gyermeküket egyedül nevelők, életkori besorolás szerint hátrányos helyzetűek: pályakezdő fiatalok, 45 év fölöttiek, stb.) számára személyre szabott, illetve speciális, csoportos programok szervezése, információs pont létrehozása. Prevenációs és korrekciós beavatkozások tervezése (iskolai programok, tréningek, álláskeresési technikák, vállalkozóvá válás lehetőségei).	2015.03.30	Lejárt	TÁMOP – 5.3.6-11/1 „Komplex telep-program” keretében álláskeresési tanácsadás, álláskeresési technikák megismertetése A TÁMOP 2.1.6-12 kódszámú „Újra tanulok” című kiemelt projekt célja az alacsony iskolai végzettségű, illetve szakképzetlen felnőttek számára lehetővé tenni, hogy képzésben vegyenek részt, és ezáltal javuljon a munkaerő-piaci helyzetük.	2018.12.31.
III.2.	Nők foglalkoztatásának növelése	Alacsony a nők foglalkoztatása, a szülés utáni idő kiesés miatt nehéz az újra elhelyezkedés, a munkáltatók fenntartásai a kisgyermekes anyák alkalmazásával szemben.	A családok anyagi körülményeinek javítása a munka világába való visszajutással. R.: Partnerek bevonása, intézkedések definiálása K.: Lehetséges munkáltatókkal kapcsolattartás, együttműködés H.: Fenntartás	A helyben/vonzáskörzetben levő foglalkozást segítő programok feltérképezése. Nők részvételének növelése a foglalkoztatást segítő (át)képzési programokban- Családbarát munkahelyi intézkedések bevezetése, népszerűsítése az önkormányzat intézményeiben. A gyermekek napközbeni ellátásokat biztosító intézmények megismertetése, részmunkaidős alkalmazási formák, távmunka lehetőségek felkutatása.	2014.12.31	Lejárt	"Fókuszban a nők": A nők munkaerő-piaci esélyeinek javítása, a háztartás és munka világának összehangolása, a nők felkészítése a munkaerőpiacra való visszatérésre, a nők inaktivitásának a minél nagyobb arányú megszüntetése. A TÁMOP 2.1.6-12 kódszámú „Újra tanulok” című kiemelt projekt célja az alacsony iskolai végzettségű, illetve szakképzetlen felnőttek számára lehetővé tenni, hogy képzésben vegyenek részt, és ezáltal javuljon a munkaerő-piaci helyzetük. A „Nők 40 +” program célja az álláskeresőként nyilvántartott és döntően korai miatt elhelyezkedési esélyekkel nem rendelkező nők foglalkoztatását	2018.12.31.

							segítse elő, hogy ezzel együtt a nyugdíjba vonulásukhoz szükséges hiányzó jogosultsági időt megszerezhessék.	
III.3.	Női esélyegyenlőségi fórum létrehozása	Az önkormányzatban a női esélyegyenlőség kérdése nem kapott még fórumot. Nincs kapcsolat nőkkel kapcsolatos kérdésekben, döntések meghozatalában az önkormányzat és a nőket képviselő civil szervezetek között. A nemek esélyegyenlőségével kapcsolatban nem állnak rendelkezésre széles körben feltárt városi szintű adatok.	Általános cél: A női esélyegyenlőségi jogok érvényesítésének erősítése városi szinten R: 2 év Női Esélyegyenlőségi Fórum felállításával lehetővé válik a nőket képviselő civil szervezetek aktív részvétele és véleményük, szempontjaik érvényesítése a városi döntéshozatalban, egyúttal egy gender-szempontú felmérés végzése is megkezdődhet városi szinten. K: 5 év Női Esélyegyenlőségi Fórum működtetése és adatgyűjtések aktualizálása H:Folyamatos működtetés	1. Női Esélyegyenlőségi Fórum (NEF) felállítása helyi civil szervezetek bevonásával 2. Női Esélyegyenlőségi Fórum tanácskozásainak rendszeres összehívása 3. Gender-szempontú felmérés kezdeményezése, adatbázis összeállítása	2015.12.31			2018.12.31.
...								
IV. Az idők esélyegyenlősége								
IV.1.	Egyedül élő idők segítése	Magas az egyedül élő idők száma	Az egyedül élő idők jobb körülményeinek elősegítése Általános: szabadidős és egyéb közösségi tevékenység kereteinek fejlesztése, hozzáférés biztosítása és népszerűsítése R: partnerek bevonása, részletes intézkedési terv kidolgozása K: szabadidős közösségi tevékenységeket népszerűsítő programok H: fenntartás, ellenőrzés	Idős emberek segítése generációk közötti együttműködés keretében, erre jó gyakorlatok megismerése, program kidolgozása, együttműködési keretek meghatározása. Önkéntesség bevezetése iskolák, időseket ellátó szolgáltatók bevonása	2017.12.31.	Nem járt le	Nyugdíjasok Nógrád Megyei Képviselőtestület által szervezett programok, előadások. Idősek Akadémiája programsorozatai	
IV.2.	Környezet, otthon védelmét szolgáló intézkedések bővítése	Áldozattá válás időskorban	Általános cél: az idők körében növelni a bűnmegelőző rendőrségi, civil tájékoztató előadásokat, konzultációkat, konkrét gyakorlati tanácsok az elektronikus és mechanikus személyi és vagyónvédelmi eszközökről. Rövid távú (2 év): Szükséges a	Az időknek szóló figyelemfelhívás, szórólapok terjesztése. Civil csoportok szervezésében felvilágosító rendezvények tartása.	2017.12.31	Nem járt le	TÁMOP-5.6.1.C-11/2. számú, „Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés” „Összefogás az áldozatokért” című projekt keretében megvalósuló programok	

			városrészekben előbbé tenni a rendőrség, polgárőrség és az időskorú lakosság személyes kapcsolatait. Az aktív időskorúak körében „kortárs segítő” csoportokat kell létrehozni a megelőző munka szélesítése érdekében. K: Tájékoztató programok H: Fenntartás, ellenőrzés					
IV.3.	Generációk közötti együttműködést elősegítő jó gyakorlatok, modellek gyűjtése, ezek nyomán programok szervezése	Generációk közötti kapcsolati nehézségek	A generációk közelebb kerüljenek egymáshoz, elfogadják a fiatalok az időseket. R: Intézkedési terv K: Kapcsolatfelvétel az intézményekkel, civil szervezetekkel, idősök szervezetével, intézményeivel.	Programok szervezése, ahol a generációk együtt vesznek részt.	2014.09.30	Lejárt	Civil kezdeményezéseken (Sakkozuk ki Akciócsoport) keresztül folyamatosan megvalósuló közösségépítő programok	2018.12.31.
...								
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége								
V.1.	Fogyatékkal élőkről adatgyűjtés	Kevés adat áll rendelkezésre a városban élő fogyatékos emberekről. Ez jelentősen akadályozza esélyegyenlőségük biztosítását.	Szükséges egy olyan adatbázis létrehozása erről az esélyegyenlőségi célcsoportról, mely az önkormányzat és az őket képviselő civil szervezetek számára folyamatosan fontos információt ad. R: partnerek bevonása K: információ- és adatgyűjtés H: kiértékelés, visszacsatolás	Helyi adatgyűjtés egészségügyi intézmények, egészségügyi szolgáltatók, civil képviseletek önkéntesek bevonásával. A folyamatosan karbantartott adatbázisból elemzések kimutatások készítése, a megállapítások figyelembevétele koncepciók készítése során.	2014.12.31	Lejárt		2019.12.31.
V.2.	Fogyatékkal élők munkaerő-piaci helyzetét javító program 1. (nyílt munkaerő-piacon)	Fogyatékkal élők kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzete a városban nagyon erősen érzékelhető	Fogyatékkal élők életkörülményeinek javítása R: partnerek bevonása, intézkedési területek kidolgozása K: együttműködés beindítása a munkahelyekkel, tájékoztató fórumok, intézményi formák H: eredmények fenntartása	Akadálymentesítés vizsgálata-fejlesztése a közlekedésben. Városi munkalehetőségek feltérképezése, nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatáspolitikai eszközök felderítése, alkalmazási feltételeinek megteremtése.	2015.06.30	Lejárt	"Lehetsz te is sikeres" (TÁMOP-5-5-2 projekt) A program keretében sikeres fogyatékkal élők meséltek magukról, hogyan tudták ezt a helyzetet elfogadni, feldolgozni. Jövőformáló Pályaválasztás támogatói rendszer kialakítása fogyatékos és egészségkárosodott fiatalok számára Pályaorientációval foglalkozó szervezetek számára egy komplex, fenntartható pályaválasztási rendszer, és ehhez kapcsolódó módszertan, kiegészítve e szervezetek meglévő tudását.	2019.12.31.
	Fogyatékkal élők munkaerő-piaci helyzetét javító program 2.	Támogatott foglalkoztatás/védett	Fogyatékkal élők életkörülményeinek javítása a foglalkoztatási volumen	Támogatott foglalkoztatási lehetőségek, védett munkahelyek felderítése a	2014.06.01	Lejárt	TÁMOP-1.1.1-12/1 "Megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjának és	2019.12.31.

V.3.		munkahelyek hiánya a városban	növelésével. Állásbörzék rendszeres szervezése fókuszban a célcsoporttal. Helyi munkáltatók bevonása.	vonzáskörzetben Állásbörze szervezése évenként. Folyamatos kapcsolattartás az érintett szervezetekkel Folyamatos kapcsolattartás helyi munkaadókkal			foglalkoztatásának segítése” című kiemelt projekt megvalósításával kívánja elősegíteni a megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci re-integrációját, sikeres foglalkozási rehabilitációját.	
V.4.	Fogyatékkal élők elszigetelődése	Az elszigetelten élő, fogyatékkal élőknek vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülőknek vagy fogyatékos ápoló családtagnak kapcsolatteremtése, önszervező csoportok szervezésére, a fórumokba való bekapcsolódásra kevés lehetősége van	információs és kapcsolatteremtő fórumok erősítése, informatikai ismeretek bővítése a célcsoportban R: infokommunikációs csatornák felmérése, partnerek bevonása, pályázati források felmérése K: közösségfejlesztő fórumok működtetése, képzések H: internet-elérés bővítése	Lehetőségek: közterületen térítésmentes WIFI szolgáltatás fórumok szervezése civil szerveződések támogatása olyan támogatások, képzések, amely az internethez való hozzáférést segítik	2017.03.30	Nem járt le	Civil szervezetek szakmai programjának támogatása- NEA-TF-13-SZ: Alapvetően a valós társadalmi problémák megszüntetésére, mérséklésére törekvő tevékenységek támogatása. Fogyatékos kerekasztal megyei szintű létrehozása. Helyi igényeken, lehetőségeken alapuló érdekvédelmi együttműködés.	

3. Megvalósítás

A megvalósítás folyamata

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, a végrehajtott intézkedések figyelemmel kísérése, annak vizsgálata, hogy az intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján új beavatkozások meghatározására
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

A HEP Fórum működése:

1. Állandó tagjai:

- Vezetője a területért felelős alpolgármester
- a Népjóléti Bizottság vezetője
- a területért felelős szervezeti egység (NJI) vezetője
- a városfejlesztésért felelős szervezeti egység (VFI) vezetője
- az esélyegyenlőségi referens
- a Civil Kerekasztal vezetője
- a RNÖ képviselője
- a KLIK delegált képviselője
- az ESZK vezetője
- a Salgótarjáni Összevont Óvoda vezetője

Az állandó tagok mellett az egyes célcsoportok területén működő civil szervezetek intézmények képviselői is részt vesznek a Fórum munkájában.

2. A Fórum évente legalább egyszer, de szükség esetén gyakrabban ülésezik
3. Üléseit a vezetője hívja össze.
4. Fórum előkészítéséről az esélyegyenlőségi referens gondoskodik.
5. A Fórum munkacsoportot hozhat létre.
6. A Fórum üléseiről jegyzőkönyv készül.
7. A Fórum javaslatot tehet az HEP IT átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására.

Nyilvánosság

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit, valamint a lakosságot.

A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

A HEP Fórum évente legalább egyszer ülésezik, legfeljebb kétévente elvégzi a HEP IT-ben vállalt célok megvalósulásának felülvizsgálatát. Ennek keretében vizsgálja a céloktól való eltérések okait, javaslatot tesz a szükséges intézkedések megtételére a képviselőtestület részére.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Salgótarján Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja felülvizsgálatának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálatát (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Dátum

Aláírás